

ANKARA

HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**TRABZON İLİ ARAKLI İLÇESİNDE BULUNAN İŞLEMELİ
GÖĞÜSLÜKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hatice HAMZA

Tez Danışmanı

Dr. Öğretim Üyesi Huriye ÇIRAKOĞLU

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANASANAT DALI**

ŞUBAT- 2021

**TRABZON İLİ ARAKLI İLÇESİNDE BULUNAN İŞLEMELİ
GÖĞÜSLÜKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hatice HAMZA

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANASANAT DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

ŞUBAT- 2021

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda, aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Hatice HAMZA

12/ 02/ 2021

TRABZON İLİ ARAKLI İLÇESİNDE BULUNAN İŞLEMELİ GÖĞÜSLÜKLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)

Hatice HAMZA

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Şubat 2021

ÖZET

Bu araştırmanın konusunu Trabzon ili Araklı ilçesinin Goloşa köyünde yapılan işlemeli göğüslükler oluşturmuştur. Seçilen araştırma konusunun amacı; Goloşa köyünde bulunan işlemeli göğüslüklerin tespiti, tespit edilen örneklere ait gözlenen özelliklerin ve kaynak kişilerden elde edilen bilgilerin bilimsel yöntemlerle kaydedilmesi, fotoğraflarının çekilerek görselleriyle belgelendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, elde edilen 49 adet işlemeli göğüslüklerin gözlemlenebilir özellikleri ve kaynak kişilerden edinilen ürünlere ait bilgiler, hazırlanan bilgi formlarına kaydedilmiştir. Yapılan işlemlerde baklava dilimi motifi, koçboynuzu, pıtırıcık, fişek ağzı, kalp ve güneş motifleri kullanılmıştır. İşlemeli göğüslüklerin tamamında makine dikişi tekniği uygulanmıştır. İşlemeli göğüslüklerin ebatları; 32cm. x 45cm. ile 30cm. x 40cm. ölçülerindedir. İşlemeli göğüslüklerde bağlantılı sıralama ile oluşturulmuş kompozisyon ve düzgün sıralama ile oluşturulmuş kompozisyonlar uygulanmıştır. Yapılan incelemelerde, ürünlerin bir kısmının kullanılmakta olduğu, bir kısmının da kullanılmadığı ve sandık içinde muhafaza edildiği tespit edilmiştir. Bu başlıklar goloşa köyünde bulunan işlemeli göğüslüklerin tespiti ve bu göğüslüklerin işleme üslubunu belirleyici nitelikte hazırlanmıştır.

Bilim Kodu : 40616
Anahtar Kelimeler : El sanatları, göğüslük, nakış, süsleme.
Sayfa Adedi : 210
Tez Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Huriye ÇIRAKOĞLU
Orcid ID : 0000-0001-5422-1245

EVALUATION OF EMBROIDERED CHEST DRAWINGS IN ARAKLI OF TRABZON

(Master Thesis)

Hatice HAMZA

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

THE INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

February 2021

ABSTRACT

The subject of this study was embroidered breastplates made in the Goloşa village of Araklı district of Trabzon province. The purpose of the chosen research topic; Identifying the embroidered breastplates found in the village of Goloşa, recording the observed features of the detected specimens and the information obtained from the source persons by scientific methods, taking photographs and documenting them with visuals. In line with this purpose, the observable features of 49 embroidered breastplates obtained and information on products obtained from source persons were recorded in the observation forms prepared. Lozenge motif, koçboynuzu, patercık, cartridge mount, heart and sun motifs are used in the embroidery. Machine sewing technique has been applied to all embroidered breastplates. Sizes of embroidered breastplates; 32cm. x 45cm. with 30cm. x 40 cm. measures. On the embroidered breastplates, the composition created with connected order and the compositions formed with proper order were applied. In the examinations made, it was determined that some of the products were used, some of them were not used and were kept in boxes. These headgear were prepared to determine the embroidered breastplates found in the village of Golosha and to determine the embroidery style of these breastplates.

Science Code : 40616
Keywords : Handicraft, apron, embroidery, ornament.
Page Number : 210
Thesis Advisor : Lecturer Huriye ÇIRAKOĞLU
Orcid ID : 0000-0001-5422-1245

TEŐEKKÖR

Tez alıŐma sűresi boyunca bana ıŐık tutan, sűylediĐi her kelimeyle rehber olan, sayĐı deĐer danıŐmanım Dr. ŐĐretim Őyesi Huriye ırakoĐlu'na, bana her konuda destek olan ve yanımda olan canım aileme, GoloŐa kűyűnde ŐĐretmenlik yapan ve iŐlemeli gűĐűslűkleri fark ederek araŐtırılması gerektiĐini sűyleyen AyŐe DANIŐMAZ'a, araŐtırma sűresince her daim yardımcı olan ve kapılarını açık tutan GoloŐa kűyű kadınlarına teŐekkűrlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLoların LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xii
RESİMLERİN LİSTESİ	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xviii
1.GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	11
2.1. Trabzon İli Hakkında Bilgi.....	11
2.2. El Sanatları	13
2.2.1. El Sanatlarının Tanımı ve Önemi.....	13
2.2.2. Hammaddelerine Göre El Sanatları.....	14
2.2.2.1. Hammaddesi lif olan el sanatları	14
2.2.2.2. Hammaddesi ahşap olan el sanatları	15
2.2.2.3. Hammaddesi taş olan el sanatları.....	15
2.2.2.4. Hammaddesi toprak olan el sanatları.....	15
2.2.2.5. Hammaddesi maden olan el sanatları	16
2.2.2.6. Hammaddesi cam olan el sanatları	16
2.2.2.7. Hammaddesi kabuk, saz, ince dal ve sap olan el sanatları .	17
2.2.3. Trabzon İli El Sanatları	17
2.2.3.1. Bakırcılık	17
2.2.3.2. Bıçakçılık	18
2.2.3.3. Ahşap işçiliği	18

	Sayfa
2.2.3.4. Şimşir kaşık.....	18
2.2.3.5. Yayık.....	19
2.2.3.6. Örme sepet	19
2.2.3.7. Taş işçiliği.....	19
2.2.3.8. Dokumacılık.....	19
2.2.3.9. Kuyumculuk.....	20
2.2.3.11. Kazaziye sanatı	20
2.2.3.12. İşlemeli göğüslük.....	21
2.3. İşlemecilik Hakkında Bilgi.....	21
2.3.1. İşlemenin Tanımı ve Tarihçesi	21
2.4. Giyim Hakkında Bilgi	25
2.5. Trabzon Yöresi Geleneksel Kıyafetleri	27
2.6. Trabzon Yöresi Geleneksel Erkek Kıyafetleri	27
2.6.1. Başa Giyilenler	27
2.6.2. Bedene Giyilenler.....	28
2.6.3. Ayağa Giyilenler	30
2.6.4. Takılar ve Aksesuarlar	30
2.7. Trabzon Yöresi Geleneksel Kadın Kıyafetleri	30
2.7.1. Başa Giyilenler	31
2.7.2. Bedene Giyilenler.....	32
2.7.3. Ayağa Giyilenler	37
2.7.4. Takılar ve Aksesuarlar	38
2.8. Gelin Giyimi.....	39
2.9. Göğüslük Hakkında Bilgi.....	40
2.9.1. Göğüslük Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler	44
2.9.2. Göğüslüklerde Kullanılan Motif Özellikleri	48

	Sayfa
2.9.3. Göğüslüklerde Uygulanılan Kompozisyon Çeşitler.....	49
2.9.4. Göğüslüğün Yapım Aşamaları	50
3. YÖNTEM.....	55
3.1. Araştırmanın Modeli	55
3.2. Evren ve Örneklem.....	55
3.3. Verilerin Toplanması.....	55
3.4. Verilerin Analizi Ve Yorumlanması	55
4.BULGULAR VE YORUMLAR.....	57
4.1. İşlemeli Göğüslüklere İlişkin Bilgi Formları	57
4.2. Bilgi Formlarından ve Görüşme formlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	190
4.2.1. İşlemeli Göğüslüklerin Yapımında Kullanılan Gereçler.....	190
4.2.2. İşlemeli Göğüslüklerin Zemininde, İşlemesinde ve Kenar Temizlemesinde Kullanılan Renkler	191
4.2.3. İşlemeli Göğüslüklerde Kullanılan Bezeme Konuları.....	192
4.2.4. İşlemeli Göğüslüklerde Kullanılan Kompozisyon Türleri.....	193
4.2.5. İşlemeli Göğüslüklerin En Boy Ölçüleri.....	193
4.3. Görüşme Formlarından Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar.....	194
4.3.1. İşlemeli Göğüslük Yapan Bireylerin Yaş Durumları.....	194
4.3.2. İşlemeli Göğüslük Yapan Bireylerin Öğrenim Durumları.....	194
4.3.3. İşlemeli Göğüslük Yapan Bireylerin Göğüslük Yapımını Öğrendikleri Yer	195
4.3.4. İşlemeli Göğüslük Yapan Bireylerin Göğüslük Yapımını Öğrendikleri Yaş Durumları	195
4.3.5. İşlemeli Göğüslükleri Yapan Bireylerin Göğüslük Yapma Amaçları.....	196
4.3.6. İşlemeli göğüslüklerin maddi değeri	196

	Sayfa
4.3.7. İşlemeli Göğüslükleri Yapan Bireylerin Göğüslük Yaparken Bulmakta Zorlandıkları Malzemeler.....	197
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	199
5.1. Sonuç	199
5.2. Öneriler.....	200
KAYNAKLAR	201
EKLER.....	205
EK-1. Bilgi Formu Örneği.....	206
EK-2. Bilgi Formu Örneği.....	208
EK-3. Görüşme Formu Örneği.....	209
ÖZGEÇMİŞ	210

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 4.1. İşlemeli göğüslüklerin yapımında kullanılan araç ve gereçlerin dağılımı.....	190
Tablo 4.2. İşlemeli göğüslüklerin yapımında kullanılan renklerin dağılımı.....	191
Tablo 4.3. İşlemeli göğüslüklerin yapımında uygulanan motiflerin dağılımı.....	192
Tablo 4.4. İşlemeli göğüslüklerin yapımında kullanılan kompozisyonların dağılımı.....	193
Tablo 4.5. İşlemeli göğüslüklere uygulan en ve boy ölçülerinin dağılımı.....	194
Tablo 4.6. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin yaş durumlarının dağılımı.....	194
Tablo 4.7. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin öğrenim durumlarının dağılımı.....	195
Tablo 4.8. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendikleri yerlerin dağılımı.....	195
Tablo 4.9. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendikleri yaş durumlarının dağılımı.....	196
Tablo 4.10. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapma amaçlarının dağılımı.....	196
Tablo 4.11. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslüklere verdiği maddi değerlerin dağılımı.....	197
Tablo 4.12. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yaparken bulmakta zorlandıkları malzemelerin dağılımı.....	197

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 4.1. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	60
Şekil 4.2. İşlemeli göğüslüğün desen çimi.....	63
Şekil 4.3. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	66
Şekil 4.4. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	69
Şekil 4.5. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	74
Şekil 4.6. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	79
Şekil 4.7. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	82
Şekil 4.8. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	87
Şekil 4.9. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	90
Şekil 4.10. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	93
Şekil 4.11. İşlemeli göğüslüğün desen çimi.....	98
Şekil 4.12. İşlemeli göğüslüğün desen çimi.....	101
Şekil 4.13. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	104
Şekil 4.14. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	107
Şekil 4.15. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	110
Şekil 4.16. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	113
Şekil 4.17. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	116
Şekil 4.18. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	119
Şekil 4.19. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	124
Şekil 4.20. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	133
Şekil 4.21. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	136
Şekil 4.22. İşlemeli göğüslük desen çizimi.....	141
Şekil 4.23. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	146
Şekil 4.24. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	149
Şekil 4.25. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	152

Şekil	Sayfa
Şekil 4.26. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	155
Şekil 4.27. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	158
Şekil 4.28. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	161
Şekil 4.29. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	164
Şekil 4.30. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	167
Şekil 4.31. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi.....	170
Şekil 4.32. İşlemeli göğüslüğün üst kısım desen çizimi	175
Şekil 4.33. İşlemeli göğüslük desen çizimi.....	178
Şekil 4.34. İşlemeli göğüslüğün alt kısım desen çizimi.....	185

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Keşan örtünün bele ve başa dolanmış hali.....	31
Resim 2.2. Kuşak	35
Resim 2.3. Peştamal (Begiç ve Öz, 2019, s;479).....	35
Resim 2.4. Foda	36
Resim 2.5. Yelek.....	36
Resim 2.6. Göğüslük (Hatice Abdi'den).....	37
Resim 2.7. Çorap (Asiye Haşılı ve Asiye Hamza'dan).	37
Resim 2.8. Günlük patik (Asiye Hamza'dan).	38
Resim 2.9. Kara lastik	38
Resim 2.10. Kolon dokuma (Asiye Haşılı'dan).....	39
Resim 2.11. Kına gecesi kıyafeti.....	43
Resim 2.12. Günlük giyim (Asiye Haşılı'dan).	44
Resim 2.13. Dikiş, nakış makinası	44
Resim 2.14. Makine iğnesi ve iğne çeşitleri	45
Resim 2.15. Kumaş kesme ve nakış makası.	45
Resim 2.16. Mekik ve masura.....	46
Resim 2.17. Mezura	46
Resim 2.18. Dikiş sökücü	46
Resim 2.19. Çizim sabunu	46
Resim 2.20. El ve makine dikiş ipi.	47
Resim 2.21. 70 numara keten kukla	47
Resim 2.22. Göğüslük yapımında kullanılan pazen ve saten kumaşlar.	48
Resim 2.23. Göğüslük kalıbı.....	51
Resim 2.24. Göğüslüğün pazen kumaş kısmı	51
Resim 2.25. Pazen kumaşın ölçülerine göre hazırlanmış saten kumaş.....	52

Resim	Sayfa
Resim 2.26. İki kumaşın arasına yerleştirilmiş sıkı dokulu kumaş.....	52
Resim 2.27. Tam kalıp hazırlanmış kumaşların ütülenmiş hali.....	53
Resim 2.28. İşlenmeye hazır hale getirilmiş göğüslük.	53
Resim 2.29. Ana hatları makine dikişi ile çizilmiş (işlenmiş) göğüslük.....	54
Resim 2.30. İşlemesi tamamlanmış göğüslük.....	54
Resim 2.31. Kenar temizleme.	54
Resim 4.1. İşlemeli göğüslük.....	58
Resim 4.2. İşlemeli göğüslük.....	61
Resim 4.3. İşlemeli göğüslük.....	64
Resim 4.4. İşlemeli göğüslük.....	67
Resim 4.5. İşlemeli göğüslük.....	70
Resim 4.6. İşlemeli göğüslük.....	72
Resim 4.7. İşlemeli göğüslük.....	75
Resim 4.8. İşlemeli göğüslük.....	77
Resim 4.9. İşlemeli göğüslük.....	80
Resim 4.10. İşlemeli göğüslük.....	83
Resim 4.11. İşlemeli göğüslük.....	85
Resim 4.12. İşlemeli göğüslük.....	88
Resim 4.13. İşlemeli göğüslük.....	91
Resim 4.14. İşlemeli göğüslük.....	94
Resim 4.15. İşlemeli göğüslük.....	96
Resim 4.16. İşlemeli göğüslük.....	99
Resim 4.17. İşlemeli göğüslük.....	102
Resim 4.18. İşlemeli göğüslük.....	105
Resim 4.19. İşlemeli göğüslük.....	108
Resim 4.20. İşlemeli göğüslük.....	111

Resim	Sayfa
Resim 4.21. İşlemeli göğüslük	114
Resim 4.22. İşlemeli göğüslük	117
Resim 4.23. İşlemeli göğüslük	120
Resim 4.24. İşlemeli göğüslük	122
Resim 4.25. İşlemeli göğüslük	125
Resim 4.26. İşlemeli göğüslük	127
Resim 4.27. İşlemeli göğüslük	129
Resim 4.28. İşlemeli göğüslük	131
Resim 4.29. İşlemeli göğüslük	134
Resim 4.30. İşlemeli göğüslük	137
Resim 4.31. İşlemeli göğüslük	139
Resim 4.32. İşlemeli göğüslük	142
Resim 4.33. İşlemeli göğüslük	144
Resim 4.34. İşlemeli göğüslük	147
Resim 4.35. İşlemeli göğüslük	150
Resim 4.36. İşlemeli göğüslük	153
Resim 4.37. İşlemeli göğüslük	156
Resim 4.38. İşlemeli göğüslük	159
Resim 4.39. İşlemeli göğüslük	162
Resim 4.40. İşlemeli göğüslük	165
Resim 4.41. İşlemeli göğüslük	168
Resim 4.42. İşlemeli göğüslük	171
Resim 4.43. İşlemeli göğüslük	173
Resim 4.44. İşlemeli göğüslük	176
Resim 4.45. İşlemeli göğüslük	179
Resim 4.46. İşlemeli göğüslük	181

Resim	Sayfa
Resim 4.47. İşlemeli göğüslük	183
Resim 4.48. İşlemeli göğüslük	186
Resim 4.49. İşlemeli göğüslük	188

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklamalar

Cm

Santimetre

vb

Ve benzeri

%

Yüzde

yy

Yüzyıl

s

Örnek sayısı

Kısaltmalar

Açıklamalar

MEB

Milli Eğitim Bakanlığı

M.Ö

Milattan Önce

M.S

Milattan Sonra

TDK

Türk Dil Kurumu

1.GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları açıklanarak araştırma ile ilgili tanımlamalara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Kültür, bir milletin varlığını ve gücünü ortaya koyan en önemli özelliğidir. Toplumlar geleceğe aktardıkları maddi ve manevi değerlerinin bütünü olan, kültürel varlıklarıyla anlam kazanırlar. Toplumların kültürel değerlerinden biri olan sanat, gelecek kuşaklara bırakmış oldukları önemli miraslardan biridir (Türkoğlu, 2011, s.1).

Sanat, insanlık tarihinin her döneminde var olan bir olgudur. İnsanın geçirdiği evrimler yaşama biçimlerini, yaşama bakışlarını, sanat biçimlerini ve sanata bakışlarını değiştirmiş, her dönemde ve her toplumda, sanat farklı görünümde ortaya çıkmıştır (Kaldırım, 2015, s.1).

Sanat, düşüncelerin, amaçların, duyguların, durumların veya olayların, beceri ve düşünce gücü kullanarak anlatılmasına ya da başkalarına iletilmesi bakımından yaratıcı insan etkinliğidir (Alpaslan, 2003, s.1).

İnsanoğlunun yaradılışı ile başlayan süslenme ve süsleme arzusu yaşadığı döneme göre çeşitlilik göstererek süregelmiş, ilk başlarda ihtiyaçlarını giderme güdüsü ile yola çıkan insanoğlu zamanla giysilerini, kullandıkları eşyaları, yaşadıkları ortamları süsleyerek sanatı ortaya çıkarmışlardır (Odabaşı ve Özdemir, 2018 s;13).

El sanatları, ulusların kültürel kimliklerinin en canlı ve anlamlı belgeleridir. Toplumların kültürel nitelikleriyle yaşayış biçimlerini dışa vuran en önemli unsurlardandır. Hammaddesi, deseni, üretim biçimi, üreten kişi veya kişilerin katkısıyla, ait olduğu yörenin ve insan topluluklarının karakteristik özelliklerini taşıyan manevi miraslardır.

İnsanların günlük gereksinimlerini karşılamak için daha çok süsleme dekorasyon ve fayda sağlama amacıyla yapılan el sanatları, bireyin yaratıcılığını, toplumun karakterini yansıtarak milli sanat zevkini ortaya koymaktadır. Bu ürünler tarihsel geçmişi içinde günlük kullanım eşyasından süs eşyasına, hediyelik eşyadan çeyizlik eşyaya pek çok ürünü içinde barındıran dayanıklı tüketim malları olarak tanımlanmak mümkündür (Öztürk, 1994, s. 1).

El Sanatları insanoğlu var olduğundan beri tabiat Şartlarına bağlı olarak ortaya çıkmıştır. İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak, örtünmek ve korunmak amacı ile ilk örneklerini vermiŐtir. Daha sonra geliŐerek çevre Şartlarına göre değişimler gösteren el sanatları, ortaya çıktığı toplumun duygularını, sanatsal beğenilerini ve kültürel özelliklerini yansıtır hale gelerek geleneksel özellikler kazanmıştır (Öztürk, 1994, s. 2).

Toplumların kendine özgü kültür birikimi, gelenek-görenekleri, dili, karakteri, rengi olduğu gibi, halk topluluklarının içinden doğarak gelişen halk sanatları vardır. Ve bu sanatlar ait oldukları toplumun kendine özgü değerlerini yansıtan, kültür birikiminin; biçimler, renkler ve çeşitli tekniklerle içten ve doğal yansımalarıyla ortaya çıkmıŐ ve bir kiŐiye mal edilmemiŐ, yapanları hep gizli kalmıŐtır. Ortaya çıkarılan biçimler, motifler, renkler ve kompozisyonlar, kuŐaktan kuŐađa aktarılarak günümüze ulaŐmıŐtır.

El sanatları, insanın yaratıcılığını ve sanatsal beğenilerini ortaya koyduğu birçok farklı uygulama alanlarında kendini göstermektedir. Bu sanatların içinde yer alan, geleneksel kültürümüzün örneklerinden biri de iŐlemelerdir. Geçmişten günümüze birçok kullanım amacına yönelik yapılan işlemeler ulusal kültürümüzün yapı taşlarındandır.

Türk işleme sanatının plastik sanatlarımız arasında önemli bir yeri yüzyılları aşan bir geçmişi vardır. İnsan dış etkenlere karşı korunmak için giyinmeye ihtiyaç duymuŐtur. İnsanlar, giyinmek için iki parçayı birbirine eklemesiyle düz dikiş oluŐmuŐ düz dikişin dekoratif anlamda uygulanması ise işlemelerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Öztürk, 1994, s. 1).

İŞleme; pamuk ya da ipekten yapılmış, beyaz ya da renkli, kalın ve ince kumaşlar bazen de keçe ve deri üzerine, ipek, yün, keten, pamuk, metal vb. gibi iplikler kullanılarak elde veya makinede iğne veya tığ ile düz ve kabarık değişik iğne teknikleri yardımı ile yapılan süslemelere denir (Köklü, 2002, s:1).

İŞleme, her dönemde Türk toplumunun, inanç, örf, adet, gelenek ve görenekleri yönünde uygulanmıŐ, bu nedenle toplumun sosyal yaŐantısını ve kültürünü yansıtmıŐtır. İŞlemeler Anadolu'nun çeşitli yörelerinde bölgesel uygulamalarla yöresel özellik kazanarak, Antep işi, Maraş işi ve Bartın işi gibi, yaŐatılmaktadır.

İşleme sanatı da diğer el sanatları gibi, insanların doğal ihtiyaçlarından olup doğanın sıcağından, soğuşundan ve vahşi hayvanlardan korunma amacıyla ortaya çıkan giyim zamanla insanoğlunun hoşça gideni bulma arzusu ile süslenmeyi de kapsamına alarak hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir.

Araştırmanın yöresi olarak seçilen Trabzon ili eski bir yerleşim yeridir. Pek çok eski uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır. Yöre halkı geçmişten süregelen el sanatlarını devam ettirerek yaşatmaktadır. Bu gün halkın elinde geçmişin izlerini taşıyan pek çok ürün bulunmaktadır.

Trabzon yumuşak iklimi, bol akarsu varlığı, deniz ile iki bin metrenin üzerindeki yükseltileri birlikte içermesi açısından zengin topografik yapıya sahip bir bölgedir. Kıyı boyu ulaşımının kısıtlı olması tarih boyunca zorluklara sebep olmuştur. Bu durum kapalı ekonomik koşullarında yaşamak zorunda bırakmış ve kültürle birlikte el sanatlarını da etkilemiştir (Sümerkan,2008,s;13).

Trabzon ilk çağlardan beri bölgenin yegâne ticaret merkezidir. Çin'den gelen İpek Yolu Erzurum, Bayburt ve Gümüşhane üzerinden Trabzon limanına ulaştırılmış. Günümüzde ise keten dokumalar, bakırcılık, örücülük, ahşap işçiliği, taş işçiliği, bıçakçılık, kuyumculuk, telkâri, kazazlık ve yörenin simgesi haline gelmiş hasır örücülüğü gibi el sanatları hala canlılığını korumaktadır.

Goloşa köyünde, yöre halkının özel güllerde kullandıkları yöresel kıyafetin göğüslük adı verilen parçasında uyguladıkları işlemlerin özel bir yeri vardır. Bu işlemler Goloşalı kadınların özel günlerinde kullandıkları kıyafetleri süslemektedir.

Trabzon gerek bulunduğu coğrafi konum, gerekse tarihi ve turistik değerleri bakımından el sanatlarına büyük önem veren bir ildir. Trabzon, el sanatları ve işlemleri de içinde barındıran bugüne kadar çok sayıda araştırmaya konu olmuş fakat yöre halkının özel günlerinde kullandıkları yöresel kıyafetleri ve işlemlerle süslenmiş göğüslükler ile ilgili bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu nedenle hem yöresel kıyafeti hem de uygulanan işlemleri yok olmaktan kurtarmak, yaşatmak, belgelemek ve geliştirmek amacıyla Trabzon ili Araklı ilçesinde bulunan yöre halkının geleneksel kıyafetlerinin bir parçası olan göğüslüğü ve üzerine uygulanan işlemleri geleneksel özelliklerini bozmadan gelecek nesillere

aktarmak ve bu alanda kaynak belge ortaya çıkarmak bu araştırmanın problemini oluşturmuştur.

Araştırmanın Amacı

Trabzon ili Araklı ilçesindeki işlemeli göğüslükler üzerindeki işlemlerin teknik, motif, renk, araç-gereç ve kompozisyon özelliklerini belirlemek ve bu konuda kaynak hazırlamak amaçlanmıştır.

Alt Amaçlar

- Göğüslüklerdeki işlemlerin hangi araçla yapıldığını belirlemek
- İşlemeli ürünlerin gereçlerini belirlemek.
- Göğüslüklerdeki işlemeli ürünlerin yapım tarihlerini belirlemek.
- Göğüslüklerdeki işlemlerin teknik özelliklerini belirlemek.
- İşlemeli ürünlerin renk özelliklerini belirlemek.
- İşlemeli ürünlerin motif özelliklerini belirlemek.
- İşlemeli ürünlerin kompozisyon özelliklerini belirlemek.
- İşlemeli ürünlerin kullanım alanlarını belirlemek.
- İşlemeli ürünlerin boyutlarını belirlemek.
- İşlemeli ürünlerin korunma durumlarını belirlemek.

Araştırmanın Önemi

Trabzon ili Araklı ilçesinde bulunan işlemler, insanların gelenek ve göreneklerine bağlı olarak düğün kıyafetlerinde, özel günlerinde ve günümüzde de kullanılıyor olması, bu işlemeli göğüslüklerin belgelenerek gelecek kuşaklara aktarılması açısından önemlidir

Trabzon ili Araklı ilçesinde işlemeli göğüslüklerin fotoğraflarının çekilerek belgelenmesi ve basılı bir kaynak olması, ürünlerin tanıtılması, araç-gereç, teknik, renk bakımından araştırılması gerekli kaynak oluşturulması geleneksel kültür ile ilgili çalışmalar yapanlara yardım getirmesi açısından önemlidir.

Varsayımlar

Bu araştırmanın temelinde aşağıdaki varsayımlar yer almaktadır.

Araştırma Trabzon ili Araklı ilçesinde bulunan ve araştırma kapsamına alınan işlemeli ürünlerin özellikleri evreni temsil edecek niteliktedir.

Araştırma içinde belirlenen yöntem ve araştırmanın amacına uygun sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır.

Araştırmada yer alan örnekler araştırmanın konusunu temsil edecek niteliktedir.

Bu araştırmada kullanılan kaynaklar doğru ve güvenilirlerdir.

Sınırlılıklar

Araştırma Trabzon ili Araklı ilçesinde bulunan işlemeli göğüslükler ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma Türkçe kaynaklarla sınırlandırılmıştır.

Bu araştırma tez süresi ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

El Sanatları: Bireylerin bilgi ve becerilerine dayanan, özellikle doğal ham maddelerin kullanıldığı, elle ve basit araçlarla yapılan ve içinde yaşanılan dönemin ve toplumun yaşam biçimini, gelenek ve göreneklerini taşıyan, duygu ve düşüncelerini yansıtan, gelir getirici üretime yönelik sanatsal etkinliklerdir (Onuk ve diğerleri, 1998, s;13).

İşleme: çeşitli cinsteki kumaş ve deri üzerine elde veya makinede, iğne ve tığ gibi araçlarla, kasnak, gergef ve kâğıt vasıtasıyla gerilen zemin üzerine, iplik, sim, sırma, tel kullanılarak, çeşitli tekniklerin sayılarak, sayılmadan, düz veya kabarık bir şekilde uygulanması sonucu ile oluşturulan süsleme sanatlarıdır (Altun, 2004, s;57).

Temel nakış iğne tekniği: Temel nakış iğneleri, kolay ve çabuk yapılan basit işlem basamaklarından oluşmaktadır. Bundan dolayı da basit nakış iğneleri olarak ta bilinmektedir. İşlemede desen, renk ve uygulanacak kumaşın birbirine uyumuna dikkat edildiğinde ortaya harika ürünler çıkmaktadır (Megep, 2007, s.1).

Makine dikişi: El veya makine ile tek kat ya da çok kat kumaşların iplik yardımı ile kumaşlar içinden veya arasından geçirilerek ilmek sırası oluşturma işlemidir ve dikişlerin kullanım yerine göre sembollerle ifade edilmektedir (Megep, 2007, s;3).

Göğüslük: Karadeniz’de kadınlar giysilerinin üzerinden taktıkları boyundan ve belden bağlanıp sadece göğüsleri kapatan ve özel günlerinde kullandıkları bir çeşit önlük.

Sanat: Bilim ve teknikten çok daha başka bir amacın ardında koşmakta, güzeli ve yeniyi araştıran özgünlük ve değişikliğin ağır bastığı bir olgudur (Öztürk, 1998, s;85).

Süsleme: Bir binayı veya eşyayı, kullanım amacı yanında göze daha güzel göstermek için çeşitli türlerde yapılan estetik çalışmalardır. Yapı, eşya, mücevher, mobilya ve benzeri şeyleri süsleyip güzelleştirmek için yapılan işlemlere süsleme denir (Eronç, 1984, s;9).

Pıtırıcık: Makine dikiş tekniğiyle işlenen bu motif yöreye özgü bir isimle anılmaktadır. İşlemeli göğüslüğün vaz geçilmez bir motifidir.

Fişek ağızı: Bu motif neredeyse bütün göğüslüklerin işleminde vardır. Makine dikiş tekniğiyle oluşturulmaktadır. Goloşa' ya özgü bir isimle anılmaktadır.

Kaytan; Bele peştamal üzerine bağlanan, kaytan yünden el tezgâhlarında dokunan, 2-3 m uzunluğunda olan çeşitli desenlerle süslü uçları püsküllü ve boncukludur. Kaytan kundaklara ve beşiklere de bağlanır. Çantalara, süslü torbalara, kuşakların kenarlarına, peştamala ve göğüslüklere bağ yapılır (www.oktaydardokuma.com).

Kolon; Eski zamanlardan günümüze ulaşan dokuma tekniklerinden bir tanesidir. Kolon dokuma daha çok yün, keten, kıl, pamuk iplikleri ile dokunmaktadır. Her çağda her dönemde farklı dokuma aleti kullanılsa da özünde aynı yöntem zenginleştirilerek kullanılmıştır (www.oktaydardokuma.com).

Foda; genellikle renkli saten kumaşlardan dikilen pul, boncuk ve güpürler ile süslenen eteğin üzerinden iki bant yardımı ile belden bağlanan giysidir.

İlgili Araştırmalar

Koca ve Kırkıncıoğlu, (2016)'nun "Uşak İli Omurca Yöresi Geleneksel Gelin Giyiminin Biçimsel Özelliklerinin İncelenmesi" adlı araştırmada; Türk halk kültürünün maddi unsurları arasında yer aldığı düşünölen Uşak İli Ulubey İlçesi Omurca Beldesinin gelin giyiminin alanın gerektirdiği belirli bir sistematikte kayıt altına alınarak, belgelendirilmesi ve öz değerlerini kaybetmeden gelecek kuşaklara aktarılması amaçlanmıştır. Araştırmacılar tarafından yapılan alan araştırması sonucunda ulaşılan gelin giysisi örnekleri biçim, malzeme, terzilik, kullanım şekli ve süsleme özellikleri açılarından incelenerek, kaynak kişilerden alınan bilgiler doğrultusunda yorumlanmıştır.

Begiç ve Öz (2019) ‘ün ‘‘Trabzon ve Çevresinde Kullanılan Peştamal Dokumaları ve Günümüz Tasarımlarında Uygulanması’’ adlı araştırmasında yapılan çalışmalarla yöresel değerlerin kayıt altına alınması, günümüz şartlarında sürdürülebilir projelerle yaşatılması, bilinirliğinin artırılması dikkate alınmıştır. Bu çalışmada geleneksel giyim öğelerinden biri olan yöresel dokumaların kullanım nedenleri ve alanları, üretiminde kullanılan malzemeler, çeşitleri incelenmiş, yöre halkı ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve bu dokumanın yaşatılması amaçlı çalışmalar yapılmıştır.

Tufan, Erden ve Özus (2014)’ un ‘‘Türk Giyiminde Konya İli Sille Yöresi’ ne Ait Geleneksel Kadın Kıyafetleri ve Süslemeleri’’ adlı çalışmada Konya İli Sille Yöresi geleneksel kadın giysileri çeşitlerinden cepken takımı, silah kürkü takımı, ve sarka giysi örnekleri; malzeme, renk, kesim, dikim, süsleme tekniği ve süsleme konusu açısından incelenerek gözlem fişleri ile kayıt altına almak ve sonraki nesillere aktarılmasını sağlamak için kaynak oluşturulması hedeflenmiştir.

Gökçearslan ve Özdemir (2017)’in ‘‘Anadolu Geleneksel Sıraç Kadın Giyimi’’ isimli raporunda, Sivas, Tokat, Çorum, Yozgat ve Amasya İli çevrelerinde yaşayan bir Alevi Türkmen topluluğu olan Sıraçların giyim kuşamları canlı renkleri, çeşitli materyaller ile süslü giyim aksesuarları ile kültürel bir zenginliğe sahip olmalarıdır. Araştırmanın amacı; geleneksel el sanatlarımız içerisinde yer alan kıyafetleri çeşit, malzeme, teknik, motif ve kompozisyon özellikleri bakımından incelenerek özellikleri kayıt altına alınmıştır.

Tağı ve Aydın’ın ‘‘Kastamonu’da Geleneksel Kadın Giysileri’’ adlı çalışmada Kastamonu’nun Azdavay, Pınarbaşı ilçelerinde ve Şenpazar ilçesinin bazı köylerinde geleneksel giyim kadınlar tarafından hâlen sürdürülmekte olduğu tespit edilmiştir. Daday, İnebolu, Abana, Cide, Tosya gibi ilçelerinde ise geleneksel giyimin bırakılmasına rağmen ön bezi, kuşak ya da başlıkların kullanımına rastlanmış. Bu giyim elemanlarından kişinin medeni durumu, sosyal statüsü, hangi ilçeden hatta hangi bölgedeki köylerden olduğu anlaşılabilirdiği gözlenmiştir. Bu çalışmada, Kastamonu’nun ilçelerinde hâlen kullanılan geleneksel giyim elemanlarının hazırlanışları ve kullanım şekilleri Daday, Azdavay, Pınarbaşı ve Şenpazar ilçelerine gidilerek incelenmiştir.

Sökmen (2015)’nin ‘‘Bitlis Etnografya Müzesinde Bulunan Geleneksel Giysiler’’ adlı bu çalışmasında, Bitlis Etnografya Müzesinde sergilenmekte olan geleneksel

giysilerin kumaş, renk, süsleme ve teknik özelliklerinin tanıtımı amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilgili makamlardan yazılı izin alınarak müze vitrinlerinde sergilenmekte olan ve depolarda koruma altına alınan giysilerin fotoğrafları çekilmiş, gerekli ölçümleri yapılarak teknik özellikleri belirlenmiş, hammadde ve süsleme özellikleri incelenmiştir. Müzede bulunan geleneksel giysi örnekleri yeterince zengin olmadığından ve Bitlis yöresinin tüm geleneksel giyim unsurlarını yansıtmadığından, tespit edilen giysiler ayrıntılı olarak sınıflandırılmamış, kadın giysileri, erkek giysileri ve ortak giyilen giysiler şeklinde sınıflandırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda, müzede Bitlis yöresinin tüm geleneksel giyim unsurlarının bulunmadığı, bulunan örneklerin de uygun sergileme ve depolama şartlarında olmadığı, restorasyon ve konservasyon çalışmalarının yapılmadığı, envanter kayıtlarının yeterince düzgün tutulmadığı görülmüştür.

Yılmazkurt, (2002)'un “Makine Nakışları” adlı kitabı dört bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümünde, nakış makinalarının günümüzdeki yeri, nakış makinalarının tanımı, tarihçesi ve çeşitleri, günümüzde kullanılan makinalar, dikiş ve nakış makinalarının bölümleri, makine nakışlarında kullanılan iğneler, zigzag nakış makinasında kullanılan ayak çeşitleri, zigzag makinaların nakışa hazırlanması, makinaların bakımı ve korunması ve makinada basit arızaların giderilmesi gibi konulardan bahsedilmiştir. Bölüm ikiye bakıldığında makine nakışlarında kullanılan kumaşlar, makina nakışlarında kullanılan iplikler, makine nakışlarında motif araştırma, desen çizme ve kompozisyon hazırlama, deseni kumaşa geçirme teknikleri, renk uyumu, kumaşı germe teknikleri, kenar temizleme teknikleri, ütü yapma, makine nakışı uygulamada, saklamada ve korumada dikkat edilecek esaslar gibi başlıklar ele alınmıştır. Üçüncü bölümde zigzag nakış makinasında kasnaksız yapılan nakışlardan bahsedilmiştir. Dördüncü bölümde makinalarda kasnakla yapılan nakışlar ana başlıklar altında aşamalar halinde sunulmuştur. Bu başlıklar altında oluşturulan kitap makine nakışları konusunda bilgi ve belge niteliği taşıyan değerli bir eserdir.

Canalioğlu, (2001)'nun “Gelenek ve Görenekleriyle Trabzon” adlı kitabında Trabzon'un kendisine özgü olan ve halen yaşayan gelenek ve göreneklerinin gelecek kuşaklara aktarılması, gelecek kuşaklara aktarılması, geçmişle gelecek arasında köprü görevi görmesi kısaca kaynak oluşturması amaçlandığı görülmektedir. Yörenin

doğum, sünnet, askere gitme, evlenme, ölüm, bayram ve özel günlerdeki gelenekler ile aile yapısı üzerinde durulmuş olup, yörelerin gelenek ve görenekleri tek tek ele alınmıştır. Bu başlıklar altında yapılan araştırmaların kendinden sonraki araştırmalara ışık tutar niteliğinde olduğunu söylemek gerekmektedir.

Boyacıoğlu (2012)'nun ‘‘Malatya Müze Ve Halk Eğitim Merkezinde Bulunan Geleneksel Giysiler’’ adlı bu çalışması 5 bölümden oluşmuştur. Çalışmanın birinci bölümünde araştırma problemi, araştırmanın önemi, araştırmanın amacına yer verilmiştir. İkinci bölümünde Malatya ilinin sosyal ve kültürel özellikleri ile ilgili yapılan araştırmalar sonucu elde edilen bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümünde araştırmanın yöntemi hakkında bilgiler verilmiştir. Dördüncü bölümünde Malatya ili yöresel giysi parçaları gözlem fişi doğrultusunda incelenmiştir. Beşinci bölümde ise sonuç ve öneriler yer almaktadır. Araştırma doğrultusunda Malatya ili yöresel giysileri ve Geleneksel Anadolu giyim – kuşamı ele alınmıştır. Giysiler oluşturulan gözlem fişleri doğrultusunda incelenmiştir. Giysilerin model özelliklerinin ve süsleme çeşitlerinin genelde birbirine benzediğine değinilmiştir. Müzelerde bulunan geleneksel giysilere bakıldığında daha çok cepken ve entarilere önem verilerek saklandığı, şalvar ve eteklerin ise sayılarının az olduğundan daha az önem verilerek günümüze kadar saklanmadığı görülmüştür. Şalvar ve eteklerin ise sayılarının az olduğundan daha az önem verilerek günümüze kadar saklanmadığı görülmüştür.

Begiç (2018)'in ‘‘Ankara Çubuk Köylerinde Geleneksel Gelin Giysileri’’ adlı araştırmasında 1925-1970 yılları arasında Ankara ili Çubuk ilçesi Alevi inancına sahip köylerde evlenecek kızların düğünlerinde ve daha sonra cem törenlerinde giydiği gelinlikler, Türk Kültürünün etnoğrafik zenginliklerinden olan giysiler ele alınmıştır. Saha araştırmasında az sayıda da olsa günümüze kadar saklanabilen gelinlik olarak kullanılan giysilerin bir kısmına ulaşılmış ve kaynak kişilerin anlatımlarından hareketle kıyafetler canlı manken üzerine giydirilerek özellikleri incelenmiş ve kayıt altına alınmıştır.

Şanlı, Demirci, Topaloğlu' nun ‘‘Trabzon Yöresi Geleneksel Kadın Giyimi’’ adlı çalışması Trabzon yöresi kadınlarının geleneksel kadın giyimini ortaya koymak ve bunu gelecek nesillere aktarmak amacını taşımaktadır. Araştırmanın örneklemini Trabzon ilinin Akçaabat ilçesi ve ilçeye bağlı köylerde yaşayan araştırmaya katılmaya gönüllü 7 kadın oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında,

görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamındaki bireylerin yöresel giysiyi kullanım nedenleri örf, adet, gelenek, görenek, sağlık açısından faydaları, işlevselliği ve giyside çeşit kısıtlılığı olduğu saptanmıştır. Yöresel giysinin sağladığı faydalar; giysiyi koruduğu için temizlik açısından, çalışırken beli, sırtı ve bacakları koruduğu için sağlık açısından, çalışma alanlarında giysinin bir parçasının birkaç işte birden kullanıldığı için işlevsellik açısından, rahat çalışıp tüm vücutlarının kapalı kaldığı için namus açısından bireyler için faydalı olduğu saptanmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERCEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Trabzon İli Hakkında Bilgi

Trabzon'un batısında Giresun, güneyinde Gümüşhane, doğusunda Rize, kuzeyinde Karadeniz yer almaktadır. Trabzon M.Ö. VII. yy'da Miletoslu kolonilerce "Trapezus" adıyla kurulmuştur. Bu ad zamanla değişime uğrayarak en son Osmanlılar zamanında Trabzon adını almıştır (T.C Trabzon Valiliği, erişim tarihi; 02.04, 2020).

Orman ve makiler bitki örtüsünü meydana getirmektedir. Fındık, tatlan, kızılıçık, çobanpüskülü, avcı üzümü, muşmula, geyik diken, defne, kızılağaç, meşe, kestane, gürgen, ıhlamur, çam, ladin, köknar, gibi bitkiler Trabzon'un belli başlı bitki türlerini oluşturmaktadır. Sümela, Meryem Ana Manastırı, Çamburnu, Çakırgöl, Zafenos, Çifte Çamlık, Boztepe, Akça Kale ve birçok tarihi kilise ve camileri barındıran doğa harikası bir ildir. Tabakhane ve Zağanos dereleri arasında kalan ve düzgün olmayan yüksek bir masa formundaki alan üzerinde ise kentin bilinen en eski yerleşim kalıntıları tespit edilmiştir (T.C Trabzon Valiliği, erişim tarihi; 02.04.2020).

Trabzon'un yumuşak iklimi, bol akarsu varlığı, deniz ile iki bin metrenin üzerindeki yükseltileri birlikte içermesi açısından zengin topografik yapıya sahip bir bölge olduğu bilinmektedir. Kıyı boyu ulaşımının kısıtlı olması tarih boyunca zorluklara sebep olmuştur. Bu durum kapalı ekonomik koşullar yaşamak zorunda bırakmış ve kültürle birlikte el sanatlarını da etkilemiştir (Sümerkan,2008,s;13).

Bu bölgede de el sanatları diğer bütün özelliklerin yanında insanların kişilikleri, günlük yaşantı ve iş uğraşlarının çeşitliliği ile de bağlantılıdır. Trabzon bölgesinde uygulanmakta olan el sanatlarının çoğunun hammaddesi yöreden karşılanmaktadır.

Trabzon iline ait el sanatlarını, kentsel el sanatları ve köy el sanatları olarak iki başlık altında ele alınmaktadır; köy el sanatları; Trabzon köylerinde üretilen el sanatları ürünlerinin genel nitelikleri benzer ve ortak özellikler taşımaktadır. Nerdeyse bütün ürünler basit ve sadedir. Çok az türünde bitkisel veya geometrik motiflerle süslemeler bulunmaktadır. Bu durumun genel nedeni, yumuşak iklim koşullarından dolayı Karadeniz insanının her mevsim toprak ve hayvancılıkla yoğun bir şekilde uğraşmak zorunda olması, boş vakit bulamaması, tezgâh ve gereçlerin elverişsizliği gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Kırsal kesimde üretilen el sanatlarının çoğu

yapıldığı yerde kullanılarak tüketilmektedir. Ancak yapımı uzmanlık gerektiren ve meşakkat isteyen bazı ürünler köy merkezlerinde satılmaktadır. Bunlar ağaç işleri, deri, kösele boynuz işleri, dokuma işleri, maden işleri, kil ve taş işleridir (Okuyay, 2008;12).

Kentsel el sanatları ise, kimi ürünlerde değerli madenleri kullanan, işçiliği daha zor, karmaşık ve yapılışı uzmanlık isteyen türlerdir. Küçük sanatlar ve imalathane üretimi sınıfına giren bu üretim biçimi tümüyle satışa yönelik özellikler göstermektedir. Bu türde ürünler arasında Trabzon'un tarihi geçmişinde karşımıza çıkan demircilik, kuyumculuk, sedef kakmacılığı, telkâri ile hasır bilezik işleri, kazazlık, savatçılık, çeyiz sandıkçılığı, bakırcılık, ipek katkılı dokumalar ve iplikler, keşan ve peştamal üretimleridir (Canalıoğlu, 2001;17).

Trabzon ilinde yapılmakta olan el sanatları; keten dokumalar, bakırcılık, örücülük, ahşap işçiliği, taş işçiliği, bıçakçılık, kuyumculuk, telkâri, kazazlık ve yörenin simgesi haline gelmiş hasır örücülüğü gibi el sanatları hala canlılığını korumaktadır.

Trabzon ilinin tarihi çarşılarını sayacak olursak. Pazarkapu, eski zamanın meşhur sandık ve Trabzon beşiklerinin satıldığı çarşı. Kazancılar Çarşısı, dövüldükçe iyi bir parlaklık ve şekil alan bakırın Trabzon ilinde hayli ileri varmış olduğunu bu çarşıdan anlamak mümkündür. Yemeniciler Çarşısı, elvan, meşin ve sahtiyandan yapılmış kaloşlar, çapula ve terlikler bu arastanın gözde ve ilerletilmiş sanatlarından. Bunların yanında Trabzon'un en önemli el sanatlarından biriside kuyumculuktur. Semerciler Yokuşu da Trabzon'un önemli gelir kaynağının olduğu yerlerden birisidir (T.C Trabzon Valiliği, erişim tarihi; 02.04.2020).

Trabzon ilinin önemli el sanatlarından biriside, yöre halkının kına, düğün gibi kutlamalar ve şenliklerde giydikleri yöresel kıyafetlerdir. Bu yöresel kıyafetin göğüslük adı verilen kısmında uyguladıkları işlemlerin özel bir yeri yüz yılları aşan bir tarihi vardır.

Trabzon gerek bulunduğu coğrafi konum, gerekse tarihi ve turistik değerleri bakımından el sanatlarına büyük önem veren bir ildir. Trabzon birçok medeniyete ev sahipliği yapmış kültür beşiği haline gelmiştir. Coğrafi ve ekonomik şartların değişmesi ve ilde meydana gelen doğal afetler gibi sebepler halkı başka şehirlere göç etmeye zorlamış, azalan nüfustan el sanatları da etkilenmiştir.

2.2. El Sanatları

2.2.1. El Sanatlarının Tanımı ve Önemi

Sanatın içinde önemli bir yeri olan el sanatları insanoğlunun var oluşuyla başlar. İnsanlar; ihtiyaçlarını karşılamak, örtünmek, korunmak ve yaşam şartlarını daha yüksek bir seviyeye taşımak için el sanatlarının ilk örneklerini oluşturmuşlardır. Ortaya çıkan sanat ürünleri toplumun kültürel özelliklerini, yaşam şartlarını ve dinsel inanışlarını yansıttığı için “geleneksel” vasfını kazanmıştır (Uşak, 2008, s;1).

El sanatları, bireyin bilgi ve becerisine dayanan, genellikle doğal hammaddelerin kullanıldığı, el ve basit aletler dışında yerine göre mekanik aletlerden de yararlanılarak yapılan ve toplumun kültürünü, gelenek ve göreneklerini, folklorik özelliklerini taşıyan, yapan kişinin zevk ve becerisini yansıtan aynı zamanda gelir sağlayıcı üretime yönelik işlemlerdir (Öztürk, 2003, s;93).

El sanatları; işleme, süsleme gibi daha çok el emeği ile yapılan ve incelikle işlenen eserlerdir. Güzel sanatların bir kolu olan el sanatları göz nurunun, ince zevkin, uzun sabrın, gönüllerde yatan düşüncelerin sanata dönüştürülmesidir. İğne oyasından dantel işlemeciliğine, tahta oymacılığından sedef kakmacılığına kadar hepsi el sanatlarıdır (Zayıf, 2013, s;13).

El sanatları çoğu zaman ortaya çıktığı toplumun geleneğine bağlı olarak öğrenilir. El sanatları, ilk dönemlerinde insanların, her türlü dış etkenlerden korunma ve giyinme gibi ihtiyaçlarından doğmuştur. Daha sonraları süslenme ve eğlenme gibi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla gelişmeler göstermiştir.

El sanatları, insanların iç dünyalarında hayal gücüyle tasarladıkları ve ifade etmekte zorlandıkları duygu ve düşüncelerini biçimlendirerek çevresindekilere yansıtılabilmelerini sağlayan geçmişle günümüz arasında önemli kültür köprüsü oluşturmuştur.

İnsanların günlük gereksinimlerini karşılamak için daha çok süsleme, dekorasyon ve fayda sağlama amacıyla yapılan el sanatı ürünleri, bireyin yaratıcı yeteneği ile toplumun karakterini yansıtarak milli sanat zevkini ortaya koymaktadır. Bu ürünler tarihsel geçmişi içinde günlük kullanım eşyasından süs eşyasına, çeyizlik eşyadan hediyelik eşyaya pek çok ürünü içine alan dayanıklı tüketim malları olarak tanımlanmaktadır (Alyüz, 2007, s;12).

Çeşitli medeniyet ve kültürlerin gelişme ve geçit yeri olan Anadolu'da el sanatlarının çok eski geçmişi vardır. Anadolu'da çok çeşitleri yapılan sanatlarda, zevkin, renk anlayışının, geçmişe olan bağlılığın örnekleri görülmektedir. El sanatlarının yapımı her ne kadar ekonomik ve iklim şartlarına bağlansa da Anadolu el sanatları, gelenek ve görenekleriyle maziye olan bağlılıkları ortaya koymaktadır (Öztürk, 2003, s;95).

2.2.2. Hammaddelerine Göre El Sanatları

El sanatları adı altında toplanan, ürünler, üretim veya sanat- zanaat gibi konularda ortak noktaların birbirinin içine girdiği alanlarda, sorunların ve araştırma konularının anlaşılır kılınması için bir sınıflamanın yapılması gerekmektedir.

Anlaşılır bir sınıflama yapmak için örneğin, ürün türünden yola çıkıldığında halı, kilim, oya, işleme gibi birçok el sanatı türünün alt dallarını da sıralamak gerekmektedir. Hatta el sanatlarının ham madde, desen, üretim gibi özelliklerinin, her el sanatı ürünü için ayrı ayrı araştırılması gerekmektedir (Öztürk, 2003, s;95).

El sanatı türlerini sınıflanmasında, ortak özelliklerin en belirginini, ürünün aslımı oluşturan ham maddesi olmasından dolayı buradaki sınıflamada el sanatlarının yapıldığı hammaddeler dikkate alınmıştır (Öztürk, 2003, s;95).

2.2.2.1. Hammaddesi lif olan el sanatları

Bitkilerin tohumlarından, saplarından, yapraklarından veya meyvelerinden elde edilen liflerdir. Dünyada çok çeşitli bitkisel ve hayvansal lifler vardır. Ancak bu liflerin çoğunun ekonomik özellikleri olmadıkları halde yöresel gereksinimleri karşılamak için hala kullanılmaktadırlar.

Hammaddesi lif olan el sanatlarının üretiminde kullanılan ipliğin hazırlığı ve boyama işlemleri hariç tutulursa, bu grup içinde yer alan ürünlerin gruplanması, yapım teknikleri esas alınarak yapılabilir.

Dokuma türleri; halı-kilim, el dokusu kumaşlar, çarpana (kolon) dokumalar vs.

Örgü işleri; çorap, kazak, eldiven gibi örgüler ve oya türleri, danteller.

İşlemeler; keçe işleri, el baskıcılığı (Öztürk, 2003, s;95).

2.2.2.2. Hammaddesi ahşap olan el sanatları

Geçmişten günümüze süre gelen, maddi kültür ürünleri arasında yer alan ağaç işçiliğinin geleneksel el sanatlarımız arasındaki önemi büyüktür. Hammaddesi ağaç olan el sanatı ürünlerinde yapım tekniklerinden çok ürünün türü, kullanım alanı ve toplum arasındaki işlevi dikkat çekmektedir (Öztürk, 2003, s;96).

Bir el sanatı üretiminde kullanılan araçlar; el baskı kalıpları, tezgâhlar, ip eğirme araçları vb.

Tarım ulaşımda kullanılan araçlar ve parçaları; araba, kağrı, döven, boyunduruk vb.

Günlük kullanım eşyaları ve aksesuarlar; mutfak araç-gereçleri, rahle, tespih, takunya, biblo, vazo, ağızlık, pipo, baston vb.

Mimari elemanlar; minber, kapı, pencere ve bunların yanında çeşitli müzik aletleri hammaddesi ahşap olan el sanatlarına örnek gösterilebilir (Öztürk, 2003, s;96).

2.2.2.3. Hammaddesi taş olan el sanatları

Türk sanatında geniş bir alanı içine alan taş işçiliği, başlangıcından bu yana devirlerin üslubuna uygun olarak bazı değişimler göstermiş olsa da ustalıkta yüksek kalitesini her zaman korumuştur. Hammaddesi taş olan el sanatı ürünlerinin yapımında kullanılan taş çeşitleri, kullanım alanları, yapım teknikleri gibi kriterleri göz önüne alarak sınıflandırmak mümkündür (Öztürk, 2003, s;97).

Değersiz taşlar kullanılarak yapılan yapılar (mimari elemanlar, mezar taşları, çeşmeler vb.)

Süs taşları işlemeciliği (takılar, tespihler, ağızlık, pipo, baston vb. aksesuarlar ve günlük kullanım eşyaları).

Mermer işleri

Lüle taşı ile yapılan işler

Oltu taşından yapılan işler (Öztürk, 2003, s;97).

2.2.2.4. Hammaddesi toprak olan el sanatları

Hammaddesi toprak olan el sanatı ürünlerinin yapımında kullanılan hammadde hazırlığı, sır, boya gibi konulara ortak özellikler olarak bakacak olursak, bu grubu ürün türüne sınıflandırmak mümkündür (Öztürk, 2003, s;98).

Seramik-Çini; Toprak, kayaların doğanın aşındırmasıyla ufalanması sonucu meydana gelmektedir. Toprağın her türü seramik için uygun değildir. Kullanıma elverişli toprak ise kildir. Kil, dünyanın ana maddesidir. Kilerin plastik özellikleri nedeni ile şekillendirme imkânlarına sahip bulunmaları ve şekillerini pişirme sureti ile koruyabilmeleri esasına dayanan seramik endüstrisi dünyanın en eski endüstrilerinden sayılmaktadır (T.C. Trabzon İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, erişim tarihi; 02.04.2020).

Çömlekçilik; Çömlekçilik, Anadolu'da çok eskiden beri yapıla gelmiş el sanatlarından biridir. Çamur, kolaylıkla elde edilen hammaddelerin en eski, kullanışlı olanıdır. Yumuşakken kırılmadan biçimlendirilebilir. Çömleklerin elle yapımında uygulanan temel yöntemler; çimdik, fitil, levha, modeldir. Özlü çamurdan elle veya çömlekçi çarkından geçirilerek çeşitli ölçülerdeki kalıplara dökülüp form kazandırılmaktadır. Fırınlarda pişirilerek, sırlanan veya sırlanmadan yapılan toprak çanak, çömlek, testi, vazo, küp vb. yapma sanatı olarak tanımlanabilir (T.C. Trabzon İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, erişim tarihi; 02.04.2020).

2.2.2.5. Hammaddesi maden olan el sanatları

Madenden yapılan el sanatı ürünlerini, hem eşyanın işlevine hem de kullanılan madene bakarak sınıflamak mümkündür. Fakat eşyanın işlevi ve madenin türü bir arada düşünülerek tek bir sınıflama yapılabilir (Öztürk, 2003, s;100).

Demirden yapılan ürünler; kapı tokmakları, mutfak araçları, tarım aletleri, hayvan koşumları, mimari elemanlar, müzik aletleri vb.

Bakır-pirinç işleri; mutfak araçları, hamam takımları, ısınma araçları, çay-kahve takımları ve fincan zarfları, vazo, duvar tabakları vb. Altın-gümüş işleri; kuyumculuk, takılar, günlük kullanım eşyaları (Öztürk, 2003, s;100).

2.2.2.6. Hammaddesi cam olan el sanatları

Hammaddesi cam olan el sanatı ürünlerini, ürünlerin adından giderek sınıflamak mümkündür.

Göz boncuğu (nazar boncuğu) türleri

Çeşmi bülbüller

Vitray türleri

Takı ve aksesuarlar (Öztürk, 2003, s;100).

Hammaddesi deri ve hayvansal atıklar olan el sanatları

Bu sanatlar, hayvanlardan elde edilen deri, kürk, boynuz, kemik gibi maddeler kullanılarak yapılır, kullanılan malzeme ile birlikte, eşyanın türü ve işlevi düşünülerek sınıflandırılabilir.

Saraç işleri (saraçlık)

Deri eşyalar, deriden yapılan günlük kullanım eşyaları; kemer, çanta, kese, sigaralık vb.

Kürk giyim eşyaları ve post yapımı

Cilt işleri (kitap kapları)

Gölge oyunu tipleri

Tarım ve mutfak aletleri

Kemik ve boynuzdan yapılan el sanatları

Deniz hayvanı artıklarından yapılan el sanatları ve aksesuar işleri (Öztürk, 2003, s;101).

2.2.2.7. Hammaddesi kabuk, saz, ince dal ve sap olan el sanatları

Tahıl sapları, kamış ve ince dallar gibi malzemelerden yapılan el sanatları, yapım maddeleri yanında, yapım teknikleri ve türlerine göre sınıflandırılabilir.

Sepet örücülüğü, mobilya yapımı, hububat sapları ile yapılan örgü ve süs eşyaları, saz (bitkileri) kullanılarak yapılan çanta, hasır, plaj yaygısı gibi çok çeşitli eşyalar (Öztürk, 2003, s;101).

2.2.3. Trabzon İli El Sanatları

2.2.3.1. Bakırcılık

Bölgedeki zengin bakır yataklarından elde edilen bakır, Doğu Karadeniz Bölgesi'nin en önemli ticaret ve kültür şehri olan Trabzon atölyelerinde işlenmektedir. Trabzon'da işlenen bakır, bronz ve pirinçten yapılan mutfak kaplarıyla çeşitli eşyalar Karadeniz, Doğu Anadolu ve Kuzeybatı İran bölgesinde kullanım alanı bulmuştur (T.C. Trabzon İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, erişim tarihi; 02.04.2020).

Ayrıca Trabzon'un önemli bir liman şehri olması, üretilen bakır eşyanın denizyoluyla Karadeniz'deki diğer şehirlere de satışını kolaylaştırmıştır. Bölgeye özgü biçimlere sahip olan üstten saplı ocak kazanları, bakraçlar, ibrikler, güğümler, süt tasları, hoşaf tasları, hamur leğenleri, kapaklı hamsi tavaları, maşrapalar, kapaklı sahanlar, tencereler ve mangallar, Trabzon atölyelerinde üretilmiştir. Trabzon'daki atölyeler, bakırcılık sanatını günümüze kadar canlı bir şekilde devam ettirmişlerdir. Bakırcı, kazancı ve kalaycıların halk türkülerine konu olması, bu zanaat dalının günlük yaşamda oynamış olduğu önemli rolü açıkça göstermektedir (Okyay, 2008;13).

2.2.3.2. Bıçakçılık

Yaklaşık 15-20 cm uzunluğunda sivri ya da yuvarlak uçlu, sap ile kesici bölüm arası süslü bir bıçaktır. Süslemesi ise kazıma yoluyla yapılmaktadır. İsim olarak ise Trabzon'un Sürmene ilçesinde bölgeye has özellikler barındırdığı ve yaygın olarak üretildiği için "sürmene bıçağı" olarak özelleştirilmiştir. Sürmene'de, bir zamanların o ünlü Sürmene bıçakların yapımı artık tarihe karışmış gibidir. Ancak sipariş üzerine, birkaç eski usta tarafından yapılmaktadır. Daha çok mutfak bıçakları ve çay kesme makasları üretilmektedir. Sürmene bıçakçılığı değişen sosyoekonomik yapıya ayak uydurarak devam etmektedir (T.C. Trabzon İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, erişim tarihi; 02.04.2020).

2.2.3.3. Ahşap işçiliği

Yapı malzemesi olarak, çevrenin ormanlık olması dolayısıyla ahşap çok kullanılmaktadır. Köy ve yayla mimarisinde ahşap hala vazgeçilmez malzemedir. 100-150 yıl dayanması sebebiyle yörede "ehil ağaç" denilen ve özellikle çatılarda kullanılan kestane ağacı en önemli yapı malzemesidir. Ayrıca çeşitli ev ve mutfak eşyaları da ahşaptan üretilmektedir. İskemle, dolap, tekne, külek (yağ koymak için), yayık, kaşık, kepçe ve su kapları gibi eşyaların üretimi, azalarak da olsa günümüzde hala üretilmekte ve talep görmektedir (T.C. Trabzon İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, erişim tarihi; 02.04.2020).

2.2.3.4. Şimşir kaşık

Trabzon'da kaşıklar tür ve boyutlarına göre kaşık, büyük kaşık ve kepçe şeklinde isimlendirilmektedir. Şimşir ağacı genellikle Of ve Yomra ilçelerinde yetişir. Şimşir

kaşık ise Köprübaşı İlçesinde ünlenmiştir (T.C. Trabzon İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, erişim tarihi; 02.04.2020).

2.2.3.5. Yayık

Trabzon yayla evlerinde hayvansal ürünlerden tereyağı, ayran gibi ürünleri elde edebilmek için ahşaptan yapılan alt kısmı geniş üst kısmı dar ve 120-130 cm boyunda geniş tarafından tutulup, çalkalanarak kullanılan süt ürünleri için üretilen bir eşyadır.

2.2.3.6. Örme sepet

İlimizde fındık çubuğu ile yapılan örme sepetler belirli ilçelerde hala yapılmaktadır. Karadeniz insanı fonksiyonuna göre farklı sepet türleri geliştirmiştir. Genel olarak sırtta alma, kola takma ve yere koyma amaçlarına hizmet ederler. Örneğin, ekmek selesi, arka sepeti, üç dipli sepet, fındık sepeti, çay sepeti gibi türleri en çok kullanılan türlerdir.

2.2.3.7. Taş işçiliği

Köy ve yayla mimarisinde eski kullanımı kadar olmasa da taş, hala vazgeçilmez malzemedir. Mimari süslemenin yanı sıra, artık çok kısıtlı da olsa, büyük değirmen taşları, el değirmenleri ve "pileki" taşları üretilmektedir. El değirmenleri buğday ve mısır yarması öğütmekte halen kullanılmaktadır. "Pileki" ise, eski evlerde üzerinde ateş yanan ve yanan ateşin ısıtmasıyla oluşan ısı ile ekmek pişirmeye yarayan yuvarlak şekilli taş bir teknedir (Okyay, 2008;14).

2.2.3.8. Dokumacılık

Bugün tüm Anadolu'da olduğu gibi, Trabzon'da da el dokumacılığında bir gerilemenin söz konusu olmasına rağmen, peştamal vb. eşyanın halkın günlük yaşamındaki önemli yerini koruması bu geleneksel sanatımızı yaşatmaktadır. "Trabzon bezi" olarak bütün Osmanlı vilayetlerinde ün yapan Trabzon dokumalarının üretimi, kırsal kesimdeki istemin varlığının yanı sıra turistik istemin oluşması nedeniyle hala sürmektedir. Iğdır, Erzincan ve Çukurova'dan sağlanan pamuk ipliğiyle Trabzon'dan başka; Maçka, Çarşıbaşı, Beşikdüzü ve Şalpazarı gibi yerlerde başta peştamal olmak üzere, perde, gömleklik, şal, başörtüsü, kuşak vb. dokumalar üretilmektedir. Renk, büyüklük ve dokuma tekniğine göre de değişik

isimler alırlar (T.C. Trabzon İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, erişim tarihi; 02.04.2020).

2.2.3.9. Kuyumculuk

Bu el sanatından birçok ürün yapılmakla beraber, Trabzon'a özgü olan "hasır bilezik" yapımı çok yaygındır. Hasır örgüsü ile yapılan kolye, bilezik, küpe, yüzük vb. ürünler altın veya gümüşten yapılarak neredeyse ülkenin her bölgesine gönderilmektedir. Kuyumculukta kazalık ürünler ise tespih, tespih kamçısı, kolye, bilezik, küpe olarak üretilmekte, "telkâri" tekniğiyle de çeşitli tasarım ve üretim yapılmaktadır (T.C. Trabzon İl Kültür ve Turizm Bakanlığı, erişim tarihi; 02.04.2020).

2.2.3.10. Telkâri

Tel işi anlamına gelen telkârinin kökeni M.Ö. 3000'lerde Mezopotamya' da 2500'lerde de Anadolu'da kullanıldığı eski Yunan ve Roma'da da yaygın olduğu bilinmektedir. 15. yüzyıldan sonra Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaygın olduğu ve telkârinin Trabzon'a yerleşmesinde Dağıstanlı ustaların etkisi olduğu ustalarca dile getirilmektedir. Trabzon işi telkâri ürünlere örnek olarak; likör ve kahve takımı, çay tepsisi, takunya gibi örnekler verilebilir (Okyay, 2008;15).

2.2.3.11. Kazaziye sanatı

Lidyalılardan Anadolu'ya miras kaldığı bilinen kazalık zanaatı, Osmanlılar aracılığıyla Anadolu'nun belli yerlerinde yapılarak varlığını günümüze kadar korumuştur. Bu zanaat araştırmacılara göre 1950-1990'lı yıllarında sonra Trabzon'da Mehmet Seyhan, Kadir Seyhan ve Hasan Tabakoğlu tarafında devam ettirilen bir el sanatıdır. Yöredeki incelemelerden ve yapılan araştırmalardan kazalık sanatının Trabzon yöresine Dağıstan ve Kafkasya'da yaşayan Türkler tarafından geldiği belirtilmiştir. Kazaz örücülüğü tekniklerinin yörede üretilmesi ve yayılmasında alanında tek olan erkek usta öğreticinin büyük katkıları olduğunu söylemek mümkündür (Begiç ve Çapık, 2019, s;177).

Kazalık altın veya gümüş tellerin, çıkırğa bağlanmış olan ibrişim veya naylon iplik üzerine sarılarak, tekniğin uygulanmasını sağlayan bir tür telden iplik haline getirilmektedir. Çıkırğa gerilen naylon ipliğın üzerine 0,8 - 0,9 mikron kalınlığında telin sarılması ile oluşturulur. Bu tel ve dikiş iğnesi ile çeşitli örgü teknikler

oluşturulur. Kazaziye teknikleri yörede sürgü tekniği, balıksırtı, top örgüsü, şemse düğümü, ajur, bıcırık, yonca ve yeminli sürgü gibi adlandırılmaktadır (Okyay, 2008, s;15).

2.2.3.12. İşlemeli göğüslük

Karadeniz’de kadınlar giysilerinin üzerinden taktıkları boyundan ve sırttan bağlanıp sadece göğüs kısmını kapatan bir çeşit işlemeli önlük. Trabzon’da hala yapımı devam eden bu el sanatı çok kısıtlı bir bölgede üretim göstermektedir. Üretim amacı ise, bölgede 55’li yaşların üzerindeki kadınlar normal günlük yaşamlarında kullanırken, genç kızlar çeyizlerine koyarak kına, nişan, düğün ve bayram gibi özel güler de kullanarak geleneklerini sürdürmektir.

2.3. İşlemecilik Hakkında Bilgi

2.3.1. İşlemenin Tanımı ve Tarihçesi

İnsanoğlunun var olduğu tarihten günümüze kadar uygarlıklar, el sanatları ile iç işe yaşamışlar ve hala yaşamaktadırlar. Genel anlamda düşünülecek olursa insan; yiyecek, barınma, avlanma, giyecek, süslenme ve eğlence gibi ihtiyaçlarını el sanatları ve el sanatlarının ürünlerinden faydalanarak karşılamışlardır. Toplum yaşamının kendisi olan üretim biçimlerinden kaynaklanan el sanatları, aynı zamanda kültürel bir olgudur (Köklü, 2002, s;1).

İşlemelerde diğer el sanatları gibi, insanların günlük ihtiyaçlarını, giyecek ve kullanacak eşyaları süslemek isteği ile doğmuştur.

Her cins kumaş ve deri üzerine, elde veya makinede, iğne ve tuğ gibi araçlarla, kasnak, gergef gibi aletlerle gerilen zemin üzerine iplik kullanılarak çeşitli tekniklerin sayılarak, sayılmadan düz ya da kabarık bir şekilde uygulanması sonucu oluşturulan süslemelere işleme denir (Afşar, 2014, s.4).

Bilindiği üzere işleme, ipek, yün, keten, pamuk, metal gibi iplikler kullanılarak, çeşitli iğneler ve uygulama biçimleri aracılığıyla; keçe, deri, dokuma çeşitleri üzerine yapılan bezemelerdir (Barışta, 2005, s;4).

İşleme sanatı tarihi çok eskilere dayanan bir süsleme tekniğidir. Diğer el sanatları gibi işlemlerde, insanların günlük ihtiyaçlarının karşılığında ortaya çıkmıştır.

İnsanoğlunun iki parçayı birbirine ekleme, düz bir dikişin dekoratif olarak uygulanması işlemeyi oluşturmuş olabilir.

İnsanlar ihtiyaç sonucu, örtünecekleri parçaları birbirine tutturma gereksinimi duymuş ve iğneyi bulmuşlardır. İlk iğne kullanımı eski taş (poleolitik) çağında olmuştur. Bu da yaklaşık 40.000 yıl öncesi demektir. İğne önceleri elbise olarak da kullanılan deri parçalarını tutturmak ve daha sonraları üzerinde delik açılmak suretiyle ilk dikiş olayının gerçekleşmesini sağlayan olağanüstü bir buluştur. İğne yapımında kullanılan malzemeler, kemikler, maden, ender olarak kullanılan sert ağaçlardır. İplik olarak ise önceleri hayvan bağırsağı, bitkilerin sert lifleri ve at kılını kullanmışlardır (Türkoğlu, 2002: s;7).

Süslemenin içerisinde kullanılan işleme tekniği, kullanıldığı yerlere farklı anlamlar yükleyebilen, görselliği zenginleştiren ve gösterişli bir anlam kazandırabilme açısından oldukça önemli bir tekniktir. Zamanla işlemenin kullanım amacı yaygınlaşması, giyim-kuşam, aksesuar ve eşyalara zengin bir görsellik yükleme yönünde değişimler göstermiştir. Uygulandığı alana göre iyi tasarlanmış bir işleme ürüne dikkat çekici bir görünüm kazandırmaktadır.

İşlenecek yüzeyin gerilmesinde genellikle gergef veya kasnak gibi araçlar kullanıldığı gibi bazı uygulamalarda kâğıtta kullanılmaktadır. İşlemelerin işleniş tekniği de uygulandığı yerler gibi gelenekler hâlinde devam etmiştir. Süslemeyi meydana getiren motifler ise konuları, yapıları, renkleri ve örtülere yerleştirilmeleri ile daha fazla değişim görmüşlerdir.

Tarihin yazı ile başladığı bilinmesine rağmen, işlemenin ne zaman ve nerde ortaya çıktığını söylemek kesinlikle mümkün değildir. Fakat Anadolu'da yapılan kazılarda bulunan iğneler, neolitik çağdan beri Anadolu'da iğne ile yapılan ürünlerin varlığını göstermektedir (Korkusuz, 1980, s;236).

Tarihi eskilere dayanan işleme sanatının mitolojilerde ve efsanelerde de sözü geçtiği görülmektedir. İlyada efsanesinde "Odeyesues kılık değiştirerek Lykomede'nin evine gider ve bohçasındaki işlemleri gösterir" Mitolojide ise; Musa peygamberin kutsal sandık örtüsünün işlemeli olmasını istediği için Nuh peygamberin kızı Noema'nın gergefi bulduğundan bahsedilmektedir (Köklü, 2002, s;1).

Çok zengin kültürden oluşan Anadolu öncesi Türk İşleme Sanatının ilk örnekleri, M.Ö. 3. yüzyılda Mete'nin birçok Asya kavmini egemenliği altına alarak kurduğu Hun devletinden günümüze ulaşan parçalardır. Altay dağlarında yaşayan Hunlara ait buluntular, Pazırık ve Noin-Ula kazılarında açılan kurganlarda halılar, keçeler, kumaş ve işlemler, Leningrad Hermitaj Müzesinde sergilenmektedir. Bu işlemler Avrupalıların "aplikasyon" dedikleri ve Türklerde ise çok eskiden beri bilinen, süslemelerdir. Bu kazılarda bulunan ürünlerde kordon tutturma ve zincir işinin de kullanıldığı görülmektedir. İşlemede ince deriler ve keçeler kullanılmıştır. Bunların üzerine daha çok hayvan figürleri uygulanmıştır. Üçgen, kare gibi geometrik bezemeler ve stilize edilmiş gül, yaprak, nilüfer gibi bitkisel bezemelerin, konu olarak seçildiği işlemlerde; geyik, aslan, yılan balığı, kaplumbağa gibi motiflerle birlikte hayal ürünü, sembolik nitelikli yaratıklar ve kadın, erkek figürlü bezemeler renkli yünlerle dikilmiş (Özcan, 1999, s;91).

Hitit, Mısır, Mezopotamya, Asur, İran, Yunan ve Anadolu Uygarlıklarının çeşitli sanatları ile kaynağı olan, Orta Asya 'da yaşayanlardan elimize geçen örneklerden işleminin tarihçesi hakkında biraz olsun bilgi edinmekteyiz (Köklü, 2002, s;1).

Mersin'in kuzeybatısında Yümüktepe'de 1930-1932 yıllarında yapılan kazıda iğne bulunmuştur. Yine Samsun çevresinde Hitit buluntuları arasında iğneye rastlanmıştır. İnsanların tabiattan gördüğünü kopya etme arzusu, onları dekoratif dikişleri yaratmaya zorlamış böylece dokumacılık ve süsleme sanatı doğmuştur. 100-612 yıllarına ait Asur kadın elbiselerinde işleme tespit edilmiştir. Hitit uygarlığında (M.Ö.2000) kadın elbiseleri üzerine giyilen Tunikalarda altın, gümüş, simle bezemeler yapıldığını belirten bazı belgeler bulunmuştur. Maraş yakınlarında yapılan kazılarda bulunan Hitit kabartmalarında görülen anne ve çocuk kompozisyonundaki çocuğun elbisesi ve başlığı, annenin başörtüsünün süslemeleri işlemlerin varlığının kanıtıdır (Eronç, 1984, s;15).

Anadolu'da Hititler 'den sonra Frigyalılar M.Ö. 1000-700 yılları arasında dokumacılıkta, maden işlemede ve dantel örmede çok ilerledikleri görülmektedir. Gordion P. Tümülüs'ün de Ankara Frig Metropolünde bulunan üzeri metal, cam veya fayans boncuklarla işlemiş kumaş paraları boncuk işinin yapıldığını belgelemektedir. Ayrıca Ankara Frig Metropolünde bulunan, M.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğine

tarihlenen bazı kumaş parçalarına iplik çekilerek yapılmış antikalar ve ajur çeşitlemelerinin uygulandığı görülmektedir (Köklü, 2002, s;2).

Yapılan araştırmalar sonucu birçok önemli kurgan 'da görülen; işlemeli renkli keçe örtüler, eğer örtüsü, renkli kumaşlar ve mezar duvarlarına asılı örtülerde geometrik ve bitkisel bezemeler, hayvan figürleri, hayal ürünü ve sembolik yaratıklar ile insan figürleri olduğu ortaya çıkmıştır (Köklü, 2002, s;2).

Türklerin İslam'ı kabul etmeleriyle, önceden göçebe yaşamın etkisi ile her türlü süslemede kullandıkları insan figürlerinin ortadan kalktığı, hayvan figürlerinin de yerini diğer sanatlarda olduğu gibi işleme sanatında da daha soyut bir üsluba bıraktığı görülmektedir (Korkusuz, 1980, s;237).

Osmanlı döneminde el işlemlerinin neredeyse sayılamayacak kadar çok kullanım alanı bulduğunu söylemek mümkündür. Bunun en önemli sebebi Saray'da ve Türk evlerindeki yaşam şeklinden kaynaklanmasıdır. İşlemlerin; ev eşyalarında, kıyafetlerde ve aksesuar gibi kıyafetleri tamamlayan parçalarda sıkça kullanıldığını görmekteyiz (Köklü, 2002, s;2).

Osmanlı sarayında işleme sanatı önemli bir yer tutmaktadır. Özel tezgâhlarda dokunan kaliteli kumaşlara çok sanatlı el işlemleri yapılmıştır. İşlemler saray ve saray dışında üretilmiştir. Değişik çevrelerden gelen ve getirilen yerli ve yabancı sanatçıların çalıştığı saray ülke içinde metropol olmakla birlikte kültürler arasında karşılıklı geçiş sağlayan bir köprü görevi görmektedir. Osmanlı sarayında uygulanan işlemler ve giyim tarzları günümüze kadar etkilerini göstermiştir. Folklorik giysilerde özel günlerde veya yöresel giysi olarak çeşitli bölgelerde görülen tarlar geçmişten günümüze uzantılarını sunmakta ve tüm dünyadaki moda olgusuna ışık tutmaktadır (Apak ve diğerleri, 1997, s;13).

Cumhuriyete geçiş sürecinde birçok değişiklik yaşanmış, savaşlar, milli krizler gibi yaşanan birçok olumsuzluklar atlatılmış, yeniçağın getirdiği birtakım yenilikler ve değişimler meydana gelmiştir. Bu süreçten etkilenenler arasında işlemlerde yerini almıştır (Apak ve diğerleri, 1997, s;13).

Günümüzde işlemler el, makine ve bilgisayar destekli makinelerde üretilmek üzere varlığını sürdürmektedir.

İşlemeler günümüzde ev eşyalarının yanı sıra giyim kuşam, abiye, çanta, kemer, şapka, ayakkabı, şal, çeşitli aksesuarlar gibi birçok alanda yoğun bir şekilde uygulandığı dikkat çekmektedir.

Doğum, evlenme, ölüm gibi insan hayatının üç ana dönemi etrafında yoğunluk gösteren işlemler; örf, adet, gelenek, görenek, gibi kurullarla devamlılığını sürdürmektedir. Ortaya çıktığı yöreye ait özellikler taşıyan işlemler hediye verme, çeyiz hazırlama, sünnet, düğün, mevlit gibi yollarla güncelliğini korumaktadır.

Endüstriyel kalkınma ve kültürel değişmeye paralel olarak el ve makine yardımı ile yapılan işleme sanatı, günümüz teknolojisi ile artık bilgisayarlı makinelerde de üretimi gerçekleştirilmektedir. Böylece bir yandan el sanatları önemini korurken diğer yandan endüstriyel sanatlar içinde yeni bir kişilik kazandığını görmekteyiz. Yani işleme sanatı ülkemizin sosyal, kültürel ve ekonomi gibi alanlarında önemli bir yeri ve birçok faydası vardır.

2.4. Giyim Hakkında Bilgi

Deri, kumaş veya farklı maddelerden yapılan; vücudu korumak, kapatmak veya daha başka bir görünüme bürünmek gibi işlevi olan eşya veya eşyalar bütününe giysi denir. Giysiler moda, tören giysileri, gündelik giysi, spor formaları, iş ve savaş giysileri gibi başlıklara ayrılarak incelenmiş ve açıklanmaya çalışılmıştır. (Korkmaz, 2010, s;336).

Türkler Orta Asya'dan batıya gelip İslam kültürü ve batı kültürü ile yakın ilişkiler kurdukça yeni bölgelerine has giyim kültürünü, eski gelenekleriyle sentezleyerek yeni bir giyim kuşam kültürü yaratmışlardır (Ögel, 1978, s;3).

Giyim kuşam ve süslenmenin bireyin toplumla iletişimine moda ve gelenek açısından bakıldığı zaman önemli bir yere sahip olduğu görünür. Ta başından beri, çıplaklıktan kurtulup giyinik yaşamaya başlayan insan, giyimi uygar yaşamın bir sembolü olarak görülmeye başlanmıştır (Korkmaz, 2010, s;338).

Aynı zamanda kraliyete, bürokrasiye, askeriye ve üst tabakaya ait giysilere bağlı olarak en eski çağlardan beri giyim, toplumsal statünün bir göstergesi olmuştur. Giysilerin bir iletişim türü olarak incelenmesi, giysiyi oluşturan parçalar, bu parçaların kendi arasında ve takı gibi diğer unsurlarla olan etkileşimleri,

iletişimcilerin ilgi alanı olmalarıyla birlikte giysi kùltürü sıradan tarihsel bir alan olmaktan kurtulmuştur (Özdemir 2005 s;269).

Giyim doğal çevrenin etkisi ile biçimlenmesine rağmen, geleneksel giyim toplumsal özelliklere göre şekillenmiştir. Bu giysilerin oluşumunda doğal çevrenin etkisi direkt olmamakla birlikte, aynı sosyolojik, psikolojik ve tarihsel oluşum söz konusu olduğu için giysiler coğrafi bölgeler ve yöreler içinde değerlendirilmiştir (Salman ve Atmaca, s;11).

Geleneksel giysi denildiği zaman ise dünyada birçok milletin benimsediği milletlerarası kıyafet moda kıyafetler dışında; her milletin tarihinden gelen günümüzde genellikle halk oyunları ekiplerinin üzerinde görülen veya bazı köylerde yaşatılan, çoğu da müze vitrinlerine kaldırılmış giysilerdir (Özel, 1992, s;54).

Kùltürün bir parçası olan geleneksel giyim, günümüz koşullarında önemini yitirmekte, gittikçe yozlaşarak biçim ve fonksiyonunu değiştirmektedir. Anadolu'nun birçok yöresinde geleneksel giysi kùltürü çeşitlilik göstermektedir. Her yörenin kendine ait bir giysi kùltürü bulunmaktadır. Giysilerin oluşmasında kùltür kadar, iklim ve dinsel inançlar da önemli etkiye sahiptir. Süslenme gereksinimi de giysilerin şekillenmesini etkileyen diğer bir faktördür.

Sıcak bölge insanları ister istemez kendilerini serin tutacak ince pamuklu dokumalardan elbiseler yapıp giyerken, soğuk bölge insanları da kalın yünlü kumaşlardan elbiseler yaparak giyinme zorunluluğu duymuşlardır. Bir tropikal bölge insanı ile bir kutup insanının aralarındaki giyim farkı bu şekilde oluşmuştur. Bunun gibi ùlkemizin Güney Anadolu iklimiyle Karadeniz iklimi birbirinden çok farklı olduğundan bu yörelerde yaşayan insanların kendi iklim koşullarına göre giyip kuşandıkları görölmüştür (Salman ve Atmaca, s;11).

Trabzon giysileri genellikle kalın yünlü kumaşlardan, kadifelerden ve buna benzer çeşitli kumaşlardan yapılmaktadır. Kadın giysileri renk açasından oldukça zengindir. Sokak giysilerinde çarşaf siyah renkte olup, genelde keşan kullanılmaktadır. Kadınlarda keşan, göğüslük, peştamal gibi giysiler, zamanla yerini günümüzün modern giyimine bırakmıştır. Ancak günümüzde hala kadınların sokağa çıkarken başlarına keşan taktıklarını ve bazı köylerde göğüslük kullandıklarını görmek mümkündür.

Giysi, görsel iletişim olarak sosyal hayatımızın bir parçasıdır. Giysinin hayatın ışık, gündelik veya törenlik bağlamlarında kullanılması, iletişim ile giyim ilişkisindeki en belli başlı konudur. Trabzon ilinin batı bölgesinin kadın giysileri, son yıllarda gelenek ve modernlik ilişkisine göre değerlendirilen yeni bir oluşum içindedir. Son yıllarda bölgedeki kırsal giyime ait temel parçalardan alınan, eğlence bağlamında bir giysi kalıbı oluşmuştur. Bu ise bir giysinin kırsaldan çıkarılarak her yere taşınabilen yeni modasıdır. Trabzon Araklı'da yaşayan kadınların düğün, kına, yayla şenlikleri gibi törenlerde kullandığı giysiler, geleneksel ve yeni olan tarzın ilişkilerinden doğmuş bir iletişim kültürüdür.

2.5. Trabzon Yöresi Geleneksel Kıyafetleri

Giyimin tarihçesi incelendiğinde üretimde kullanılan kumaşların bölgeden bölgeye farklılık gösterdiği görülmüştür. Sıcak bölge insanları kendilerini serin tutacak ince pamuklu dokumalardan elbiseler yapıp giyerlerken, soğuk bölge insanları da kalın yünlü kumaşlardan elbiseler yaparak giyinmişlerdir. Ülkemizin iklimi bölgeden bölgeye farklılık gösterdiğinden farklı yörelerde yaşayan insanların kendi iklim koşullarına göre giyinip kuşandıklarını söylemek mümkündür. Trabzon'un giysileri genellikle kalın yünlü kumaşlardan, kadifelerden ve buna benzer çeşitli kumaşlardan yapılmakta, özellikle de iç kısmının astarlanmış olduğu dikkat çekmektedir.

Trabzon yöresi geleneksel giyim kuşamını içinde bulunduğu dağlık arazi ve nemli, yağışlı iklimin şekillendirdiği görülmektedir. Özellikle kadınlar üste daha çok kadifeden olan koyu yeşil, bordo, lacivert, kahverengi renklerini tercih ettikleri görülmektedir. Trabzon yöresi geleneksel kıyafetlerini aşağıdaki grupta ile sıralamak mümkündür.

2.6. Trabzon Yöresi Geleneksel Erkek Kıyafetleri

2.6.1. Başa Giyilenler

Kukula: Eskiden başa dal fes, kalpak ve kukula giyilmekteydi. Erkekler başlarına peşkir veya baş mendili de bağladıkları bilinmektedir. Kukula, koyu renkli pamuklu kumaştan yapılan bir başlık türüdür. Başa giyilen bölümü üçgen şekilde olup öndeki üçgenin ortası çeşitli desen özellikleri taşıyan sutaşı ile süslenmektedir. 1 m boyunda,

25 cm eninde uzunca bir bağı vardır. Bu bağlar da sutaşı ile süslenmektedir (Salman, 2007, s;178).

Kudi (Başlık): Genelde siyah renklidirler. Giyilen giysinin kumaşından yapılabileceği gibi, koyu renkli farklı bir kumaştan da dikilmektedir. Başlığın her iki yanında 20 cm eninde, 70–80 cm boyunda uçları süslü olan sarkaçlar bulunmaktadır. Sarkaçların uçları süslemeli olup bu kısma kireviz adı verilmektedir. Sarkaçlar, başlığın düşmemesi için, başa sarma maksadıyla da kullanılmaktadır. Sarılınca arkadan düğümlenerek sıkılaştırılmaktadır (Salman, 2007, s;180).

2.6.2. Bedene Giyilenler

Beden giysilerini üst beden ve alt beden olarak iki kısımda incelemek mümkündür. Üst beden belden yukarı kısım olup gövde olarak ta adlandırmak mümkündür. Alt beden ise bacaklar olarak değerlendirilmektedir. Üst bedene; yelek, ceket (cepken), göynek ve gömlek giyilirken alt bedene ise içdonu, pantolon veya şalvar gibi giysiler giyilmektedir.

Göynek/İç Göyneği: Göynek en içe giyilen fanila ya da atlet vazifesi gören bir iç çamaşırıdır. Genellikle oyuntulu yakalı, ön ortası yırtmaçlı ya da yarım patlı, uzun veya kısa kollu, boyu diz altı ve diz üstüne kadar, pamuklu keten yada ipekli el dokuması kumaşından yapılan geleneksel kadın ve erkek iç giyiminin bir parçasıdır (Yavaş, 2009, s;13).

Gömlek: Beyaz ipekli veya pamuklu kumaştan dikilebilen gömlek; robalı, hâkim yakalı, önden düğmeli, uzun kollu ve manşetli bir görünüme sahiptir (Salman, 2007, s;179).

Yelek: Kışlık ve yazlık olmak üzere iki türü bulunmaktadır. Yazlık olanı kolsuz, kışlık olanı ise uzun kolludur. Kışlık olanına ruza adı verilmektedir. Siyah veya çabuk kirlenmeyen hâki renkli kumaşlardan dikilmektedir. Yün kumaştan yapılan yelekler hâkim yakalıdır. Üst cepler körüklü ve kapalıdır. Ön kısım bel hizasına kadar açık ve düğmelidir. Alt cepler yan taraflarda bulunmaktadır. Kolsuz yelekler tamamen önden açık ve düğmelidirler. Üzerine özel işlemler de yapılabilmektedir. Ruzanın yan tarafları, bacakların kolay hareket edebilmesi için yırtmaçlı yapıdadır. V yakalı olan yeğin sol cebine köstek saat takılmaktadır (Salman, 2007, s;179).

Ceket (Cepken): Ön kısmı V yakalı ve kruvaze modelli olan ceketin uzun kolları dar ve yırtmaçlı manşetlidir. Ceket boyu yelekten daha uzundur. Ceketin kenar kısımları ve şekilli olan yerleri sutaşı ile süslenmektedir. Ceketler her zaman giyilmediğinden dolayı halk oyunları kıyafetlerinde de pek fazla kullanılmamaktadırlar (Salman, 2007, s;179).

Mintan: Keten, poplin veya ipekli kumaştan dikilen beyaz renkli, uzun kollu, hâkim yakalı bir erkek gömleğidir. Kolları uzun ve manşetli olan mintan genellikle iki ceplidir.

Çuha: Pantolona uygun olabilecek kumaştan dikilen bir cekettir. Ceket kolları omuz kısımlarında hafifçe bol olup, bileklere doğru daralmaktadır. Düğme olarak genellikle gümüş düğme kullanılmaktadır. Daha çok köylerde kullanılan bir giysidir.

Çıkvar: Yün kumaştan dikilen bir erkek pantolonudur. Daha çok siyah veya gri renkleri vardır. Üst kısmı dize kadar geniş, dizden aşağısı dar ve yanlardan düğmelidir. Yün kumaş genellikle Trabzon civarında dokunur ve daha çok Trabzon civarında kullanılmaktadır (Salman, 2007, s;179).

Pantolon, Külot Pantolon ve Zıpka: Pantolonda kullanılmakta olan kumaş; kışlık olanlar için yünlü, yazlık olanlar için de ince kumaştan olup yelekle bütünlük sağlayacak renktedirler. Dizlerin iç kısımları sürtünmeden meydana gelebilecek yırtılmalara karşı deri ile dikilmektedir. Köylerde çok eskiden zıpka pantolon tercih edilmekteydi. Daha sonraları asma külot denilen ve bugün hâlâ kullanılmakta olan külot pantolon tercih edilmektedir. Dizden aşağısı önden düğmeli olup, dar paçalı ve ayağı saracak şekilde dikilmektedir. Alt kısımdan bir lastik yardımıyla ayak tabanına bağlanmaktadır (Salman, 2007, s;179.) .

Kuşak ve Gümüşlük: Çıkvar altına sarılmakta olan kuşak, beyaz renkli yünlü kumaştan yapılmakta olup ve dikdörtgen biçiminde bir forma sahiptirler. Erkek giysilerinin en dışında kullanılan deri kemer ise gümüşlük olarak adlandırılmaktadır. Üzerine de kama, bıçak gibi aksesuarlar takılmaktadır (Salman, 2007, s;181).

İçdonu: Pantolonun altından giyilen ve iç çamaşırı olarak kullanılan içdonu, pamuklu veya keten kumaşlardan yapılmaktadır.

Pantolon-Şalvar: İpek, saten, kutnu kumaş ve basma kumaştan dikilir. Geniş ağılı olup ağ kısmı yukarıdadır. İç paça, dış paça ve ağ birleştirme dikişleri düz dikiş ile

yapılmaktadır. Bel ve paça lastik kanallı düz dikiş ile bir birinden ayrılmaktadır (Bakır, 2001, s;13).

2.6.3. Ayağa Giyilenler

Çorap: Yünlü veya pamuklu olan çoraplar beyaz renklidir. Yünden örülmüş ve üzerinde geleneksel motifler taşıyan çoraplar kış aylarında hala kullanılmaktadır. Günümüzde bu çoraplarla birlikte normal pamuklu çoraplar da kullanılmaktadır. Bunların dışında Trabzon ve köylerinde örülen iki ya da üç şişle yapılan desenli çoraplar da özellikle kışın kullanılmaktadır (Salman, 2007, s;182).

Zangal: Keçi kılından yapılan bu ayakkabı aslında yün çoraba benzer. Ayak tabanına lastikle bağlanan bu giysi parçasının aslında taban kısmı yoktur. Diz ve ayak bileği arasına normal çorabın veya pantolonun üzerine giyilmektedir (Salman, 2007, s;182).

Ayakkabı: Eskiden çarık ve kara lastik giyilmekle beraber ayakkabı alanında da oluşan değişimlerle çizme ve normal ayakkabı kullanımının arttığı görülmektedir. Eskiden körüklü olarak yapılan çizmeler günümüzde sade görünüme sahip yapıdadır.

Çizme: Deriden yapılmış olan çeşitli renkteki çizmeler, kösele taban ve alçak topuklu yapıya sahiptir. Çizmelerin boyu dizkapağına kadar uzanmakta olup, baldırları saracak kadar dar yapılıdır (Salman, 2007, s;182).

2.6.4. Takılar ve Aksesuarlar

Takı olarak daha çok halk oyunları ekiplerinin de kullandığı kama, zincirli köstek saat ve boyuna takılan muska sıkça kullanılan takılardır. Bunların yanı sıra deri kemer de kullanılmaktadır. Özellikle köstekli saat, omuzdan asılan tütün tabakası, bıçak veya kama, zincir, muska, kavlık, tabanca ve çeşitli nazarlıklar dikkat çeken aksesuarlardandır.

2.7. Trabzon Yöresi Geleneksel Kadın Kıyafetleri

Kadınlar giysisini; mevsim şartlarına uygun kumaş, çalışma ortamında uygun model, yaşlarına uygun renk ve çabuk kirlenmeme özelliğini dikkate alarak seçerler. Anlaşıldığı üzere yöresel giysiyi seçerken bireylerin çoğu aynı nitelikleri aramaktadırlar. Yazın sıcak havalarda ince kumaşlar tercih edilirken kışın kalın kumaşlar tercih edilmektedir. Çalışılan ortamda rahat hareket edilebilecek modeller

tercih edilmektedir. Renklerde ise gelenek göreneğe dönüşen yaşlılarda koyu renklerin gençlerde canlı renklerin tercihi dikkat çekmektedir. Tersine olduğu takdirde toplumdan tepki alındığı söylenmiştir (Şanlı, Demirci, Topaloğlu, s; 1150).

2.7.1. Başa Giyilenler

Keşan; Dokuma tekniği açısından ilginç ve farklı özellikler gösteren pamuklu bir tür dokumadır keşan. Keşan, sözcüğünün kökenine ilişkin iki farklı yaklaşım vardır: 1. İpekli dokumaları ile ünlü İran'ın Keşan kentinden getirilen ve Keşani denilen peştamallara teknik yönden benzerliği yüzünden bu adı almıştır. 2. Keşan sözcüğü çekmek kökünden türemiş Farsça bir sözcüktür. Keşan bezi üzerindeki açık renkli bölümler çözümlü ipliklerinin çekilmesi ile keşana karakteristik görünüm kazandırdığı için bu adla anılmıştır. Karadeniz bölgesinde başörtüsü ve iş önlüğü olarak kullanılan keşanın hangi tarihten beri nerelerde kesin olarak dokunduğu bilinmemektedir. Bugün Trabzon ilçeleri ve köylerinde kullanılmaya devam etmektedir (Yılmaz, s;264).

Karadeniz Bölgesi'nde daha çok kırsalda yaşayan kadınların bağ ve bahçe işleri başta olmak üzere günlük hayatta da kullandıkları renkli yöresel örtü olan keşan kadınlar tarafından farklı alanlarda yeniden tasarlanarak, tablo, çanta, fular ve masa örtüsü gibi turizm amaçlı ürünlere dönüştürülerek dünyaya tanıtılmaktadır.

Resim 2.1. Keşan örtünün bele ve başa dolanmış hali.

Çember/puşi: Kenarları çeşitli el oyalari ile veya boncuk ve pullarla süslü siyah ince bir yemenidir. Bunun üzerine de karışık desenli olduğu gibi karışık desenli olduğu gibi turuncu, mor, kırmızı, gibi parlak renklerde olan yemeninin üzerine ince şerit şeklinde sarılan uzun ipek eşarbin alnın orta yerinde düğüm yapılarak şişirip, uzun kalan kısımlar arkadan sarkıtıldığı puşiyi bağladıkları görülmektedir (Ağaç ve Büyükyazıcı, 2016, s;207).

Yanaklık; Kadınların kullandıkları fes süslerine denir. Altın, gümüş ve çeşitli madenlerden yapılan bu süsler festen yanağa kadar sarkarlar (Boyacıoğlu, 2012, s;41).

2.7.2 Bedene Giyilenler

İçlik; Kalçaya kadar uzunlukta robadan büzgülü, yuvarlak yakalı ve düğmeli kıyafettir.

Etek; Diz kapağının altına kadar inen, uçları fırfırlı ya da düz olan giysidir. Çiçekli bezlerden, pamuklu kumaşlardan ve çeşitli renklerde yapılır. Şalvarın üzerine giyilir. Desenli basmadan veya saten kumaştan yapılan etek, belden bir lastikle büzülerek kullanılmaktadır. Uçlarını sutaşı ile süslerler. Basma kumaştan olanlar günlük giyilirken, kadife ve saten kumaştan olanlar özel günlerde ve misafirlige gidilirken giyilmektedir (Begiç, 2018, s;1116).

Elbise: Çiçekli desenleri olan basma kumaştan dikilebileceği gibi, desenli pazen kumaştan ya da düz renkli kumaşlardan da dikilebilmektedir. Uzun kollu elbisenin beden kısmı düz kesimli, etek kısmı ise kesimli olacak şekilde büzgülerle tamamlanır. Etek uçları, fırfırlı şeritlerle veya sutaşları ile işlenmektedir (Begiç, 2018, s;1116).

Şalvar; Kadının iç çamaşırı üzerine giyilen, bel kısmı uçkurlu olup, dıştan görüneceği için sevai, divitin ve ipekten, ağırsız ve bol dikilir. Sadece ayakların çıkacağı yerde yırtmacı bulunan, beli uçkurlu, giyildiğinde ayak bileklerine kadar dökülen bir çeşit üst donudur. Paçaları bağcıklıdır. Boyu uzun olduğu zaman bileğin üzerinde bağlanarak paçada bol döküm görünümü sağlanmaktadır. Bazen astarlı, bazen de astarsız olarak kullanılır (Tufan, Erden, Özus, 2014, s;295).

Şalvar, Anadolu'da kadınlar tarafından yaygın olarak kullanılan farklı isimlerde ve farklı ebatlarda dikilen ve giyilen bir giysi parçasıdır (Begiç, 2018, s;1116).

Dolaylık; 80 x 130 cm ölçülerinde, çizgili kumaştan yapılan iki renkli yöresel bir bel bağıdır. Pamuk veya ketenden dokunmaktadır. Dolaylık peştamal belde bir torba şeklini alarak büyük bir kolaylık sağlamaktadır. Yöredeki yağış fazlalığından dolayı, çabuk kirlenen dolaylık, genellikle koyu renkli ipliklerden dokunmaktadır. Kadınların, kuşandığı dolaylığın renklerine bakarak hangi köy veya kasabadan oldukları anlaşılabilir. Dolaylık iki türlü kullanılmaktadır.

- a) Gezmeye veya çarşıya çıkan kadınlar dolaylığı düz olarak bellerine dolamaktadırlar. Dolaylığı belden 6 cm kadar kıvrılarak arka bel üzerine iki düğüm atarak tutturmaktadır. Kıvrılan 6 cm'lik kısım, bir kemer gibi beli tutar. Dolaylığın boyu, elbisenin boyunu birkaç santim geçmektedir.
- b) Çay toplamada ve bağ-bahçe işlerinde de kullanılmaktadır. Bele bağlı dolaylığın iki ucu kaldırılarak bel kemerine sokulmaktadır. Böylece dolaylığa bir torba şekli verilmiş olur. Oluşturulan bu torba, elle toplanan çay, sebze ve meyvelerin konulmasına elverişli bir şekil almış olur (Salman, 2007, s;183).

Köynek: Bütün kumaş türlerinden dikilebileceği gibi genelde kadife kumaştan yapılmakta olan köynek, koyu yeşil, bordo, lacivert ve kahverengi kumaşlardan dikilmektedir. Bele ya da robaya kadar düğmeli olan köynek yuvarlak yakaya sahiptir. Kolları düz veya manşetli olabilmektedir. Etek uçları, kol ve yaka ağızları sutaşı, dantel veya firfırlarla süslenecek kullanılmaktadır (Salman, 2007, s;185).

Atlas Entari: Zıbın ve önlüğün üzerine giyilen atlas entari çeşitli yeşil renkte atlas kumaştan yapılmıştır. Adını kumaşından aldığı belirtilmektedir. Boyu ayak bileklerine kadar uzun olan giysinin yan dikişleri kalça hattından itibaren yırtmaç olarak bırakılmaktadır. Bele kadar uzanan “V” yaka oyuntusu belde tek bir birit düğme ile sonlanmaktadır. Entarinin bedene düz olarak takılan uzun kol ucu, küçük yırtmaç ile şekillendirilir. Kol uçları dışında entarinin içi koyu yeşil pamuklu kumaş ile astarlanır. Kol uçları ise kırmızı pamuklu kumaş ile astarlanarak yırtmaç açıklığı renklendirilir. Giysinin tüm çevresi elde punto dikişi yapılarak kumaşın dikiş hattından kaymaması sağlanmıştır (Koca ve Kırgıncıoğlu, 2016, s;48).

Elbise-Forka: Yörede forka adıyla bilinen elbise, furka veya foga gibi şive farklılıklarıyla da bilinmektedir. Önden veya arkadan düğmeli olan elbise, hâkim yakalı ve kol manşetlerinde tek düğme bulunmaktadır. Kumaş rengine yakışacak

renkte sutaşları ile süslenen giysinin etekleri fırfırlarla süslenmektedir. Günlük kıyafetlerde basma kumaş kullanılırken, özel günlerde ise kadife ve ipekli kumaştan yapılmış elbiseler kullanılmaktadır. Dizkapağının altına kadar uzanan elbise, alt ve üst bölümü bütün olarak dikilir (Salman, 2007, s;186).

Kemer: Şal kuşağı bele tutturmak için veya fistanların üzerinden bele takılmak için kullanılmaktadır. Bu kemerlere kayış ismi de verilmektedir. Bu kemerler genelde 1 cm eninde ve 2–3 m boyunda olurlar. İki çeşidi bulunur. Yünlü iplikten elde yapıldığı gibi çarpana adı verilen dokuma türünden de yapıldığı için bu kuşaklara çarpana kuşak da denilmektedir (Salman, 2007, s;186).

Cepken; Kimi zaman elbise kumaşından yapılmakla birlikte farklı kumaşlardan da dikilen cepken, fistan üzerine giyilen önü açık uzun kollu bir giysidir. Cepkenin ön kısmı düz olabileceği gibi çapraz kapanacak şekilde de dikilmektedir. Üzerine yapılan işlemler oldukça yoğun olabileceği gibi sade de olabilmektedir. Cepken üzerindeki işleme tarzı; giyen kişinin zenginliğini ve sosyal statüsünü, mesleğini ve ekonomik durumunu da yansıtabilmektedir (Sökmen, 2015, s;379).

Kuşak; Bele üçgen şeklinde katlanarak sarılan yünden yapılmış kalın el dokumasıdır (Haşılı, 2020, kaynak kişi). Daha çok yüksek kesimlerde oturan kadınların bellerine sardıkları kalınca bir giysidir. Kuşak sırtında yük taşıyan kadının belinin incinmemesi için bir yastık görevi görür. Özel gün ve düğünlerde giyilenleri de vardır bunlara ‘‘lahori’’ adı verilir. Bele bağlanan bu kuşak türü Pakistan’da dokunan Lahori kuşak adıyla bilinir. Yün malzemededen kare biçiminde dokunan bu kuşak, üçgen biçiminde katlanarak kullanılmaktadır. Üçgen kısmın sivri tarafı arkaya gelecek şekilde bele, öne doğru dolanarak sarılmaktadır. Kuşak olarak lahorinin dışında, yün, ipek ve orlondan dokunanları da bulunmaktadır. Gelinler, ipektan dokunan Trablus kuşağını tercih ederken genç kızlar ise Lahori kuşağı daha fazla tercih etmektedirler (Salman, 2007, s;186).

Resim 2.2. Kuşak

Peştamal (oğluk); Köy kadınlarının entarilerinin üzerinde bellerine bağladıkları genellikle beyaz, kırmızı genişçe olan çizgili veya kareli kumaşlardır. Her gün çalışmakta olan kadınların tarlada, mutfakta, yolda, pazarda belinde taşıdığı peştamal oldukça süslü bir giysi olmasının yanında üstlerini kirlenmekten koruyan iyi bir önlüktür (Trabzon İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, erişim tarihi; 02.04.2020).

Resim 2.3. Peştamal (Begiç ve Öz, 2019, s;479).

Çuha; Kadife kumaştan dikilen üzeri sutaşları ile süslü gümüş düğmeli bir çeşit cekettir.

Foda; Genellikle renkli saten kumaşlardan dikilen pul, boncuk ve güpürler ile süslenen eteğin üzerinden iki bant yardımı ile belden bağlanan giysidir.

Resim 2.4. Foda

Yelek; Fistanın üstüne giyilir. Kırmızı, siyah, bordo, yeşil renkleri esas olmak üzere çeşitli renklerde ve bezemelerde de olur. Hazır kumaşlardan yapıldığı gibi genelde el örgüsü olanı makbuldür.

Resim 2.5. Yelek

Göğüslük; İçliğin üzerine renkli saten ve ipekli kumaşlardan 30cm eninde 40 cm boyunda kumaştan dikilen, bel ve boyuna bantlarla bağlanan işlemeli giysidir (Ağaç ve Büyükyazıcı, 2016, s;207). Bel ve boyuna bantlarla bağlanan göğüslük, çocuk önlüğü görünümünü anımsatmaktadır. Düz renkli, boyuna çizgili veya desenli kumaştan da yapılabilir. Goloşa köyünde günlük olarak giyilen bu kıyafet, pazen, saten, kutnu veya bunlara benzer kumaşlardan yapılabilir. Günümüzde daha çok yaşlıların kullandığı gözlenmiştir. Bunun yanında genç kızların çeyizlerinin

vazgeçilmez bir parçası olduğunu da söylemek mümkündür. Geleneksel kültürün bir parçası olan bu kıyafetler goloşa köyünde büyük önem arz etmektedir

Resim 2.6. Göğüslük (Hatice Abdi'den)

2.7.3. Ayağa Giyinenler

Çorap; El örgüsü ve hakiki yünden yapılan çoraplar genelde düz renkli olmaktadır. Boyları da dize kadar uzandığı için dizleme tabiri de kullanılır. Ayak kısmı örülmeyen sadece diz kapağına kadar örülenlere ise dizlik denir (Gören,2015.s;15).

Resim 2.7. Çorap (Asiye Haşılı ve Asiye Hamza'dan).

Patik; Patik, çorapsız veya çorap üzerine giyilen, ayak bileğine kadar saran, konçsuz ayak giyim eşyasıdır (Gören,2015.s;15).

Resim 2.8. Günlük patik (Asiye Hamza'dan).

Çarık; Bu yörede daha çok inek derisinden yapılan çarık ayakkabı olarak giyilir. Çarıkların uçları sivri, boğaz kısmı ise açılı olacak şekilde dikilir.

Kara lastik; Trabzon lastiği adıyla da bilinir. Kendinden topuklu farklı renklerde de olabilen lastik ayakkabı (fotin).

Resim 2.9. Kara lastik

2.7.4. Takılar ve Aksesuarlar

Küpe olarak yirmi ikilik denilen liralara, boyuna da beşibirlik altınlar takılmaktadır. Bu altın liralara ortasına beşibirlik ya da maddi duruma göre üçer veya beşer tane Reşat altınlar takılmaktadır. Bilezik, yüzük ve küpelerin dışında, alın üzerine takılan altın liralara da takılmaktadır.

Bel bağı; Kırsal kesimde, dokuma önlükleri bele sabitlemeye yarayan bel bağları genellikle kolan, bel bağı, önlük bağı adlarıyla bilinmektedir. Dar ve uzun bir şerit halindeki dokuma bantlardır. Bele birkaç kez sarılabilmektedir. Önlük, kırsal kesim

kadının evde ve tarlada, bağda, bahçede çalışırken giysisini koruyan giysinin önemli bir parçasıdır (Gargi, 2007, s;152).

Kaytan; Bele peştamal üzerine bağlanan, kaytan yünden el tezgâhlarında dokunan, 2-3 m uzunluğunda olan çeşitli desenlerle oluşturulan, uçları püsküllü ve boncukludur. Kaytan kundaklara ve beşiklere de bağlanır (Salman, 2007, s;186).

Kolon; Bazı eşyaların kenarına dikilen, enli ve kalın şeritlerdir. Kalın yünden dokunur, kaytandan daha incedir. Çantalara, süslü torbalara, kuşakların kenarlarına, peştamala ve göğüslüklere bağ yapılır. Dokunuş şekli bakımından kilim dokumaya benzemektedir.

Ön yüz

Arka yüz

Resim 2.10. Kolon dokuma (Asiye Haşılı'dan)

Göğüşçek; Kutnu kumaştan yapılır. Kadınlar evlenince çocukları olduktan sonra sütyen yerine kullanırlar. Göğüşçek fistanın üzerine boyundan ve sırttan bağlanarak takılır (Salman, 2007, s;184).

Hamaylı; Hamaylı, kadınlarda boyna takılan zincirlerin ucuna asılan ve çeşitli madenlerden yapılan üçgen veya silindir şeklindeki muska ve nazarlıklardır (Özus, Erden, Tufan, 2014, s;209).

2.8. Gelin Giyimi

Kadın ve gelinlerin giydikleri geleneksel kıyafetlerin biçimi, renkleri, motif zenginliği ve zarafeti Anadolu insanının hayat tarzını yansıtmaktadır. Kadın giyim-

kuşamı başa, bedene, ayağa giyilen giysiler, süslemeleri ve takıları ile bir bütünlük oluşturmaktadır (Özdemir, Köklü, Yetim, 2008, s;161).

Goloşa'da gelinlik olarak, eskiden pembe bir elbise giyilir ve üzerine de yün kuşak takılır. Bu kuşağı bele tutturmak için yün ipliğinden yapılan süslü bir bağı birkaç defa bele dolarlar. Ayaklara da yün çorap giyerler. Başa ise süslü bir fes takarlar. Bu fesin üzerinde altın liralara bulunur, üzerinde altın liralara olduğu için de altınlı fes derler. Fesin üzerinden kenarları pullarla süslenmiş kırmızı renkli başörtüsü takılmaktadır. Gelinlik, genelde krep desen, emprime ve krep birman olarak adlandırılan kumaşlardan dikilmektedir. Gelinlik dikiminde çoğu zaman pembe veya kırmızı renkli kumaşlar tercih edilmiştir. Şekil olarak ta belden kesik, bisiklet yaka, etek kısmı altı parça veya kloş şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Başa takılan duvak oldukça uzun olmakla beraber iki kulak üstünden başa taç yapıp ellerine de mendil alırlar. Goloşa köyünde gelin olacak genç kız nişan töreninde ise kadife veya saten foda giyerek, başına da İran şalı atmaktadır. Gelinler, önden büzgülü, sırma süslemeli ipekli bir elbise giyerler. Goloşalı gelinler üzerinde süslemeleri bulunan cepkenler veya göğüslükler kullanırlar. Bazı köylerde gelin için dikilen bu kıyafetlere ağır fistan da denilmektedir. Nişanlanacak veya evlenecek olan genç kızın kıyafetleri arasında göğüslük, foda, kuşak, yün yelek, saçaklı, keşan ve peştamal gibi geleneksel giysiler olmazsa olmazlardandır (Asiye Hamza ve Asiye Haşılı, 2020, kaynak kişiler).

2.9. Göğüslük Hakkında Bilgi

İlk çağlarda yaşam mücadelesi veren insanların örtünmeyi doymakla eş değer tutması yaşamlarının doğal ve vazgeçilmez bir parçasıydı. İklim ve doğa koşulları elbette ki örtünmeyi de etkilemiş, şartlara göre ona çeşitlilik kazandırmıştır. Tarihin akışı içinde örtünme, yerini giyinmeye, giyim de estetik ile birleşmiş, böylece ortaya farklı anlatımlar çıkmıştır. Bu nedenle incelenmeye değer bir olgu haline gelmiştir (Kartal ve Ölmez, 2014, s;1).

Giyim bir toplumun kültürünü meydana getiren öğelerden biridir. Maddi kültür örnekleri arasında değerlendirilen giyim insanoğlunun en temel ihtiyaçları arasında yer alan, zaman ve medeniyetlere göre değişim gösteren, gelişen, ekonomik koşulların, toplumsal ve kişisel değer yargılarının, sosyal normların biçimlendirdiği önemli bir kültürel olgudur. Bir toplumu tanıma ve anlamada üzerinde araştırılması

ve incelenmesi gereken birincil ahlaki ve dinsel yapı, eğitim durumu, sanatsal ve estetik anlayış gibi birçok açıdan o toplumla ilgili önemli ipuçları verir. Her kültür temsilcisi grubun, toplumun kendisine has bir giyim anlayışı olduğundan, giyim en belirgin geleneksel, yöresel özellik taşımasıdır. Bu nedenle, Japonlar kimonolarıyla, Araplar çöl giysileriyle, Eskimolar deriden yapılmış kar giysileri ile özdeşleştirilmiştir (Kartal ve Ölmez, 2014, s;1).

Her toplumun kendine özgü çok çeşitli giyim kültürü vardır. Türk kültürü de giyim konusunda sonsuz bir hazineye sahiptir. Bakacak olursak, bir ilin her ilçesinde ve bir ilçenin her köyünde farklı bir giyim kültürü karşımıza çıkmaktadır. Fakat dünyadaki değişimlerden en kolay etkilenen giysi kültürüdür diyebiliriz. Bu değişimler büyük yerleşimlerde daha hızlı, küçük yerleşimlerde ise daha yavaş gerçekleşmektedir. Bundan dolayı, günümüzde hala yüzyıllar öncesine ait giyim kültürünün örneklerine ulaşmak mümkündür.

Yöresel giysiler yıllardır göz ardı edilen ulusal kültür ve değerler çevresinde günümüzde hızla değişmeye, hatta yok olmaya yüz tutmuştur. Fakat eski gelenekler ile yeni uygulamaların iç içe yaşatılmakta olduğu bazı bölgelerimizde yöresel giysilerimizin canlı örneklerine hala rastlamaktadır. Karadeniz bölgesinde yer alan Trabzon ili Araklı ilçesi de bunlardan birisidir.

Karadeniz bölgesinde yer alan Araklı coğrafi konumu nedeniyle tarih öncesinden buyana yazılı ve yazısız tarihi dönemlere tanıklık ederek, o dönemlerin izlerini bizlere yansıtmaktadır. Araklıda yaşayan uygarlıklar, birbirleriyle bütünleşerek ve birbirlerinden etkilenerek günümüzde çok renkli ve çok anlamlı bir miras sunmuşlardır. Böylece Araklı ilçesi yöresel giyim kültürü açısından zengin bir çeşitlilik kazanmıştır.

Araklı ilçesinde geleneksel yapı varlığını korumaktadır. Halkın akraba ilişkileri ve sosyal yardımlaşma gelenekleri hala devam etmektedir. Bu yardımlaşma ve dayanışmayı özellikle düğünlerde ve ölümlerde daha net bir şekilde görmek mümkündür. Araklıda daha çok köylerde olmakla beraber merkezde de halk gelenek ve göreneklerine, örf ve adetlerine bağlı kalarak yöresel kültürlerini yaşatmaya çalışmakta, yöresel kıyafetlerini hem günlük hayatta hem de kına, nişan, düğün gibi özel günlerde giyinerek geleneklerini sürdürmektedirler. Günümüze kadar bu

düzenin devam etmesindeki en önemli faktörlerden biriside Araklı'nın göç alan değil göç veren bir bölge olmasıdır.

Goloşa köyünde hala varlığını devam ettiren ve canlılığını koruyan bu yöresel giysilerin en önemli parçalarından birisi de yöre kadınlarınca itina ile ve büyük bir özveriyle nakış nakış işlenen göğüslüklerdir. Göğüslük, Araklı ilçesinin Goloşa köyüne ait yöresel bir kıyafetin en önemli ve yapımı bir okadar meşakkatli olan en gösterişli parçasıdır.

Göğüslük; Goloşa da kadınların giysilerinin üzerinden taktıkları boyundan ve sırttan bağladıkları sadece ön kısmını kapatan bir çeşit işlemeli önlük şeklinde tanımlamak mümkündür.

İşlemeli göğüslükler hakkında şüana kadar geniş kapsamlı bir araştırma yapılamadığı için çok fazla kaynağa ulaşılamamakla beraber ilk örneklerini ne zaman verdiği hakkında kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Yöre halkı tarafından yüzyıllar boyunca yapıldığı ve hala yapılmaya devam ettiği bilgisine ulaşılmıştır. İşlemeli göğüslükler yöreye ait geleneklerin bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir.

Trabzon'da yapımı hala devam eden bu el sanatı çok kısıtlı bir bölgede üretim göstermektedir. Üretim amacı ise, üreten kişilere göre farklılık göstermektedir. Bazı üreticiler sadece kendi günlük kullanımları için bazıları çeyiz için, bazı üreticiler ise satarak geçim kaynağı elde etmek için yapmaktadırlar. Bölgede 55'li yaşların üzerindeki kadınlar normal günlük yaşamlarında kullanırken, genç kızlar çeyizlerine koyarak kına, nişan, düğün ve bayram gibi özel güler de kullanarak geleneklerini sürdürmektedir.

Goloşa da işlemeli göğüslükler önemli bir yere sahiptir ve köy halkının ekonomisinde etkili bir role sahiptir. Göğüslükler geçmişten günümüze kadar gelebilmiş ve varlığını bozulmadan koruyabilmiş nadide ürünlerdir.

Kadının evrenin varoluşundan buyana yaşadığı çevreyi değiştirme, güzelleştirme daha yaşanabilir hale getirme, estetik anlamlar katma isteği hep var olmuştur. Bu isteği giyim konusunda daha belirgin bir şekilde görmek mümkündür. Günümüzde kullanılan giysi süsleme teknikleri geçmişte de çeşitli yöntemlerle uygulanmıştır. Goloşa da yaşayan kadınlarımız ise nakışlı işlemler yaparak giysilerini süslemeyi tercih etmişlerdir.

Araklı göç veren bir ilçe olması nedeniyle bölgede kadın nüfus ağırlıktadır. Erkekler iş olanaklarının daha fazla olduğu yerlere giderken ailelerini beraberinde götürmemişler, bu nedenle kadınlara düşen görevler artmış bütün ihtiyaçlarını kendileri karşılamak zorunda kalmışlardır. Bu yüzden kendilerini fazla oyalamayacak, çok zamanlarını almayacak uygulamalarla süslemeler yapmaya çalışmışlardır. İşlemeli göğüslüklerini de süslemekten vaz geçmemişler fakat çok ağır örnekler ve farklı uygulamalardan ziyade az teknikle çeşitli motifler kullanarak bezemişlerdir.

Araklı Karadeniz bölgesinde yer alması nedeniyle doğa harikası bir yöredir. Goloşa kadınları göğüslüklerini süslerken motif bulma konusunda hiç zorlanmamış doğanın güzelliklerini sonuna kadar kullanmışlardır. Böylece zengin bir konuya sahip işlemler karşımıza çıkmıştır.

Resim 2.11. Kına gecesi kıyafeti.

Resim 2.12. Günlük giyim (Asiye Haşılı'dan).

2.9.1. Göğüslük Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler

Dikiş Makinaları; Dikiş ve nakış makinaları, dikiş ve nakış yapmakta kullanılan çok faydalı bir araçtır. Kısa sürede sağlam ve düzgün çalışmayı sağlar. Çeşitli iplikler ve farklı kumaşlar değişik teknikler uygulanarak ekonomik kalkınmaya katkıda bulunan farklı bölümleri olan bir alettir (Yılmazkurt, 2002, s;2).

Dikiş makinaları çeşitleri;

Dikiş makinaları çalışma şekline göre 4'e ayrılır.

- ✓ Kollu dikiş makinası,
- ✓ Ayaklı dikiş makinası,
- ✓ Motorlu dikiş makinası,
- ✓ Sanayi tipi makinalar.

Resim 2.13. Dikiş, nakış makinası

Makine iğnesi ve iğne çeşitleri; Bir ucu dikilecek malzemeden geçmesi için sivri olan, öbür ucunda dikiş ipliğini geçirmek için bir delik (iğne deliği ya da göz) taşıyan, su verilmiş çelikten küçük ince dikiş aletidir. Makine iğnesi ise bunun tam tersidir, iğnenin iplik geçirmek için olan deliği sivri uçtadır. Dipçik delinen diğer kısımda iğnenin yuvasına oturması için tasarlanmıştır. Kullanılan ipliğe göre iğne deliği yuvarlak ya da uzun seçilebilir; aynı şekilde iğnenin uzunluğu, çapı ve biçimi dikilecek malzemeye göre de değişmektedir. Örneğin; örme iğnesi uzun ve ince; halı iğnesi kısa ve kör uçlu; şilte iğnesi da uzun ve eğri bir şekillidir (MGEP, 2007, s;13).

Resim 2.14. Makine iğnesi ve iğne çeşitleri

Nakış makası ve kumaş makası; Makas; kumaş, kâğıt, bez, saç gibi maddeleri kesmek için kullanılan, perçinli bir eksen ile ortadan birbirine eklenen, kestirmek için biri diğerine yaklaştırılan, iki çelik bıçak parçası. Kullanıldığı alana göre isimlendirilmektedir (nakış makası, kumaş makası, kâğıt kesme makası vb.) (MGEP, 2007, s;13).

Resim 2.15. Kumaş kesme ve nakış makası.

Mekik, masura; Mekik; düz dikiş makinesinde, içine masura yerleştirilen devinimli bir parçadır. Bu parçanın içindeki masuraya sarılı olan ipliğin aktarılmasına ve masuranın dönmesine yarayan parçadır. İpliğin sıkılık, gevşeklik ayarı mekik ile yapılmaktadır (MGEP, 2007, s;13).

Masura; koni veya silindir biçiminde olup üzerine şerit veya iplik sarılan, tahta ve plastik gibi malzemelerden yapılan araç (MGEP, 2007, s;13).

Resim 2.16. Mekik ve masura

Mezura; Plastikten veya kumaştan üretilen esnek yapıdaki metreler için "mezura" tabiri kullanılmaktadır. Mezuranın her iki ucunda da metal parça vardır. Mezuran bir yüzünde cm, diğer yüzünde inç gösterir (MGEP, 2007, s;14).

Resim 2.17. Mezura

Sökücü; Dikiş sökerken ve ilik açarken kullanılan sap kısmı büyük ve sökücü kısmı küçük tasarlanmıştır, kesici bir alettir. Sökücüler dikiş esnasında iplik kesme amacıyla da kullanılmaktadır (MGEP, 2007, s;14).

Resim 2.18. Dikiş sökücü

Çizim sabunu; Deseni kumaşa geçirmede veya işaret koyma işlemlerinde kullanılan bir gereçtir. Kumaştan kolay temizlenmesi ve işlevsel olması nedeniyle tercih edilmektedir.

Resim 2.19. Çizim sabunu

Dikiş ve nakış ipi; Post ve deriden, kullanışlı elbise yapabilmek için dikiş dikme yöntemi binlerce yıl önce geliştirilmiştir. Dikiş iplikleri, elde ve dikiş makinelerinde çalışabilmek üzere tasarlanıp üretilmiş ipliklerdir. Dikiş iplikleri bir ürünün kullanım ömrü boyunca kopmamalı, dikişler sökülmemelidir. Dikiş boyunca estetik görünüm ve kullanışlı olması, bir dikiş ipinden beklenen en temel fonksiyonlardır. Nakış iplerinin dikiş iplerinden farkı, daha çok estetiksel anlamlar içermesi ve göze hitap etmesidir (MGEP, 2007, s;14).

Resim 2.20. El ve makine dikiş ipi.

Keten Kuklalar (Dantel kuklalar); keten liflerinde yapılmıştır. İki kat ipliğin bükülmesi ile meydana gelir. Kuklalar halinde satılır. Beyaz ve renklileride vardır. 60-70-80 numaraları bulunur. 60 numara kalın 80 numara incedir (MGEP, 2007, s;14).

Resim 2.21. 70 numara keten kukla

Çeşitli Kumaşlar; İşlemeler için çok çeşitli özellikte ve renkte kumaş çeşidi vardır. Kişi yapacağı işlemeye ve kendi kişisel zevkine uygun olarak kumaş tercihinde bulunur. Göğüslük yapımında üç kat kumaş kullanılmıştır. Alt katmanda pazen kumaş ara katta sık dokulu herhangi bir kumaş üs katta ve asıl işlemeyi gösteren yüzeyde ise saten kumaş kullanılmaktadır. Göğüslüklerde kullanılan saten kumaş, kalın saten düşestir. Bu kumaşı Türkmenistan'da çalışmaya giden ailelerdeki erkek bireyler getirmektedir.

Pazen kumaş: Bezayağı örgülü birçok farklı alanda kullanılan hassas yapısı ile pamuklu türe sahip kumaşa pazen kumaş denmektedir. Çeşitli renk ve desenleri ile

geçmişten beri rağbet gören önemli bir kumaş türüdür (<https://www.milliyet.com.tr/pembenar/pazen-kumas-nedir-pazen-kumas-ozellikleri-nelerdir-6195816>, 2020).

Kalın saten düşes: Kaygan yüzeyli, çok parlak ve düz bir kumaştır, aynı zamanda dokumanın bir çeşididir. İplikler kumaşın her iki yüzünde çok sık ve birbiri üzerine dokunmuştur. Saten kumaş parlak, pürüzsüz, düz ve yumuşak ipliklerle dokunmuş kumaşlardır. Saten kumaşlar matlığı olmamakla beraber parlak bir yapıya sahiptir. Saten dokuma örgünün diğer örgü türlerinden farkı, örgüde bulunan bağlantıların birbirlerine hiç dokunmadan oluşturulmasıdır (<https://www.milliyet.com.tr/pembenar/saten-kumas-nedir-saten-kumas-ozellikleri-nelerdir-6195638>, 2020).

Resim 2.22. Göğüslük yapımında kullanılan pazen ve saten kumaşlar.

2.9.2. Göğüslüklerde Kullanılan Motif Özellikleri

Bir yüzeyin üzerinde, sadece nesnelere renklerini değil biçimlerini canlandıran ve çizgilerden oluşan çizimleri desen olarak adlandırmak mümkündür (Köklü, 2002, s;25).

Bir işlemenin göze hoş görülebilmesi için, renk, işleme tekniği ve kullanılan gereçlerin güzel bir desen üzerine uygulanması gerekir. Desen güzel olmadığı takdirde diğerleri sönük kalır. Desen için çeşitli kaynaklardan faydalanmak mümkündür (Korkusuz, 1980, s;31).

Bir yerden kopya edilen desen alındığı gibi kullanılmaz, uygulanacak yüzeye tekniğe uygun hale getirilir. Gereksiz olan kısımlar çıkarılır veya ilaveler yapılır (Köklü, 2002, s;25).

Türk işlemlerini incelediğimiz zaman desen tasarımında doğanın etkisinin ön planda olduğunu söylemek mümkündür. Türk kadını, çevresinde gördüğü, beğendiği her şeyi kendisine tasarlamış ve renklendirmiştir. Göğüslük işleyen Goloşa'lı kadınlar ise desen oluştururken zengin doğa çevresinden faydalanmışlardır. Göğüslük işlemlerde koçboynuzu, baklava dilimi, kalp, sevgi çiçeği, güneş çiçeği, geometrik bezemeler ustalıklarla kompoze edilmiştir.

Göğüslükleri süsleyen Goloşa kadınları ruh güzelliklerini ifade eden işlemlerde çoğu zaman deseni çizmeden çalışmışlardır. İşledikçe ilaveler yaparak ilhamla yeni tasarımlar oluşturarak ilerlediklerini belirtmektedirler.

İşlemler incelendiğinde aşağıda belirtilen bezeme çeşitlerine ürünler üzerinde yer verildiği görülmektedir.

- Nesneli bezemeler,
- Figürlü bezemeler,
- Geometrik bezemeler,

2.9.3. Göğüslüklerde Uygulanılan Kompozisyon Çeşitler

İşlemede desen; bir figürün veya bir nesnenin yalnızca ana hatlarının bir yüzey üzerinde elle, cetvel ve pergel gibi yardımcı araçlar kullanılmadan çizgilerle ifade edilmesidir (Yılmazkurt, 2002, s;33).

İşlemenin temelini çizgi oluşturur. İşlemede tercih edilen motif ve kompozisyon hazırlama çok önemlidir. Seçtiğimiz desen uygulayacağımız işleme tekniğine, kullanacağımız yere ve kumaşa uygun olmalıdır. Aksi takdirde göze hoş görünmeyecektir. Göğüslükler de uygulanan kompozisyonlar herhangi bir yere çizilip tasarımı yapılmadan kafadan hayali bir şekilde kumaşa aktarıldığı için her eser çok özel ve diğerinin aynısı gibi görünse de özünde farklıdır.

Göğüslüklerde çok yaygın olarak görülen birden fazla motif kullanılarak oluşturulmuş kompozisyonla işleme yapan kişiler ya aynı motifi ya da aynı ana motifi ve yardımcı motifleri tekrarlayarak aynı yüzeyi bezemişlerdir (Can, 2017, s;330).

Bu kompozisyonlar motiflerin dizilişlerine göre beş grupta incelenmektedir:

- Yan yana, dikey, yatay ve diagonal yerleştirilmiş düzgün sıralamalarla oluşturulmuş motiflerden oluşan kompozisyonlar,
- Bir grupta birbirine kopuk dallar, yapraklar ve motiflerle bağlanmış bağlantılı sıralamalarla düzenlenmiş kompozisyonlar,
- Bir sırada bulunan motiflerin diğerinin boşluğuna gelecek biçimde yerleştirilerek atlamalı sıralamalar ile düzenlenmiş kompozisyonlar,
- Birbiri içerisine girift bir biçimde yerleştirilmiş geçmeli sıralamalarla düzenlenmiş kompozisyonlar,
- Köşelerde yer alan diagonal ya da aralarda bulunan yatay veya dikey motiflerin bir merkeze doğru yönlendirilmiş sıralamalarla düzenlendiği kompozisyonlar (Barışta, 1995, s;34).

Göğüslükleri süsleyen Goloşalı kadınlar bütün bu düzenlemeleri yapabilmek için belli bir eğitim almadıkları halde kendi hayal güçleri ve tasarımları ile bütün bu düzenlemeleri oluşturmuşlar ve ürünlerine yansıtmışlardır.

2.9.4. Göğüslüğün Yapım Aşamaları

Öncelikle göğüslük yapan bireylerden elde edilen bilgilere göre bu giysinin bedenlere özel kalıpları bulunmamakla beraber üzerine işlenen nakışları için önceden tasarlanmış eskizler yoktur. Tamamen işleme esnasında o anki ruh hallerine göre ya da göğüslük yaptıran kişinin isteğine bağlı olarak bir yol izlenmektedir.

İşlem basamaklarını şu şekilde sıralamak mümkündür;

- ✓ Göğüslük yapımında kullanılan araç gereçler;
 - Kumaş makası, dikiş makinesi, toplu iğne, pazen kumaş, saten kumaş, kullanılmayan artık kumaşlar.

Göğüslük yapımı işlem basamakları

Göğüslüğü kullanacak kişinin ölçüleri doğrultusunda kalıp hazırlanır. Belirli bir kalıbı olmaması ve kişinin ölçüleri doğrultusunda hazırlanmasıyla birlikte ortalama boy ölçüsü 45 en ölçüsü de 32'dir.	Resim 2.23. Göğüslük kalıbı
Oluşturulan kalıp ölçülerine göre pazen kumaş kesilir.	Resim 2.24. Göğüslüğün pazen kumaş kısmı

Göğüslüğün ön yüzeyinde saten kumaş arka yüzeyinde ise pazen kumaş olacak şekilde ayarlanır.

Resim 2.25. Pazen kumaşın ölçülerine göre hazırlanmış saten kumaş

Saten ve pazen kumaşların arasına göğüslükte bir sertlik ve işlemede kolaylık sağlamak amacıyla sıkı dokulu bir kumaş yerleştirilir.

Resim 2.26. İki kumaşın arasına yerleştirilmiş sıkı dokulu kumaş.

Göğüslük kumaşlarından üstteki saten kumaş ve ortadaki sertlik veren kumaşın kenarları tersine alttaki pazen kumaşı kenarları bu iki kumaşa doğru kıvrılır

Kumaşlar kaymaması için kıvrırma işlemlerinden sonra ütülenir.

Resim 2.27. Tam kalıp hazırlanmış kumaşların ütülenmiş hali

Kenarları içe doğru kıvrılarak hazırlanan göğüslüğün çevresinden ve üstten dikilerek üç kumaş birbirine tutturulur.

Resim 2.28. İşlenmeye hazır hale getirilmiş göğüslük.

Göğüslüğü süsleyecek olan motifler düz dikiş tekniği ile kumaşın yüzeyine geçirilir.

Resim 2.29. Ana hatları makine dikişi ile çizilmiş (işlenmiş) göğüslük.

Ana hatları oluşturulan motifler, makine dikişi tekniği ile pıtırıcık, fişek ağzı ve koçboynuzu motifleriyle süslenerek kompozisyon tamamlanır.

Resim 2.30. İşlemesi tamamlanmış göğüslük

Göğüslüğün alt uç kısımlarına baklava dilimi motifi bağlantılı sıralama ile işlenerek temizleme işlemi yapılır.

Resim 2.31. Kenar temizleme.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli açıklanarak evren, örneklem, veri toplama ve verilerin çözümlenmesi yer almıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Trabzon ili Araklı ilçesinde yapılan bu çalışmada, Araklı ilçesinde bulunan işlemlerle süslenmiş göğüslüklerin özellikleri var olduğu haliyle incelenip değerlendirilmiş betimsel bir çalışmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Trabzon ili Araklı ilçesinin Goloşa köyünde bulunan işlemeli giysiler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise goloşa köyünde bulunan özgün niteliklere sahip yapılan kişiler tarafından incelenmesine izin verilen 49 adet işlemeli göğüslük oluşturmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışmada yararlanmak üzere ilgili literatür incelenerek konu ile ilgili tez, kitap, makale ve diğer yayınların, kaynaklarının toplanması ile elde edilmiştir. Veri toplama yönelik alt amaçlar doğrultusunda ürünlerin özelliklerini belirlemek için bilgi formu ve göğüslük yapanlarla görüşme yapmak için görüşme formu hazırlanmıştır. İşlemeli ürünlerin genel ve detaylı fotoğrafları çekilerek çizimleri yapılmıştır. Çalışma konusu ile ilgili yazılı kaynaklar, üretim yapan kişilerden ve elektronik ortamdan alınan bilgiler değerlendirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi Ve Yorumlanması

Literatür taramasından elde edilen bilgiler kapsamında çalışmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

Yazılı kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrudan ve dolaylı alıntılar yapılmıştır. Trabzon ili işlemeli göğüslükleri incelemek amacıyla yörede yapılan ürünlerin, farklı modellerinden 49 adet göğüslük örneğine ait araç, gereç, renk, motif, ebat, teknik, kompozisyon ve korunma durumları ile ilgili veriler, bilgi formlarında sunulmuştur.

Ürünlerin yapılış aşamaları yazılı olarak anlatılmış ve fotoğraflandırılmıştır.

Bilgi formlarından elde edilen veriler tablolaştırılmış ve sonuçlar $V=F \times 100/n$ formülü ile hesaplanmış, istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve ilgili başlıklar çizelgeler şeklinde sunulmuştur.

Ayrıca göğüslük işleyen sekiz kişi ile görüşmeler yapılmış görüşme sorularına alınan cevaplar tablolaştırılmış ve sonuçlar sayısallaştırılmış $V=F \times 100/n$ formülü ile hesaplanmış, istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan işlemeli göğüslüklerin desenleri Adobe Illustrator Edition CS5 programında detaylı olarak çizilerek sunulmuştur.

4.BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. İşlemeli Göğüslüklere İlişkin Bilgi Formları

Bu bölümde, Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyünde bulunan işlemeli göğüslüklerin işleme özellikleri üzerine yapılan incelemeler doğrultusunda hazırlanan bilgi formları ve görüşme formları sunulmuştur. Ayrıca işlemeli göğüslüklerin desen çizimleri bilgi formlarının arkasında yer almaktadır.

BİLGİ FORMU 01

Resim 4.1. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer	: Goloşa
İnceleme Tarihi	: 10.01.2019
Ürünün Bugünkü Durumu	: Az kullanılmış, hiç onarım görmemiştir.
Ürün Sahibi	: Hatice ABDİ
Ürünün Türü	: Göğüslük
Ürünün Yapım Yılı	: 1957
Ürünün Boyutları	: En: 32, Boy: 45
Kullanın Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik, dikiş ipi
Zemin	: Saten kumaş ve pazen kumaş
Kumaşların temin edildiği yer	: Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde pembe üzeri çiçekli saten kumaş kullanılmıştır. (İki kumaşın arasına işlerine yaramayan atık kumaşları koyarak göğüslüğün daha kalın ve sert durmasını sağlamışlardır.)

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

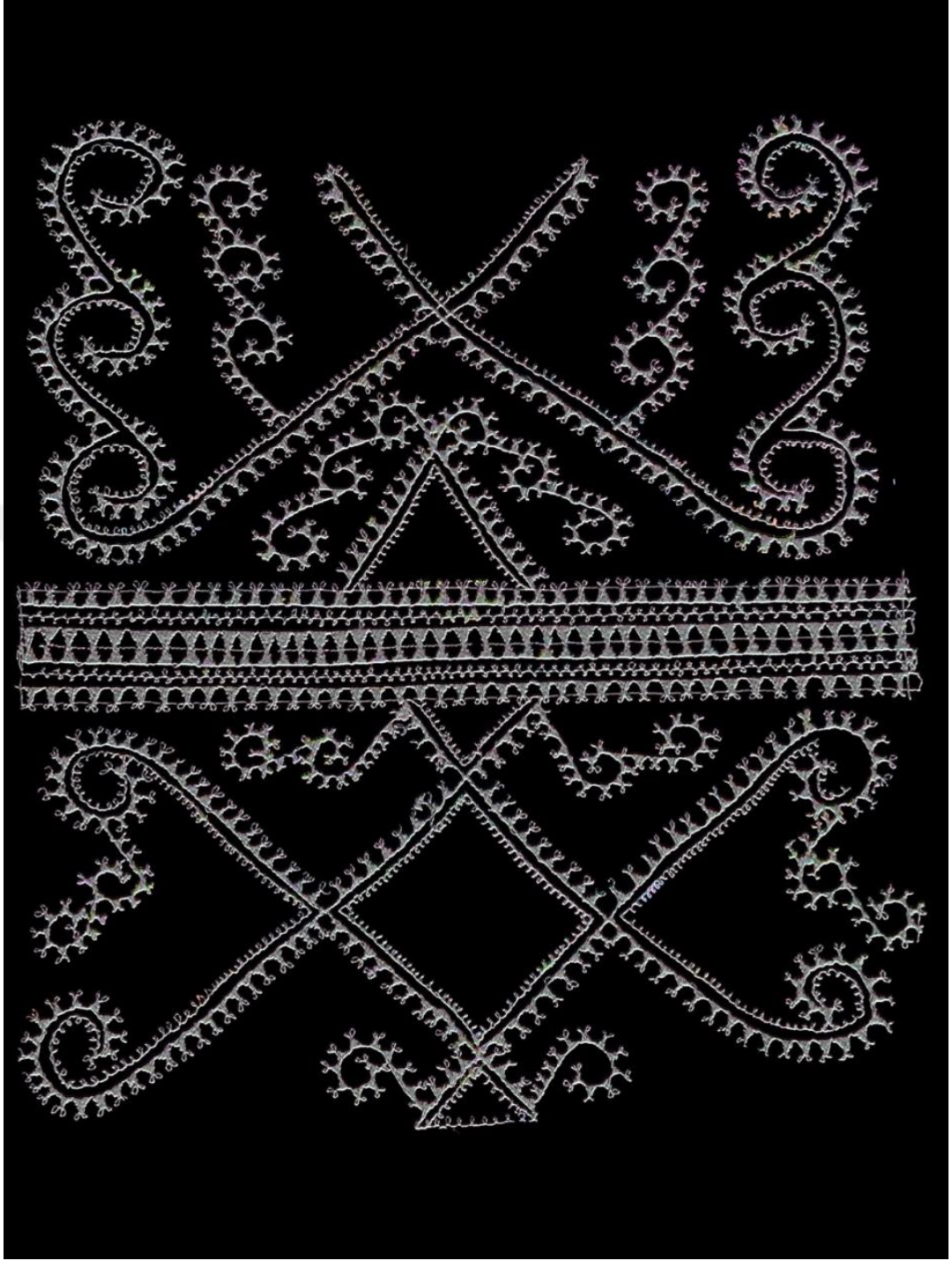
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Nesneli Bezeme : Pıtırıcık, fişek ağzı

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş bereketi simgeleyen üçgen formda başka bir desen yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.1. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 02

Resim 4.2. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer	: Goloşa
İnceleme Tarihi	: 10.01.2019
Ürünün Bugünkü Durumu	: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.
Ürün Sahibi	: Hatice ABDİ
Ürünün Türü	: Göğüslük
Ürünün Yapım Yılı	: 1957
Ürünün Boyutları	: En: 32, Boy: 45
Kullanın Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaş
Kumaşın Temin Edildiği Yer	: Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde lacivert, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

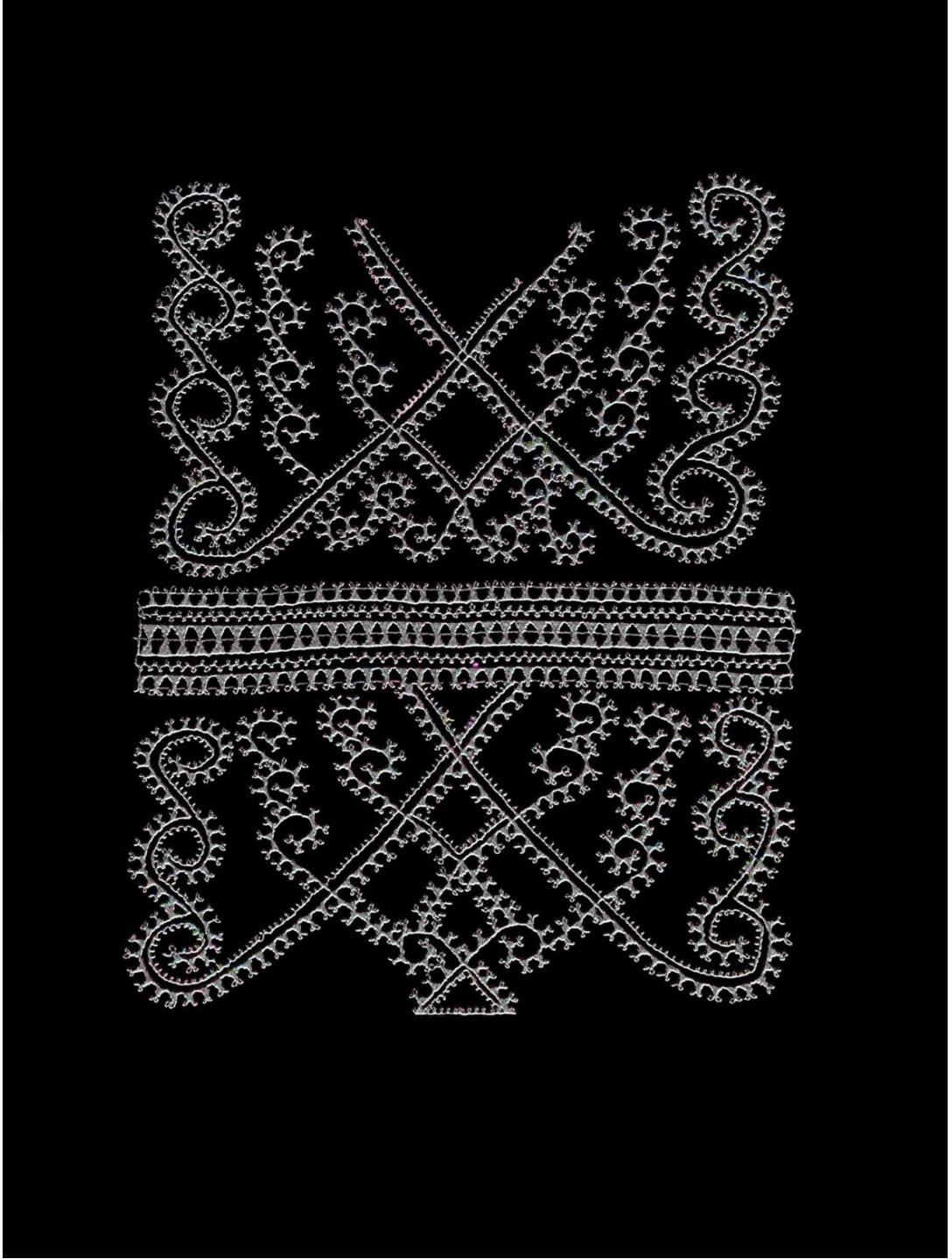
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.2. İşlemeli göğüslüğün desen çimi

BİLGİ FORMU 03

Resim 4.3. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Hatice ABDİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1957

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde lacivert, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli bezeme : Pıtırıcık, fişek ağzı,

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi simetrik bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, daire ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.3. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 04

Resim 4.4. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Çok kullanılmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Hatice ABDİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım yılı

: 1957

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin

: Saten ve pazen kumaşlar

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde pembe, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

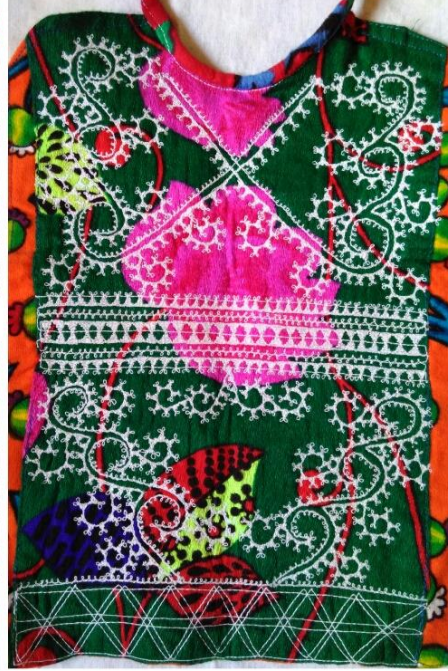
Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş sevgiyi simgeleyen kalp formunda başka bir desen konurulmuş. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, daire ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.4. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 05

Resim 4.5. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Çok kullanılmış olup, sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Hatice ABDİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1957

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanım Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

:70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Pamuk iplik, dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Pıtırıcık, fişek ağzı

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş çapraz formdaki desen simetrik olarak dikey şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan formun üst ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş başka bir desen yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 06

Resim 4.6. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Az kullanılmış, hiç onarım görmemiş, sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Hatice ABDİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1964

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanım Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaşlar
Kumaşların Temin Edildiği Yer	: Türkmenistan
Kenar Temizleme	: Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme	: Makine dikişi
Kenar temizleme	: Düz dikiş

Kullanılan Renkler

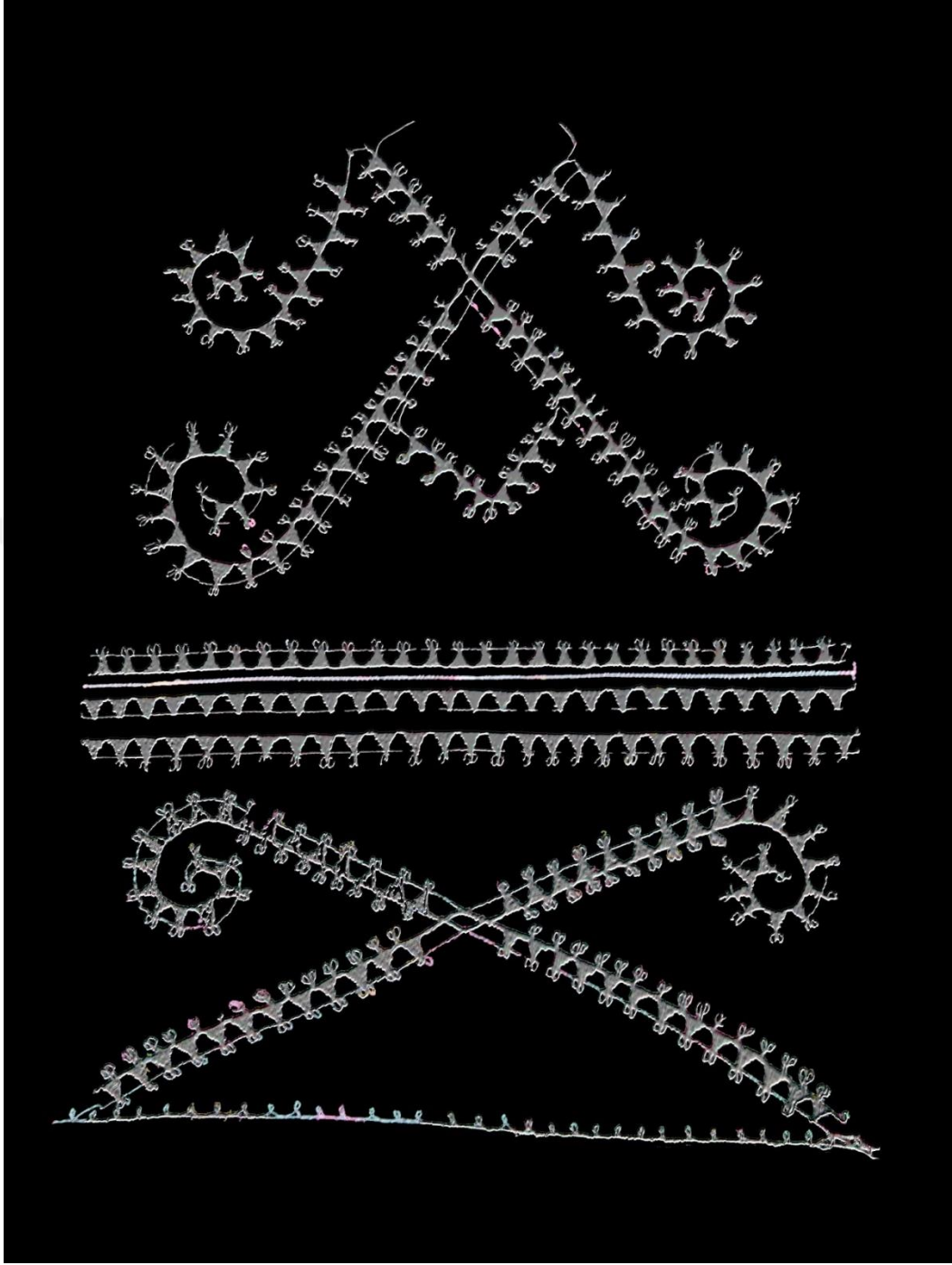
Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme	: Beyaz
Kenar Temizleme	: Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme	: Baklava dilimi
Nesneli bezeme	: Fişek ağzı, pıtırıcık
Figürlü Bezeme	: Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.5. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 07

Resim 4.7. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Çok kullanılmış, hiçbir onarım görmemiş, sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Hatice ABDİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1964

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanılan Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde lacivert, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş başka bir desen yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş çapraz formdaki desen simetrik olarak dikey şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 08

Resim 4.8. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Az kullanılmış, hiç hasar görmemiş, sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Hatice ABDİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1964

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanılan Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaşlar

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

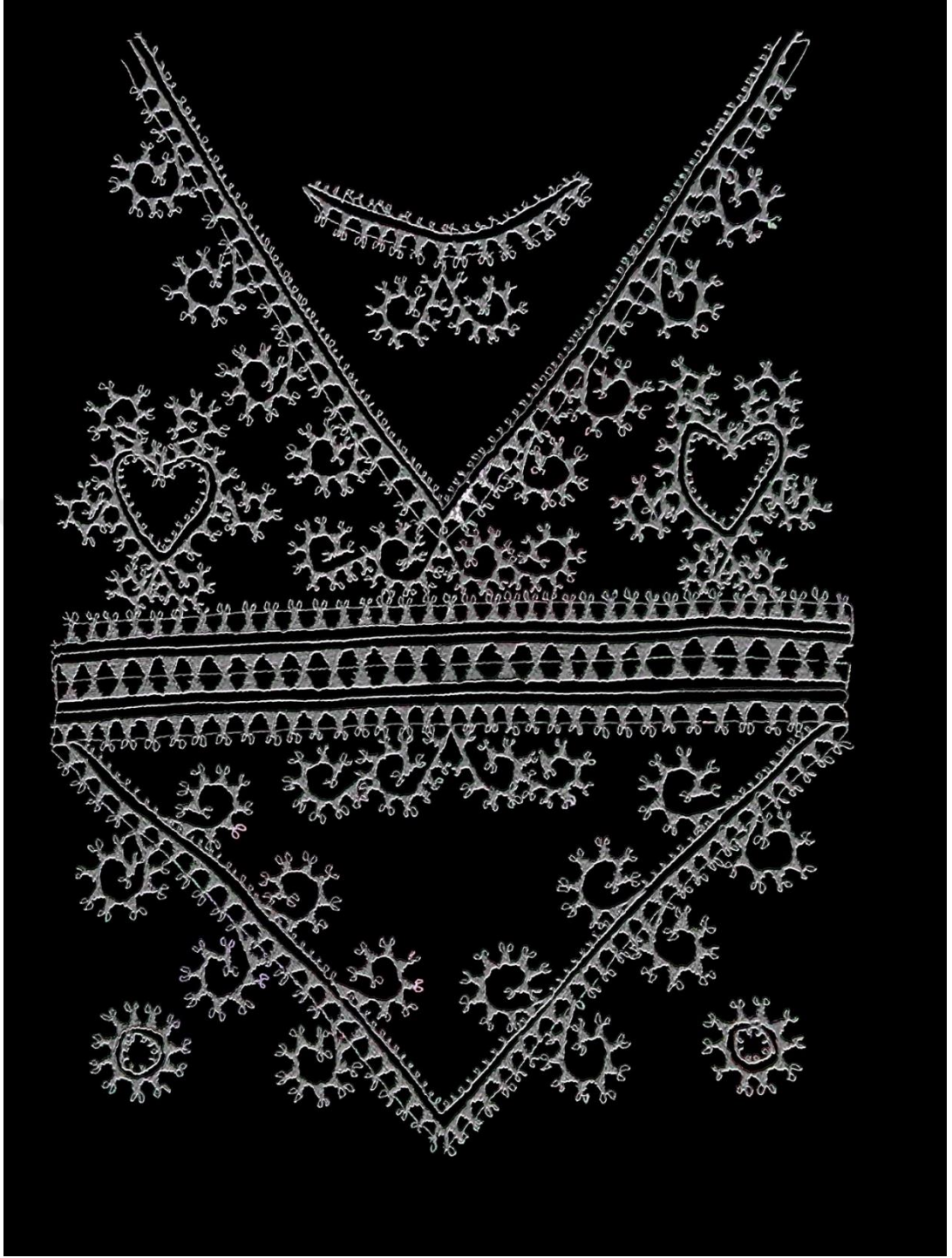
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı, kalp ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Göğüslüğün boyun kısmına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş, kolye görünümü çağrıştıran farklı bir desen konurmuş. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş bereketi simgeleyen üçgen formda başka bir desen konurmuş. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak çapraz şekilde yerleştirilmiş. Oluşturulan formun üst ortasına koçboynuzu ile farklı bir düzenleme yapılmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.6. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 09

Resim 4.9. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp çeyizde korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Hatice ABDİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1964

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin: Saten ve pazen kumaşlar

Kumaşların Temin Edildiği Yer: Türkmenistan

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme: Makine dikişi

Kenar temizleme: Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin: Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde lacivert, laleli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme: Beyaz

Kenar Temizleme: Siyah

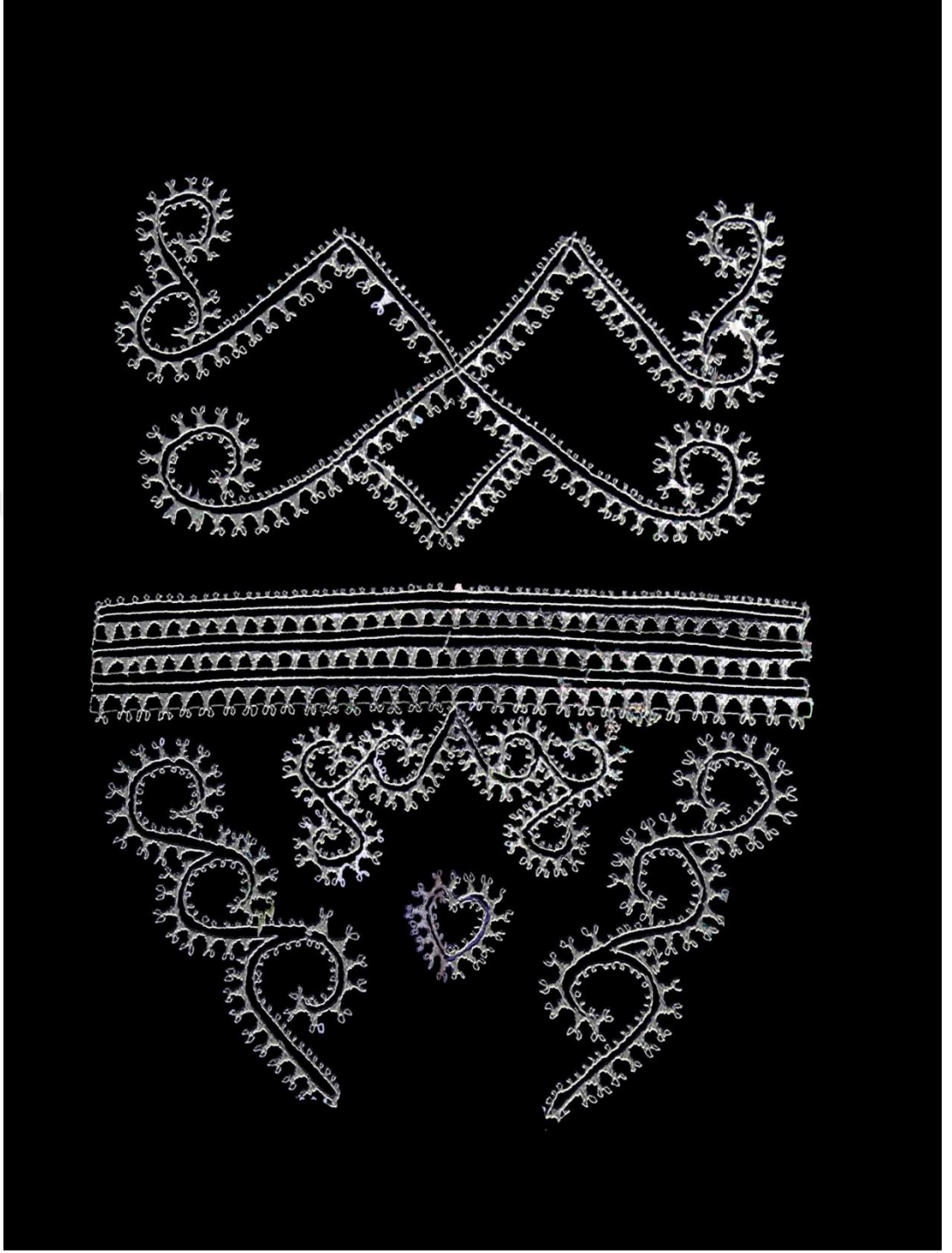
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme: Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme; Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme: Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği: Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş bordür formdaki desen simetrik olarak çapraz şekilde yerleştirilmiştir. Çapraz şekilde iki kenara yerleştirilen koçboynuzu bordürünün üst ortası gene koç boynuzu motifi ile oluşturulan farklı bir desenle süslenmiş alt ortayı ise sevgiyi simgeleyen kalp motifi süslemiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.7. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 10

Resim 4.10. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Hatice ABDİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1964

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin

: Saten ve pazen kumaş

Kumaşlar Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde kırmızı, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

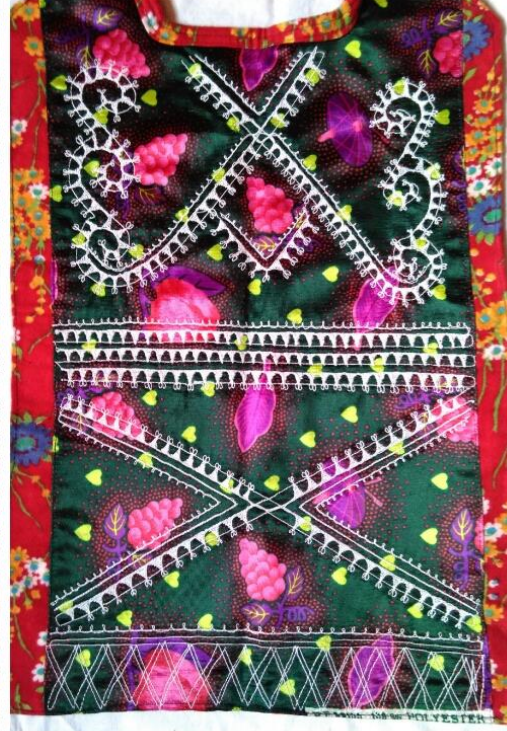
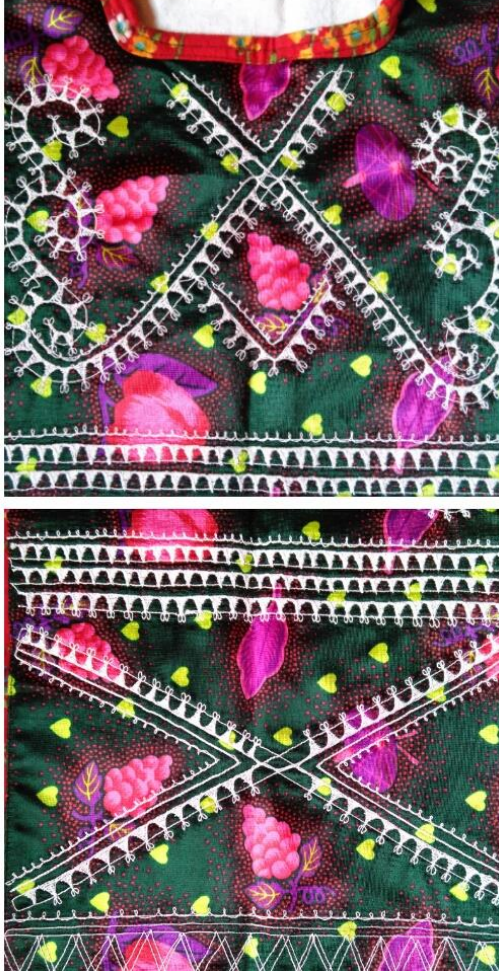
Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş farklı bir desen konulmuş. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 11

Resim 4.11. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp çeyizde korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1953

Ürünün Boyutları

: En: 35, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten, pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, meyve figürlü saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

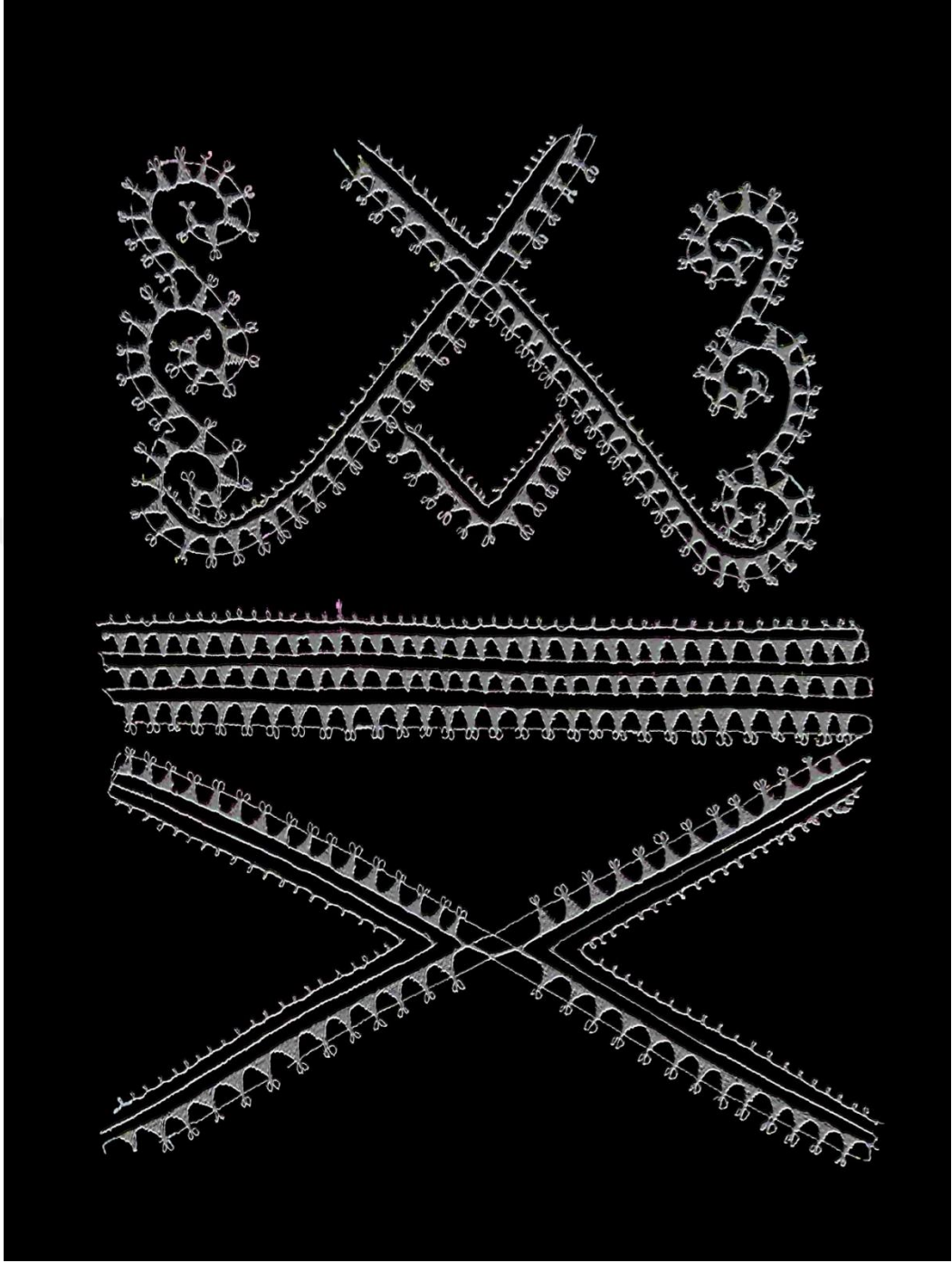
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.8. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 12

Resim 4.12. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: çok kullanılmış, hiç onarım görmemiş, sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım yılı

: 1953

Ürünün Boyutları:

En: 32, Boy: 45

Kullanılan Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaş
Kumaşların Temin Edildiği Yer	: Türkmenistan
Kenar Temizleme	: Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme	: Makine dikişi
Kenar temizleme	: Düz dikiş

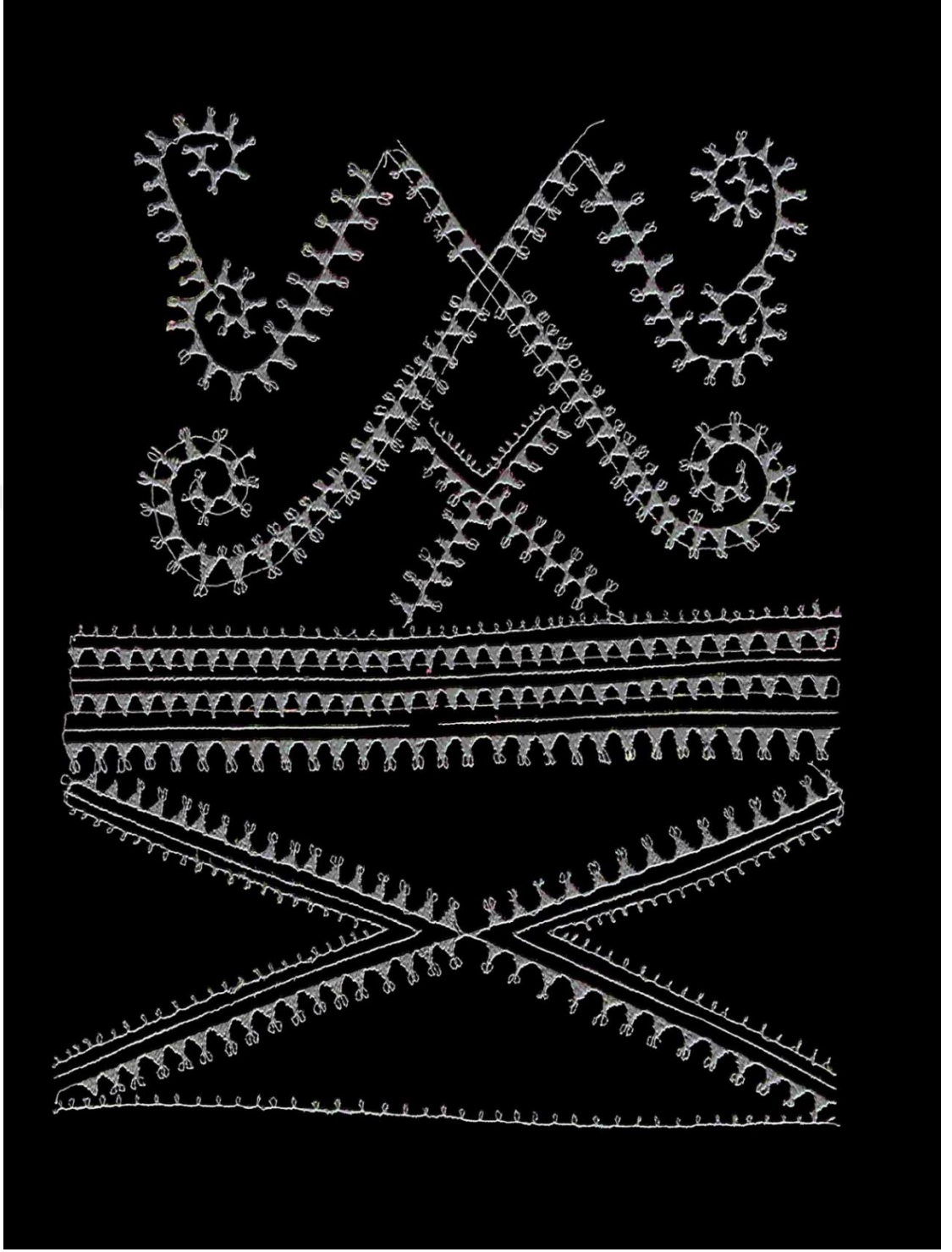
Kullanılan Renkler

Zemin	: Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde siyah, meyve figürlü saten kumaş kullanılmıştır.
İşleme	: Beyaz
Kenar Temizleme	: Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme	: Baklava dilimi
Nesneli Bezeme	: Fişek ağzı, pıtırıcık
Figürlü Bezeme	: Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.9. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 13

Resim 4.13. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Az kullanılmış olup, hiç onarım görmemiş, sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1953

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, figürlü saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

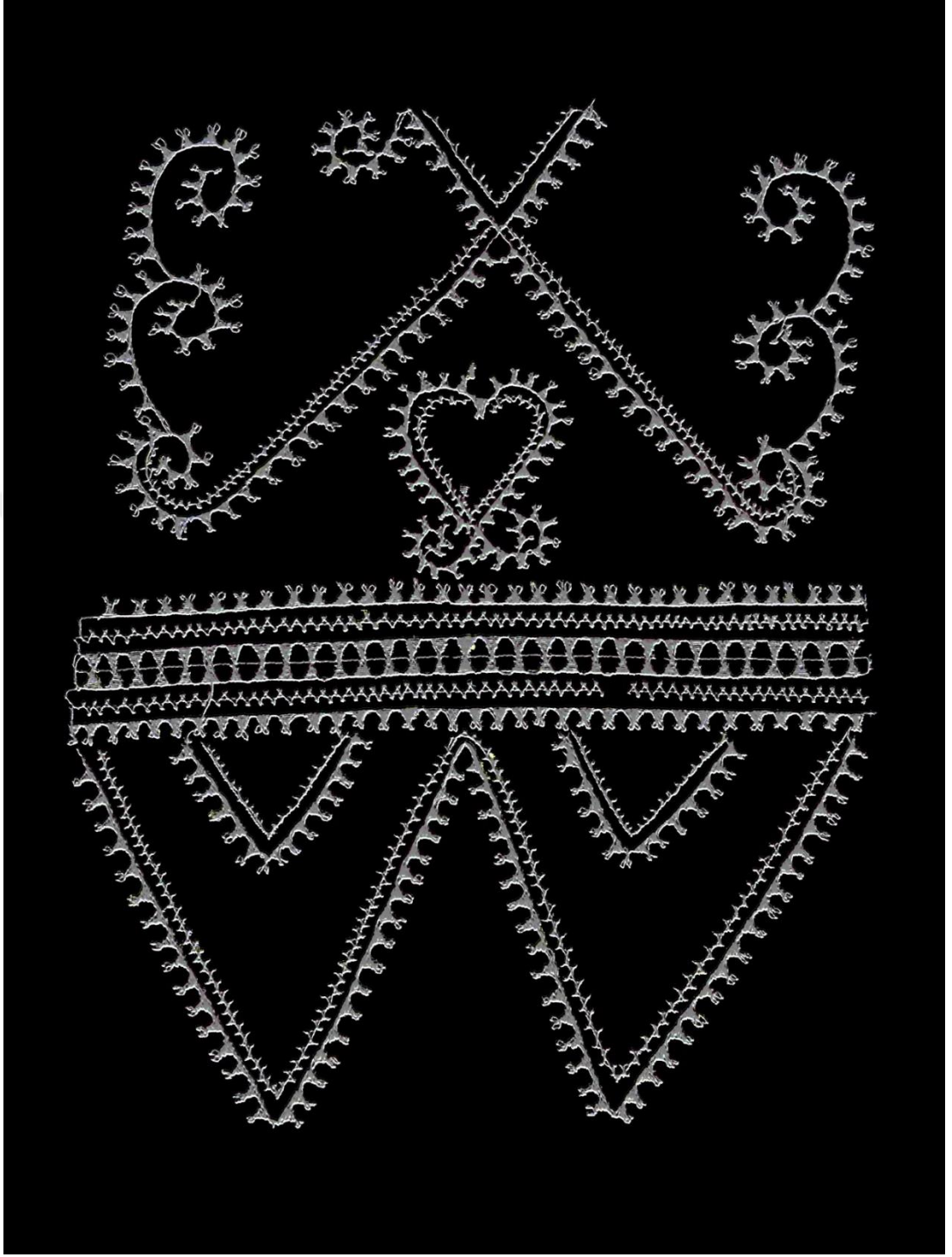
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen asimetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu, pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile oluşturulmuş sevgiyi simgeleyen kalp formunda başka bir desen konulmuş. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak dikey şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.10. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 14

Resim 4.14. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiç onarım görmemiş, sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1953

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanılan Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaş
Kumaşların Temin Edildiği Yer	: Türkmenistan
Kenar Temizleme	: Pamuk iplik, dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme	: Makine dikişi
Kenar temizleme	: Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin	: Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde lacivert, figürlü saten kumaş kullanılmıştır.
İşleme	: Beyaz
Kenar Temizleme	: Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme	: Baklava dilimi, üçgen
Nesneli Bezeme	: Fişek ağzı, kalp motifi
Figürlü Bezeme	: Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Göğüslük tek parçadan oluşmaktadır. İşlemeyi ortasından ikiye bölecek şekilde işlenmiş küçük pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motifleri ile oluşturulmuş su deseni yerleştirilmiştir. Diğer yandan üst kısmı oluşturan motifler ise simetrik olacak şekilde göğüslüğün sağ ve sol kısmına yerleştirilmiş ortasına üçgen motifi ile birleştirilmiştir. Alt bölümde ise yine aynı şekilde düzgün simetrik olacak şekilde sağ ve sol kısmına iki kalp motifi yerleştirilmiş baklava dilimi motifi ile ortada birleştirilmiştir.

BİLGİ FORMU 15

Resim 4.15. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1953

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde pembe, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

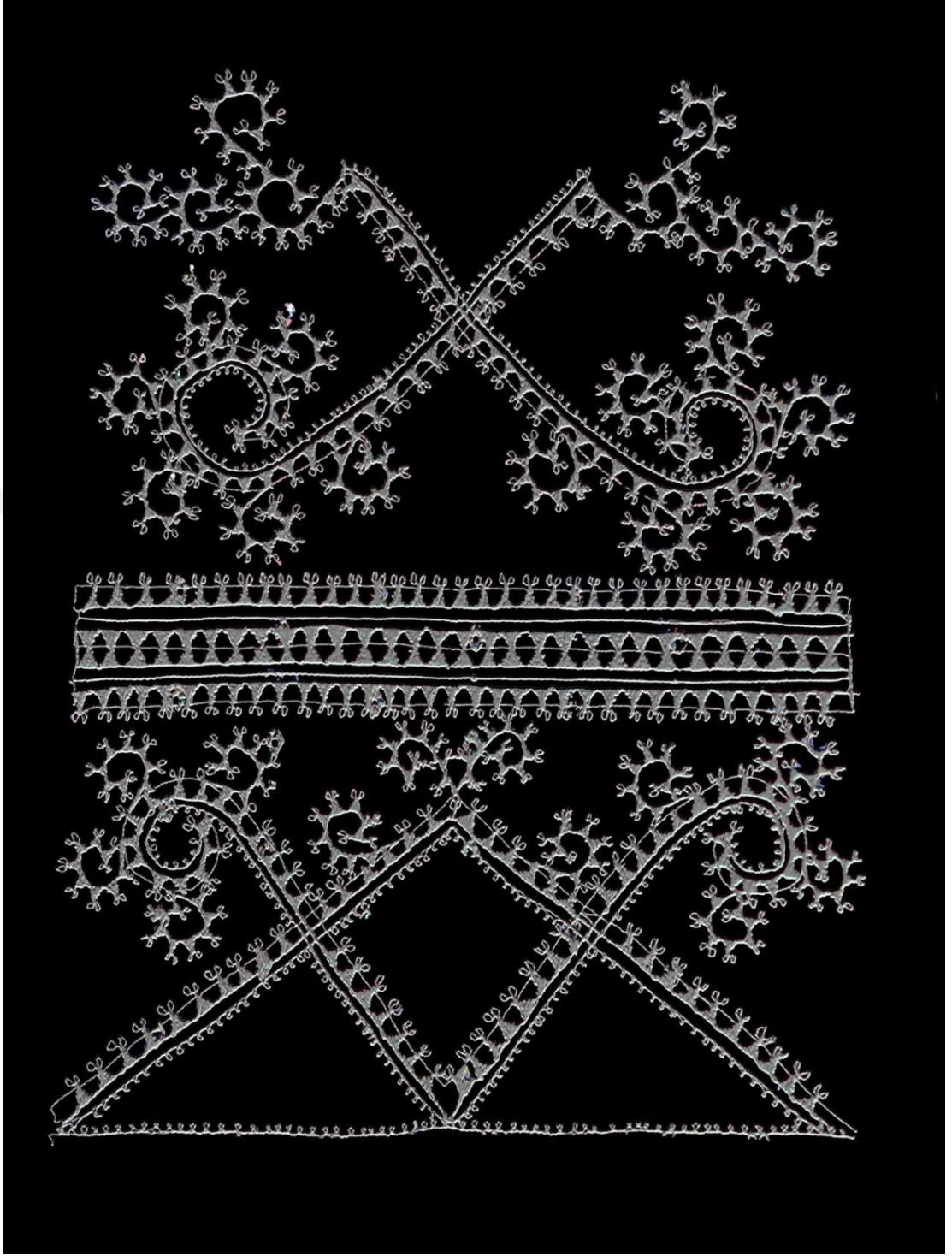
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, baklava dilimi, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.11. İşlemeli göğslüğün desen çimi

BİLGİ FORMU 16

Resim 4.16. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1963

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde mor, saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

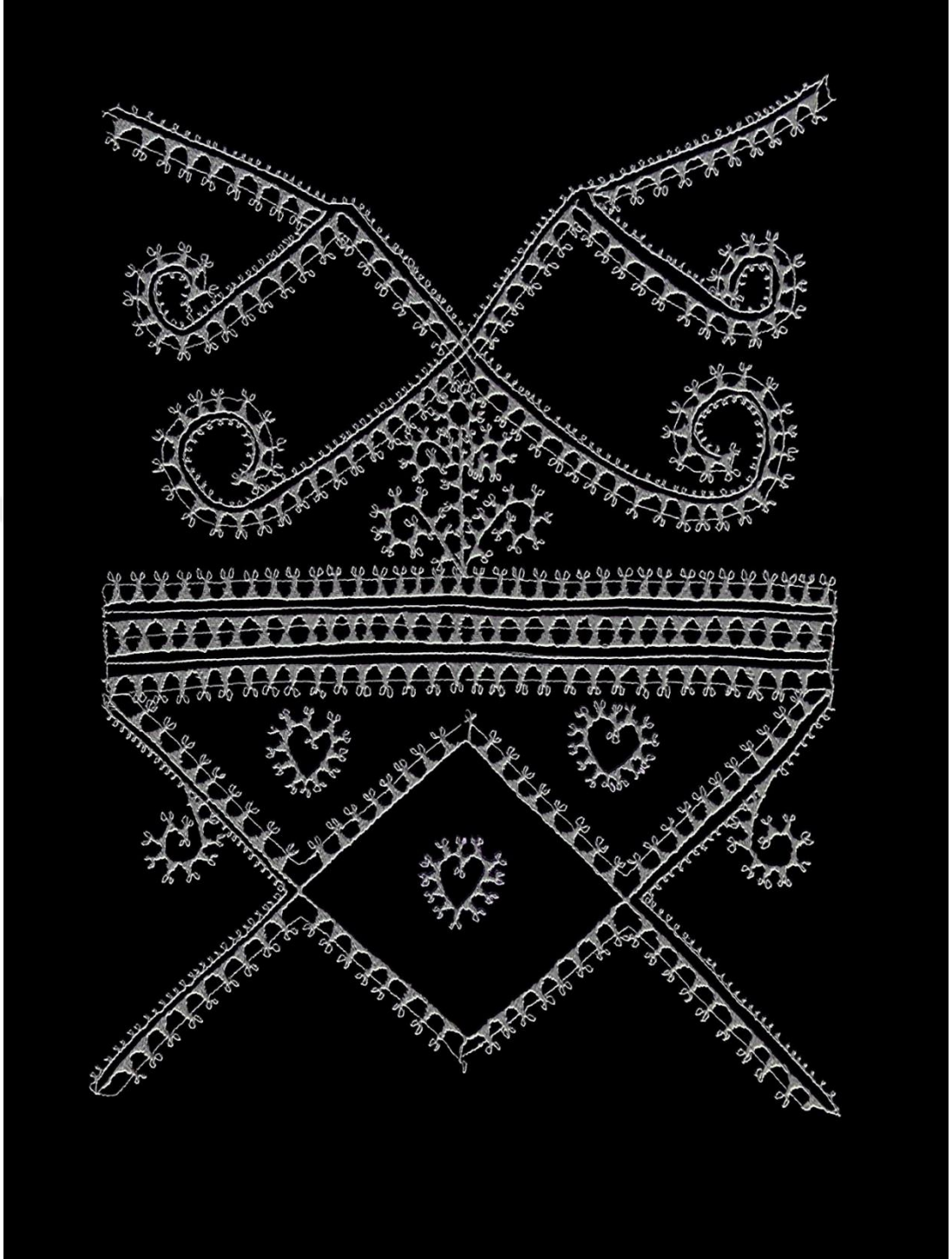
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, kalp motifi, bereket motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş bereketi simgeleyen farklı bir desen işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan desenin boş yerlerine kalp motifi serpiştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını ise baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.12. İşlemeli göğüslüğün desen çimi

BİLGİ FORMU 17

Resim 4.17. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiç onarım görmemiş olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1963

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanılan Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaş
Kumaşların Temin Edildiği Yer	: Türkmenistan
Kenar Temizleme	: Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme	: Makine dikişi
Kenar temizleme	: Düz dikiş

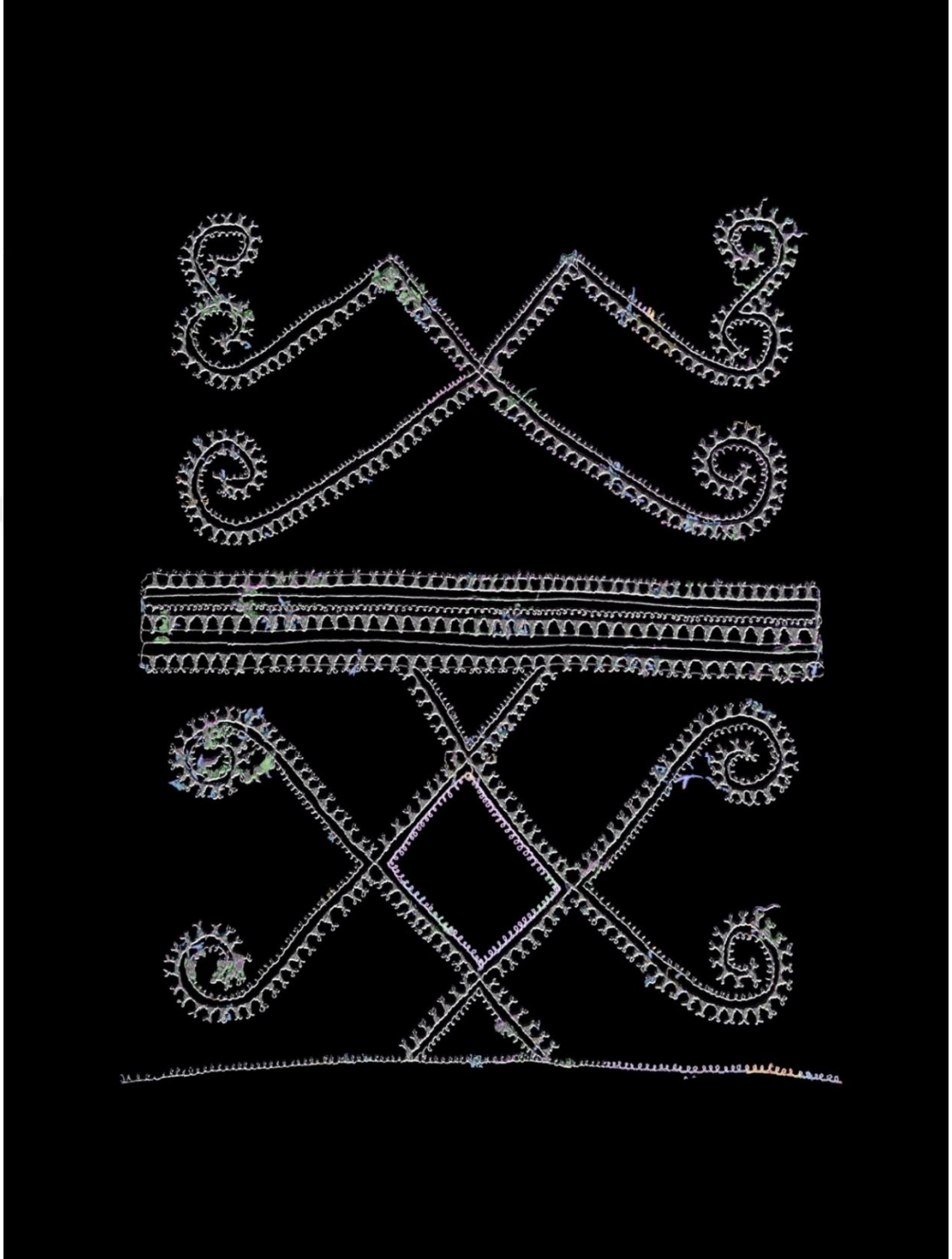
Kullanılan Renkler

Zemin	: Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde mor, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.
İşleme	: Beyaz
Kenar Temizleme	: Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme	: Baklava dilimi, üçgen
Nesneli bezeme	: Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi
Figürlü Bezeme	: Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.13. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 18

Resim 4.18. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Yıpranmış olup hiç onarım görmemiştir.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1963

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanılan Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaş
Kumaşın Temin Edildiği Yer	: Türkmenistan
Kenar Temizleme	: Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme	: Makine dikişi
Kenar temizleme	: Düz dikiş

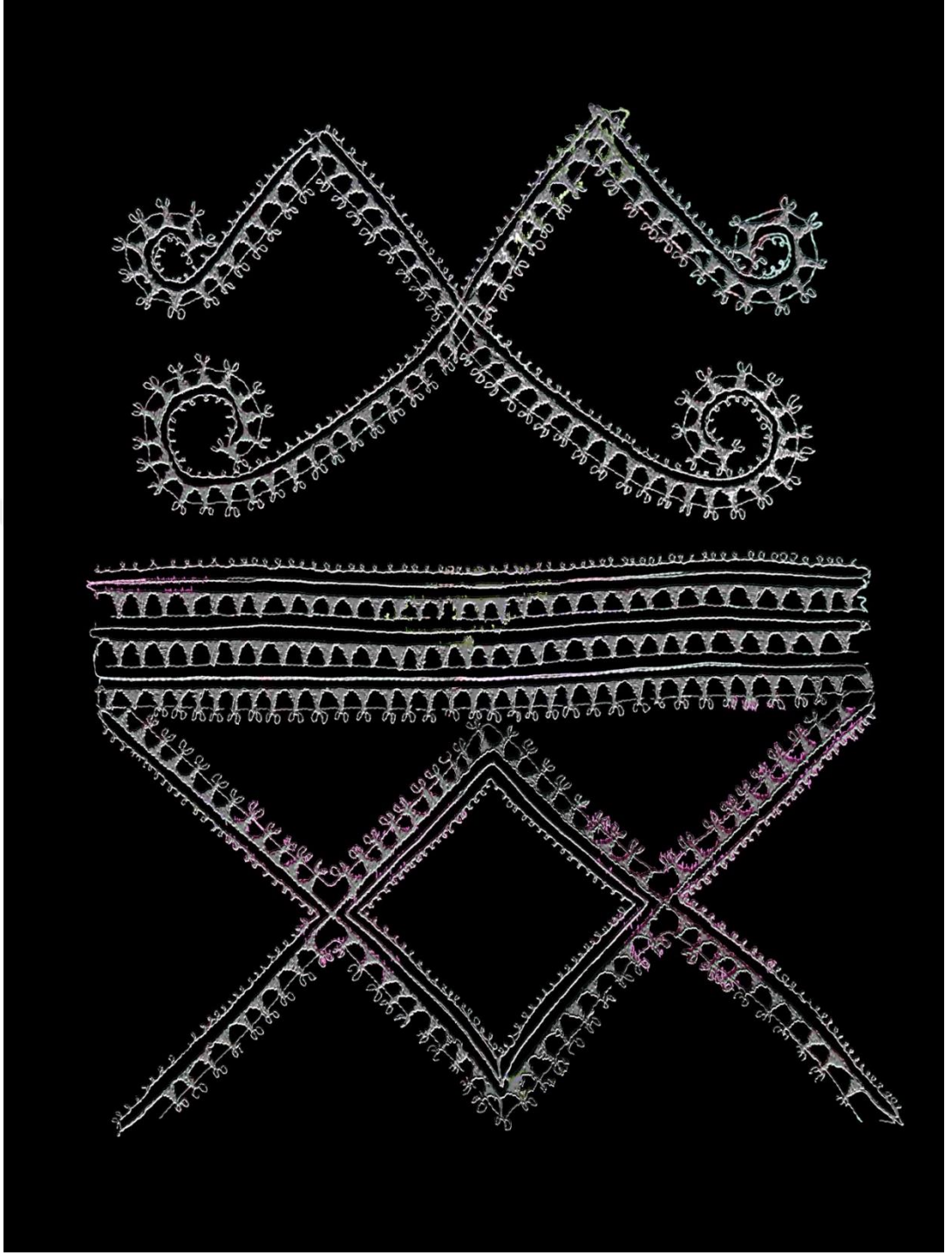
Kullanılan Renkler

Zemin	: Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.
İşleme	: Beyaz
Kenar Temizleme	: Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme	: Baklava dilimi, üçgen motifi
Nesneli Bezeme	: Fişek ağzı, pıtırıcık
Figürlü Bezeme	: Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, baklava dilimi ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.14. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 19

Resim 4.19. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Asiye HAŞILLI

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1963

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde siyah, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

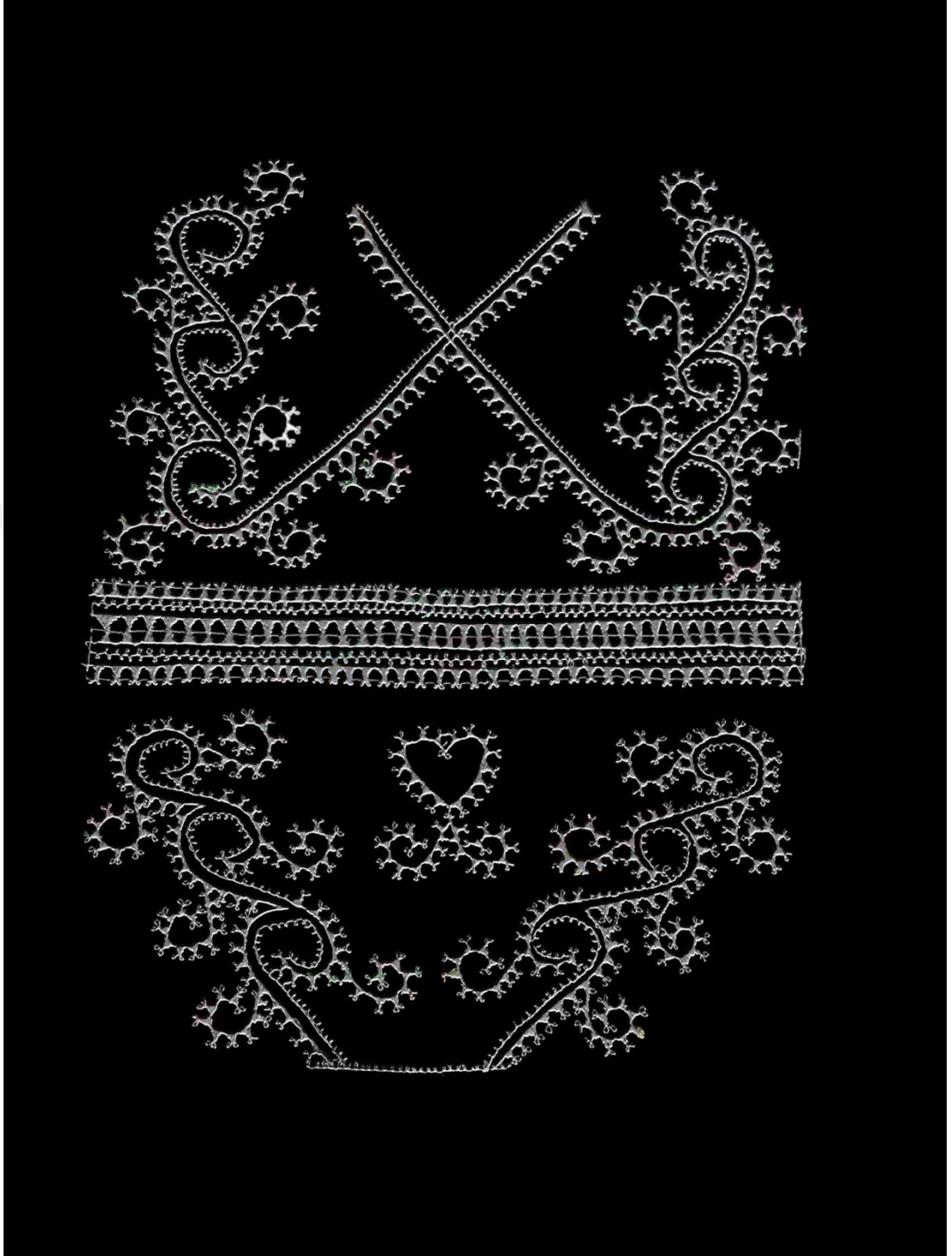
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak dikey bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş bordür formdaki desen simetrik olarak çapraz şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan formun orta kısmına pıtırıcık, fişek ağzı ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulan kalp deseni süslemektedir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.15. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 20

Resim 4.20. İşlemeli göğüslük

Bulduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

korunmaktadır.

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta

Ürün Sahibi

: Asiye Haşılı

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1963

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde pembe, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Beyaz

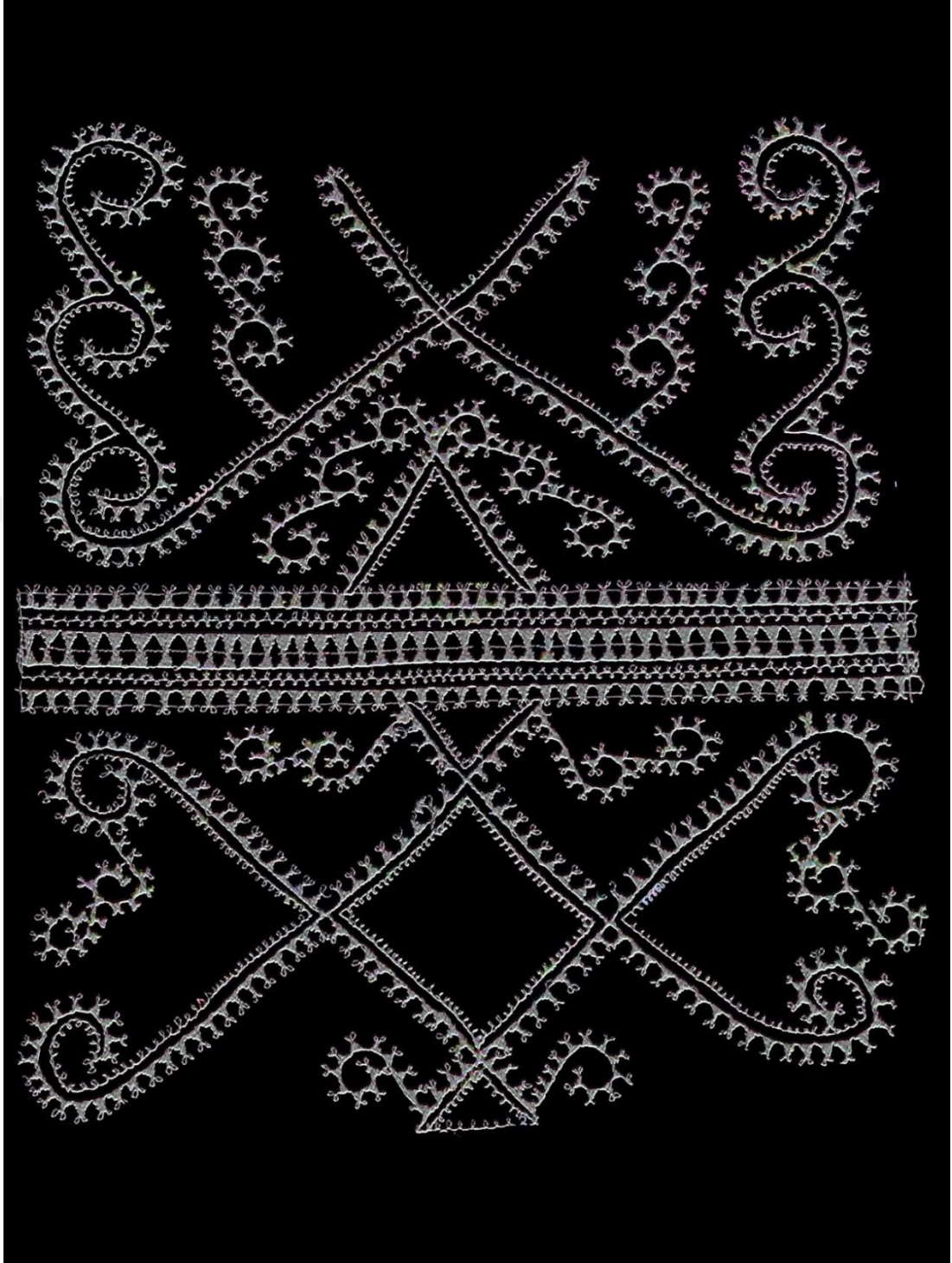
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, bereket motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş bereketi simgeleyen üçgen formda başka bir desen konurmuş. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.16. İşlemeli göğslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 21

Resim 4.21. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Az kullanılmış olup, sandıkta saklanmıştır.

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1969

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

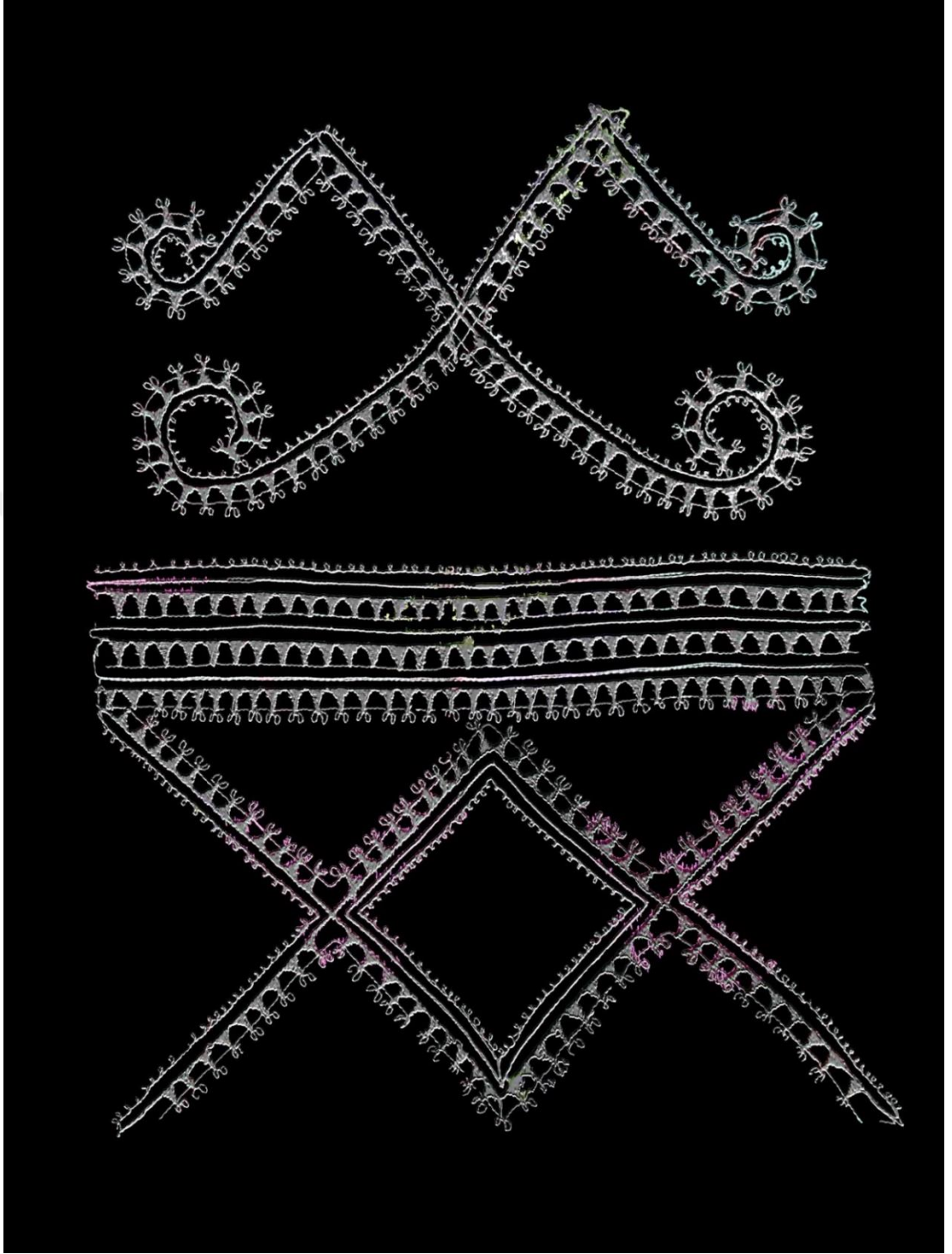
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve baklava dilimi motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.17. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 22

Resim 4.22. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Çeyiz için yapılmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1969

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde lacivert, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Beyaz

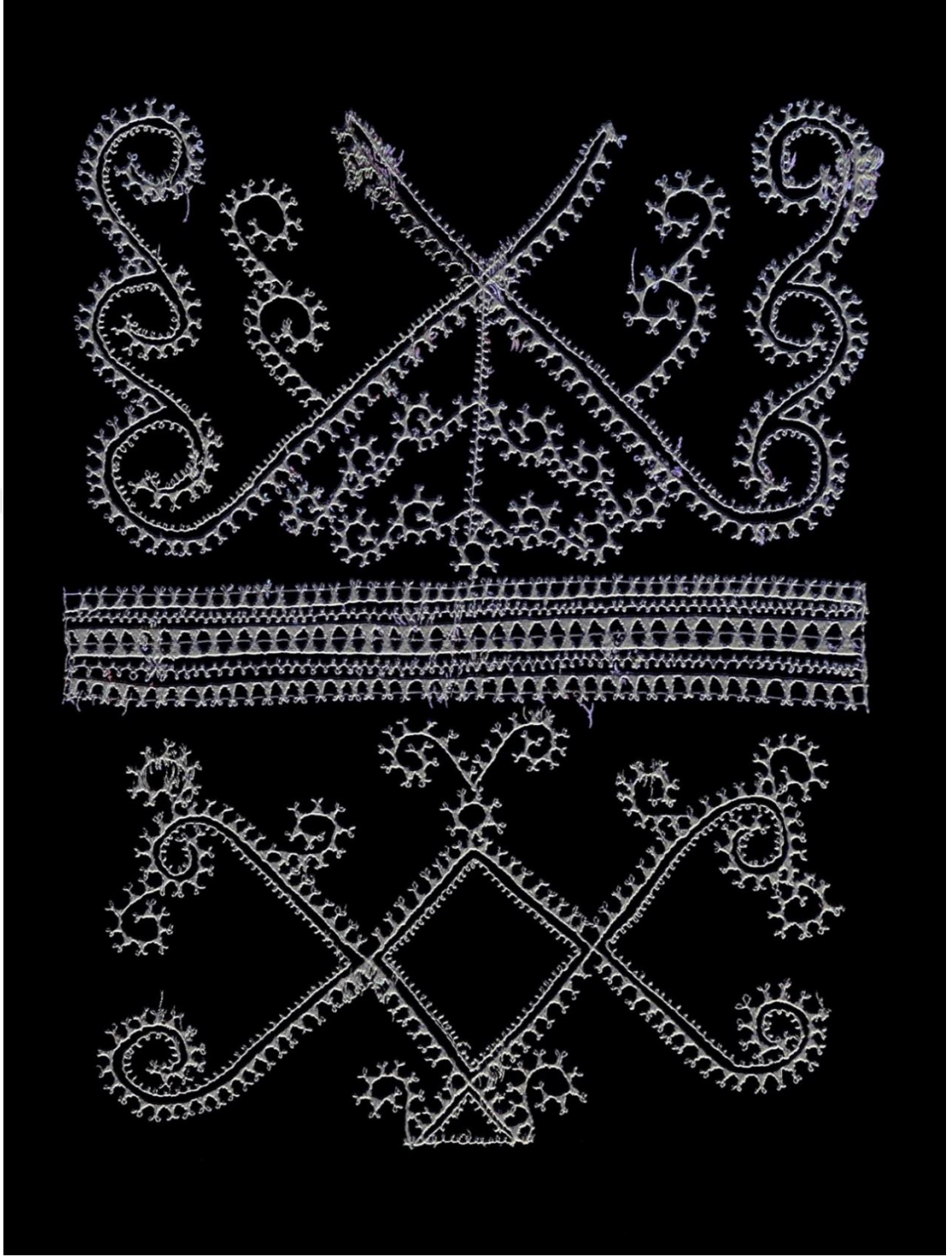
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen,

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, güneş motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş bereketi simgeleyen üçgen formda başka bir desen konulmuş. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, daire, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.18. İşlemeli göğslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 23

Resim 4.23. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Çeyiz için yapılmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1969

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yağ yeşili, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Beyaz

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Desenin alt ortasına pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile oluşturulmuş sevgiyi simgeleyen küçük bir kalp deseni konulmuştur. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 24

Resim 4.24. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDÜĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1969

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katta pazen kumaş kullanılırken üst katta saten kumaş kullanılmış.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

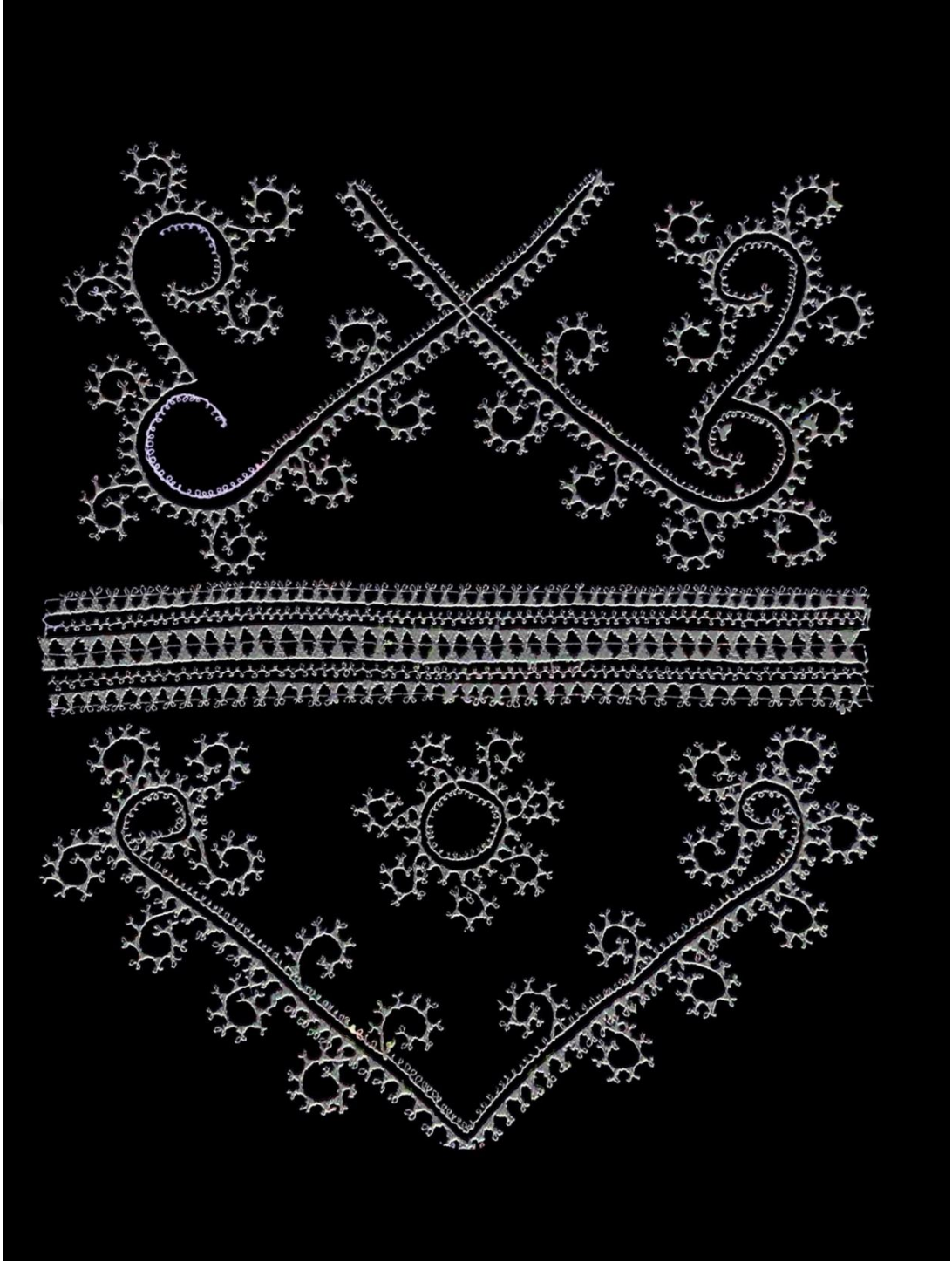
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, güneş motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş bordür formdaki desen simetrik olarak çapraz şekilde her iki kenara yerleştirilmiştir. İki desenin ortasına pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile oluşturulmuş dairenin etrafına koçboynuzları işlenerek güneş motifi oluşturularak yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.19. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 25

Resim 4.25. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Yıpranmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

:1969

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikiş

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde lacivert, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 26

Resim 4.26. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Arka kısmı yıpranmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1974

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaş
Kenar Temizleme	: Pamuk iplik, dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme	: Makine dikişi
Kenar temizleme	: Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde bordo, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı, koçboynuzu ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 27

Resim 4.27. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1974

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde bordo, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde düzenlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, dikdörtgen, baklava dilimi, üçgen ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını ise baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 28

Resim 4.28. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Az kullanılmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1974

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde pembe, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Beyaz

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan büyük V formundaki desen simetrik olarak dikey bir şekilde işlenmiştir. Desenin alt ortasına koçboynuzu motifi konulmuştur. Ayrıca alt köşelere çapraz olarak koçboynuzu bordürü işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak çapraz şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan V şeklindeki desenin üst ortasına bordüre bağlı bir şekilde koçboynuzu deseni bağlantılı sıralama ile işlenmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.20. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 29

Resim 4.29. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu
korunmaktadır.

: Çeyiz için yapılmış olup sandıkta

Ürün Sahibi

: Emine GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1982

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde bordo, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

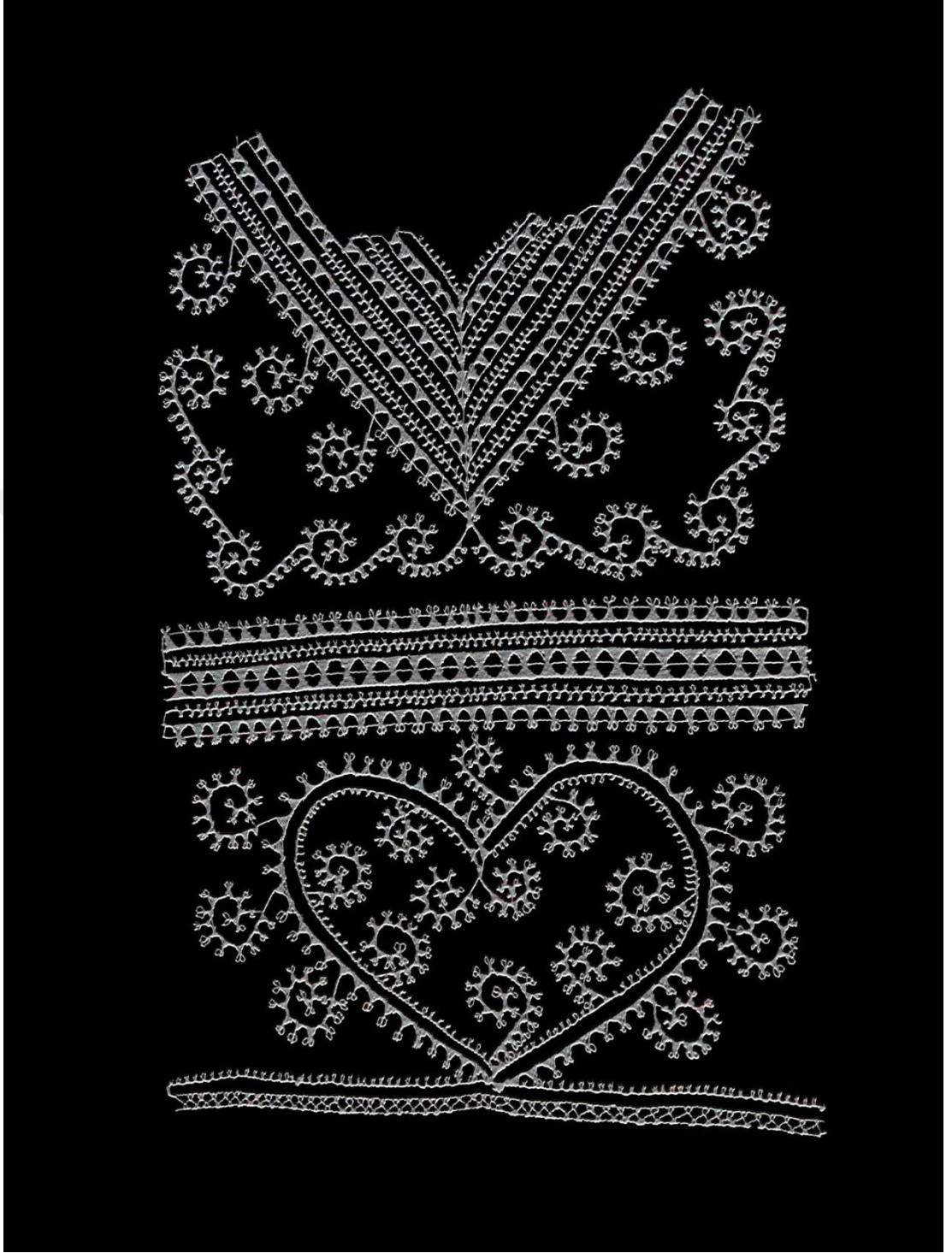
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak çapraz bir şekilde bağlantılı sıralama düzenlenmiştir. Göğüslüğün iki kenar ve alt kısmına bağlantılı sıralama ile düzenlenen koçboynuzu motifi bordür şeklinde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş sevgiyi simgelen büyük kalp desen tam ortalı olacak şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.21. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 30

Resim 4.30. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Yıpranmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine ipekçi

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1976

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanım Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan büyük V formundaki desen simetrik olarak dikey bir şekilde işlenmiştir. Göğüslüğün üç kenarına bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş koçboynuzu motifi bordür şeklinde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak çapraz şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan V şeklindeki desenin iki kenarına küçük kalpler işlenmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 31

Resim 4.31. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu
korunmaktadır.

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta

Ürün Sahibi

: Emine İPEKÇİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1979

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanılan Araç Gereçler : Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde ördek yeşili, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

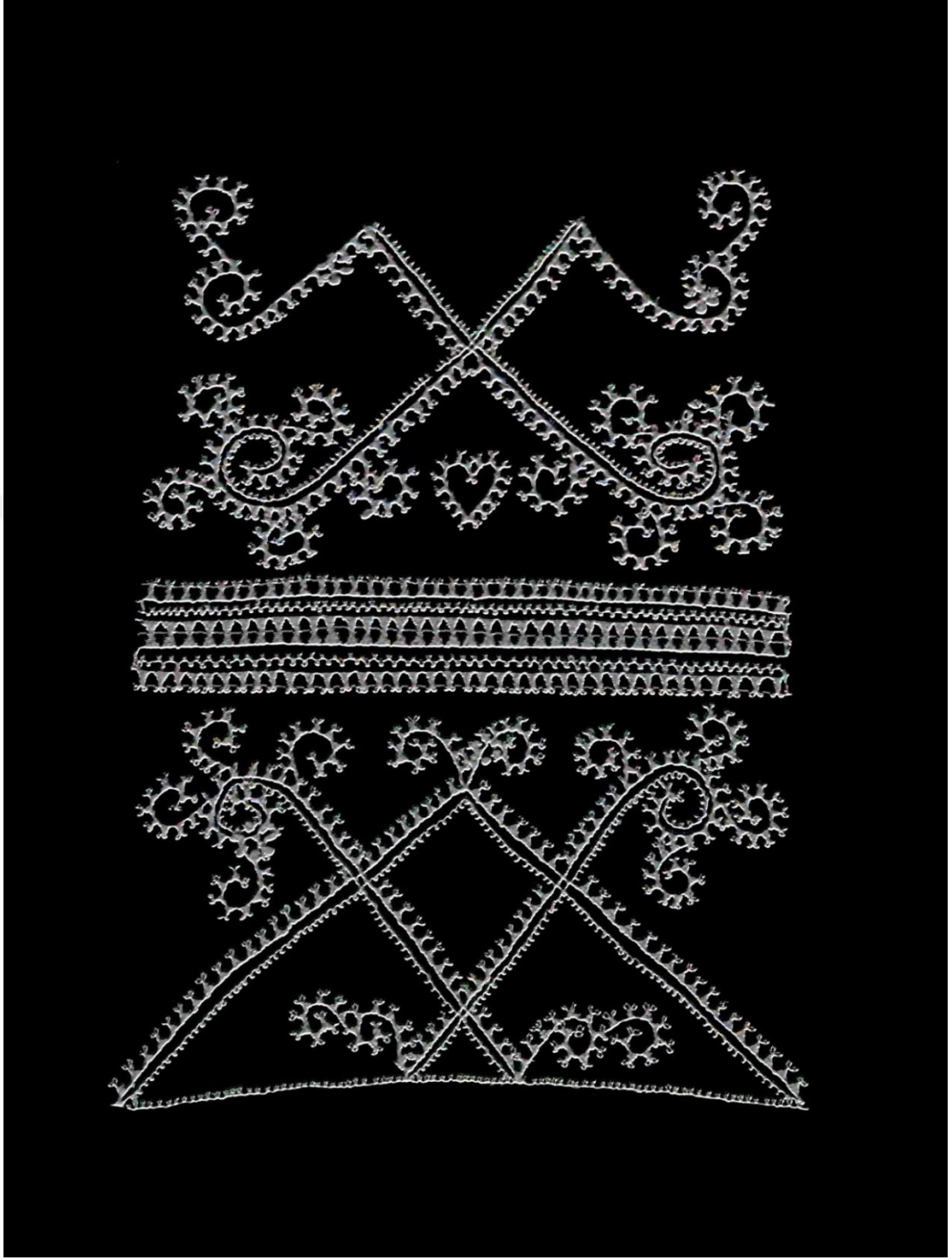
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile süslenmiş küçük kalp deseni yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.22. İşlemeli göğüslük desen çizimi

BİLGİ FORMU 32

Resim 4.32. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu
korunmaktadır.

: Çeyiz için yapılmış olup sandıkta

Ürün Sahibi

: Emine İPEKÇİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1979

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanılan Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaş
Kenar Temizleme	: Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme	: Makine dikiş
Kenar temizleme	: Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin	: Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde kırmızı, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.
İşleme	: Beyaz
Kenar Temizleme	: Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme	: Baklava dilimi, üçgen
Nesneli Bezeme	: Fişek ağzı, pıtırıcık
Figürlü Bezeme	: Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına farklı yönlere bakan iki tane koçboynuzu motifi yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 33

Resim 4.33. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiç onarım görmemiş olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Emine İPEKÇİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1979

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanım Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla pembe, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde kırmızı, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, sevgi ağacı, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile oluşturulan dalların ucuna kalp motifleri işlenmiştir. Bordürün alt kısmında yüzeyi tam ortalayacak şekilde fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş kalp deseni koçboynuzu motifi ile süslenmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.23. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 34

Resim 4.34. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu
korunmaktadır.

: Çeyiz için yapılmış olup sandıkta

Ürün Sahibi

: Emine İPEKÇİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı: 1979

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanılan Araç Gereçler : Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla hardal sarısı, çiçek desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde ördek yeşili, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

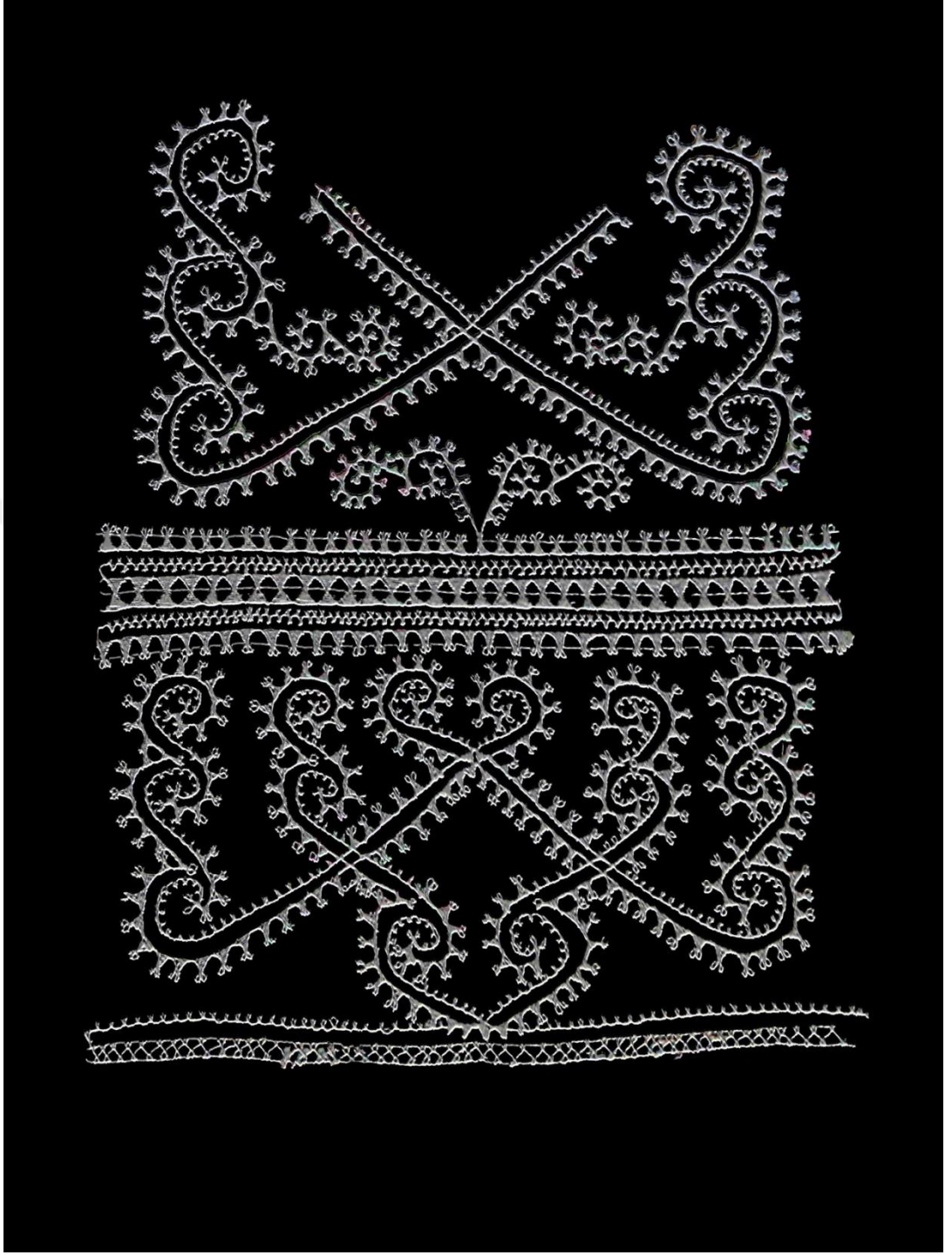
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına koçboynuzu motifi zıt yönlere bakacak şekilde yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde işlenmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.24. İşlemeli göğsüğüün desen çizimi

BİLGİ FORMU 35

Resim 4.35. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

korunmaktadır.

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta

Ürün Sahibi

: Ayşe GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1979

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 12 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla turuncu, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde mor, bitkisel desenli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

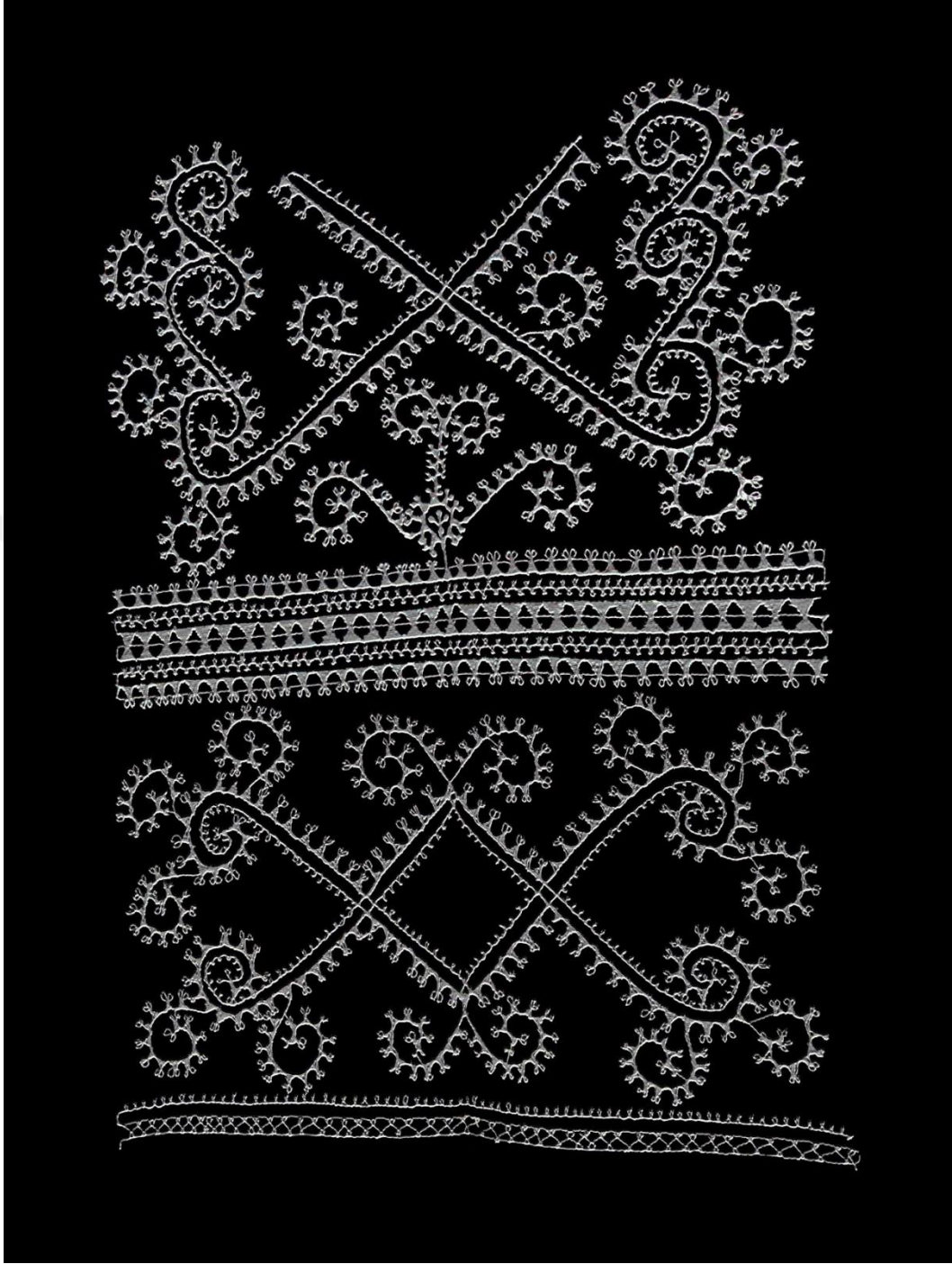
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, güneş çiçeği

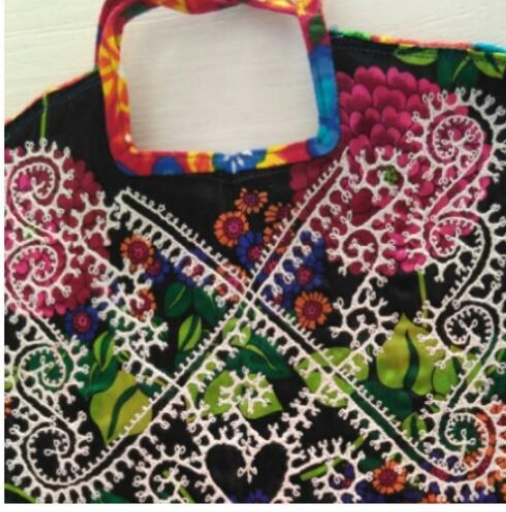
Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş farklı bir desen işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.25. İşlemeli göğsüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 36

Resim 4.36. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu
görmemiş, sandıkta korunmaktadır.

: Az kullanılmış olup hiçbir hasar

Ürün Sahibi

: Ayşe GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1979

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla turuncu, bitkisel desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde siyah, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

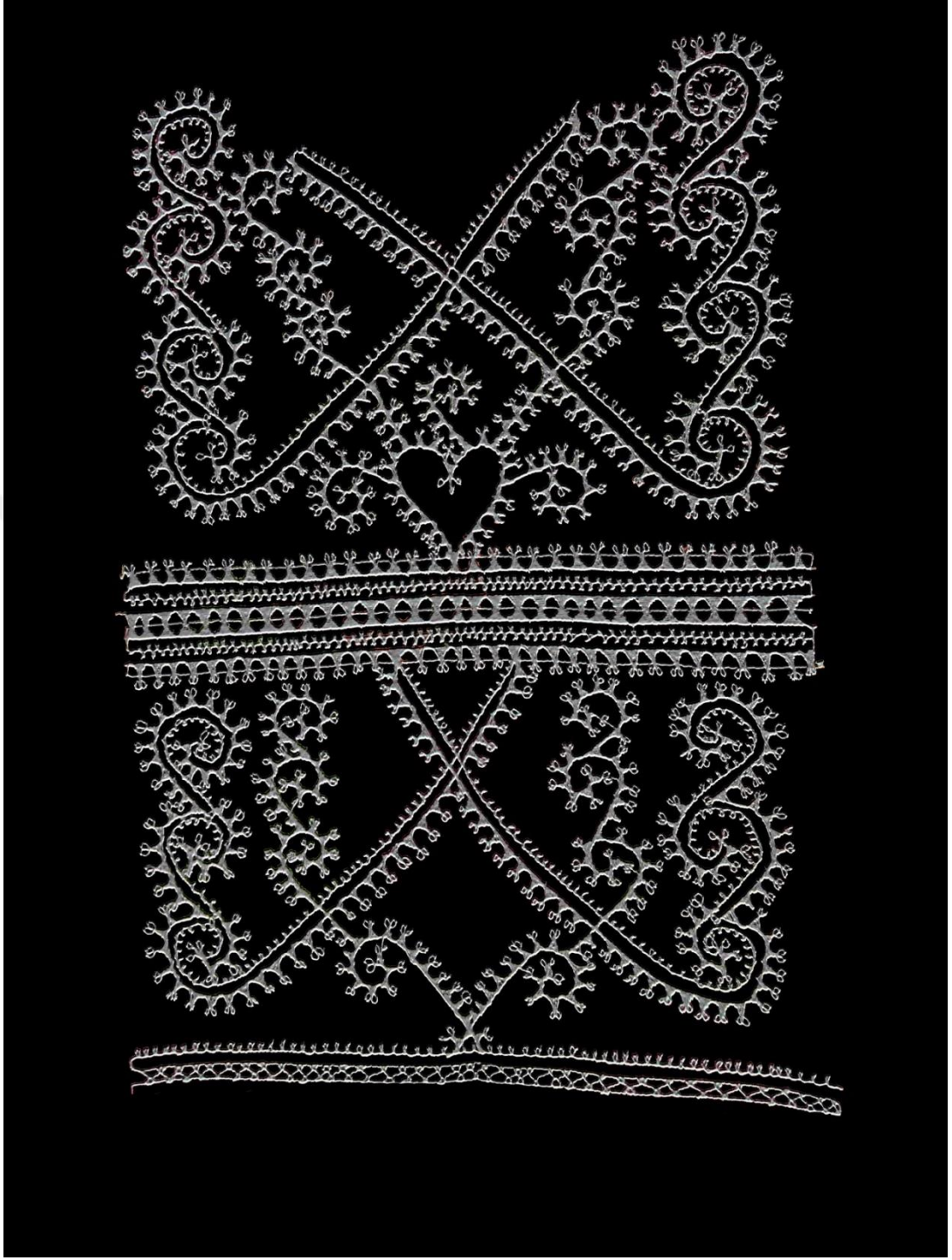
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile süslenmiş küçük kalp deseni yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Desenin alt ortasına zıt yönlere bakan iki tane koçboynuzu motifi işlenmiştir. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.26. İşlemeli göğslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 37

Resim 4.37. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Ayşe GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1979

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, çiçekli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde hardal sarısı, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

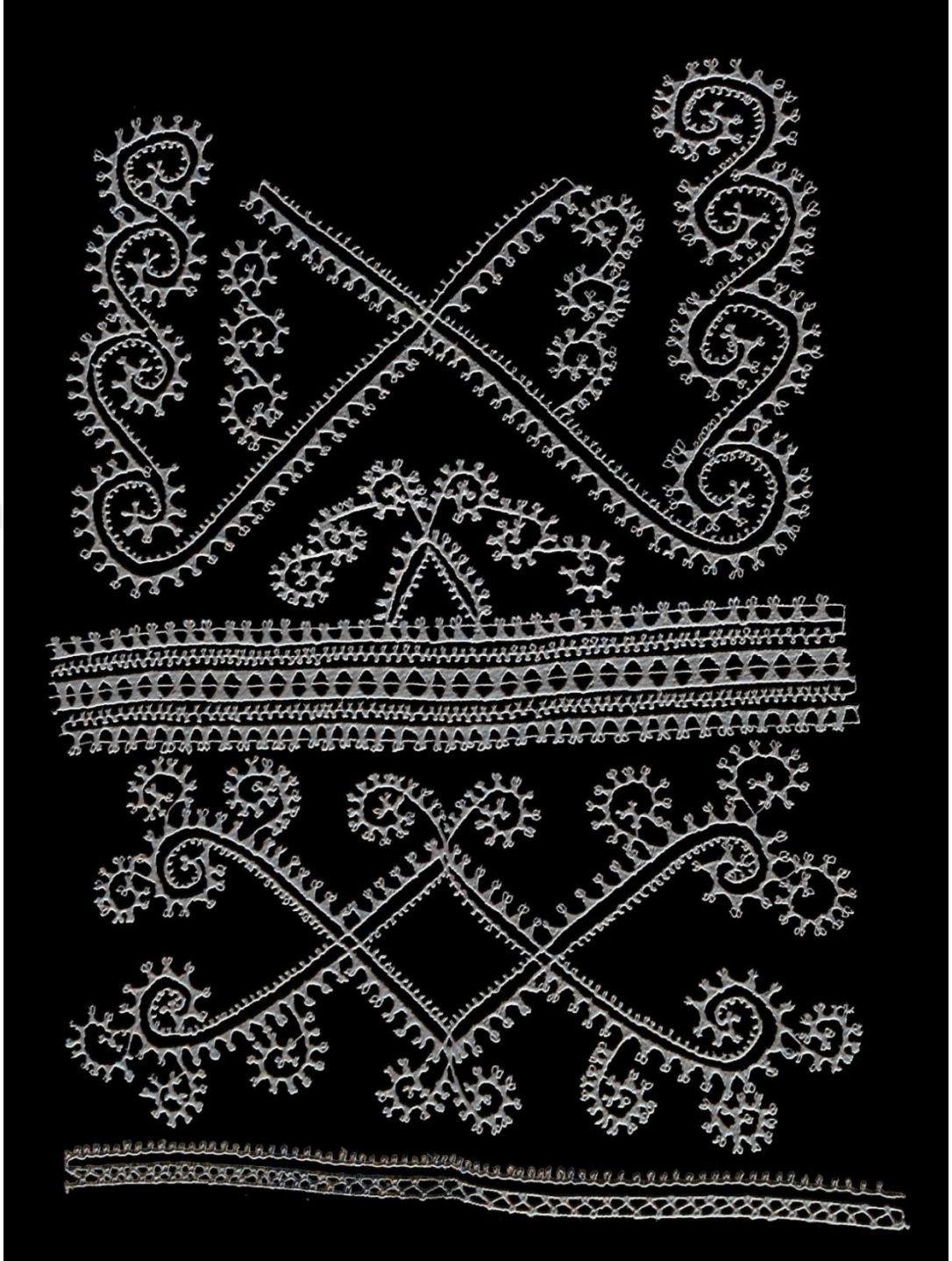
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile süslenmiş bereketi simgelen üçgen deseni yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.27. İşlemeli göğslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 38

Resim 4.38. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Çeyiz için yapılmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Ayşe GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1980

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla pembe, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde lacivert, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

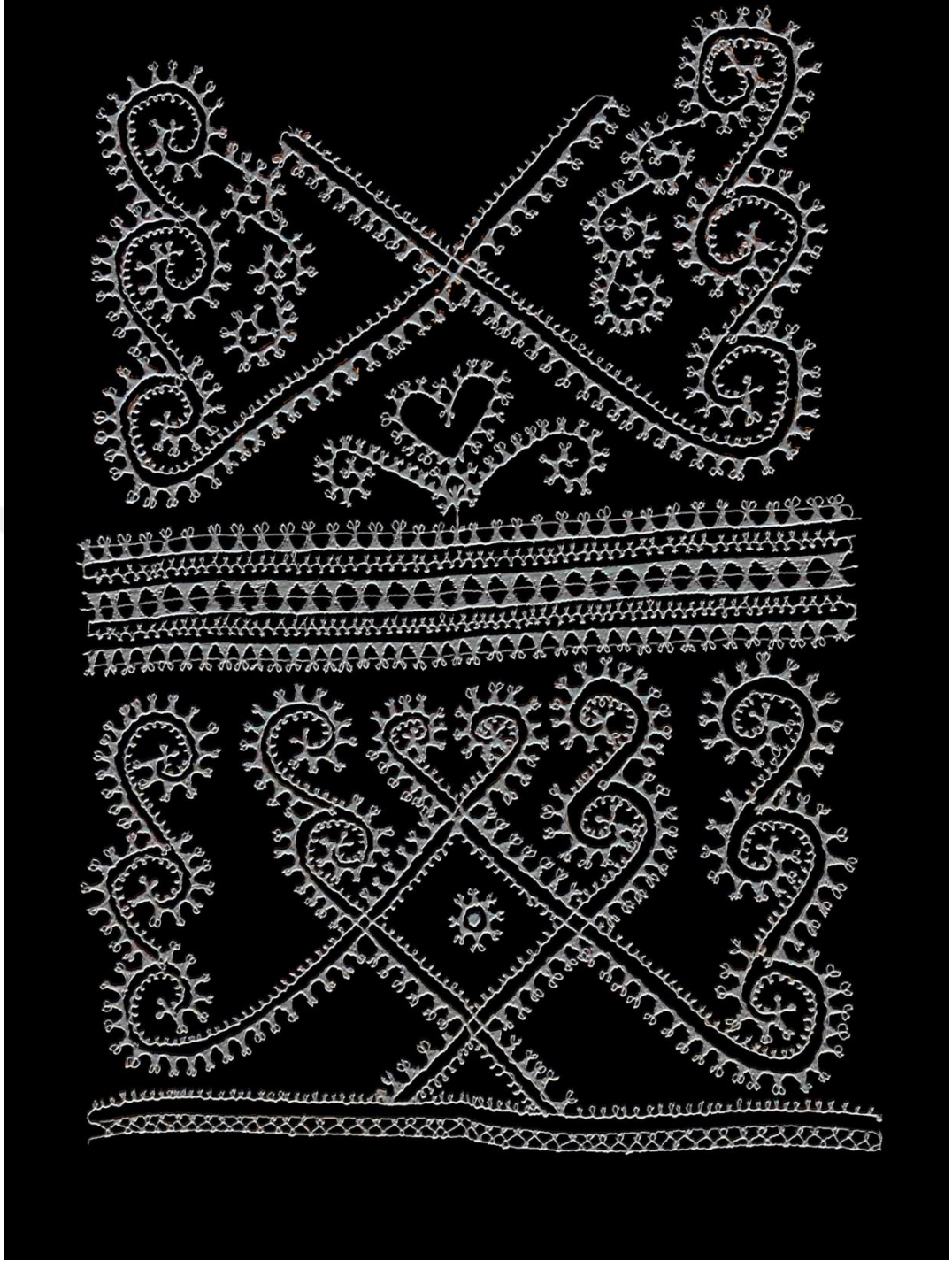
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, güneş motifi

Nesneli Bezem : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına zıt yönlere bakan iki koçboynuzu yerleştirilip ortasına kalp motifi işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Baklava dilimi motifinin tam ortasına ise daire fişek ağzı motifi ile süslenmiş daire kondurulmuştur. Oluşturulan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.28. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 39

Resim 4.39. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Ayşe GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1980

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin

: Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde ördek yeşili, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak dikey bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile süslenmiş sevgiyi simgelen kalp deseni yerleştirilmiş. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak dikey şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan desenin ortasından yukarıya doğru pıtırıcık motifi ile oluşturulmuş bir çizginin ucuna aynı yöne bakan iki koçboynuzu motifi yerleştirilmiştir. Ortaya çıkan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.29. İşlemeli göğsüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 40

Resim 4.40. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Ayşe GÜNDOĞDU

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1980

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme	: 70 numara koton iplik
Zemin	: Saten ve pazen kumaş
Kumaşların Temin Edildiği Yer	: Türkmenistan
Kenar Temizleme	: Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme	: Makine dikişi nakışı
Kenar temizleme	: Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin	: Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, çiçekli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde kırmızı, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme	: Beyaz
Kenar Temizleme	: Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme	: Fişek ağzı, baklava dilimi
Figürlü Bezeme	: Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği :Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmı da fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür çapraz şekilde işlenerek uçlarından birleştirilmiş V şeklini almıştır. Oluşturulan desenin üç kenarı koçboynuzu motifi ile oluşturulmuş bordür ile süslenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile süslenmiş büyük kalp formdaki desen simetrik olarak yerleştirilmiştir. Ortaya çıkan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.30. İşlemeli göğslüğün desen çizimi

BİGİ FORMU 41

Resim 4.41. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir onarım görmemiş, sandıkta korunmaktadır, özel günlerde kullanılmaktadır (kına gecesi, düğün).

Ürün Sahibi

: Esmâ HARBİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1982

Ürünün Boyutları

: En: 32, Boy: 45

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde kırmızı, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

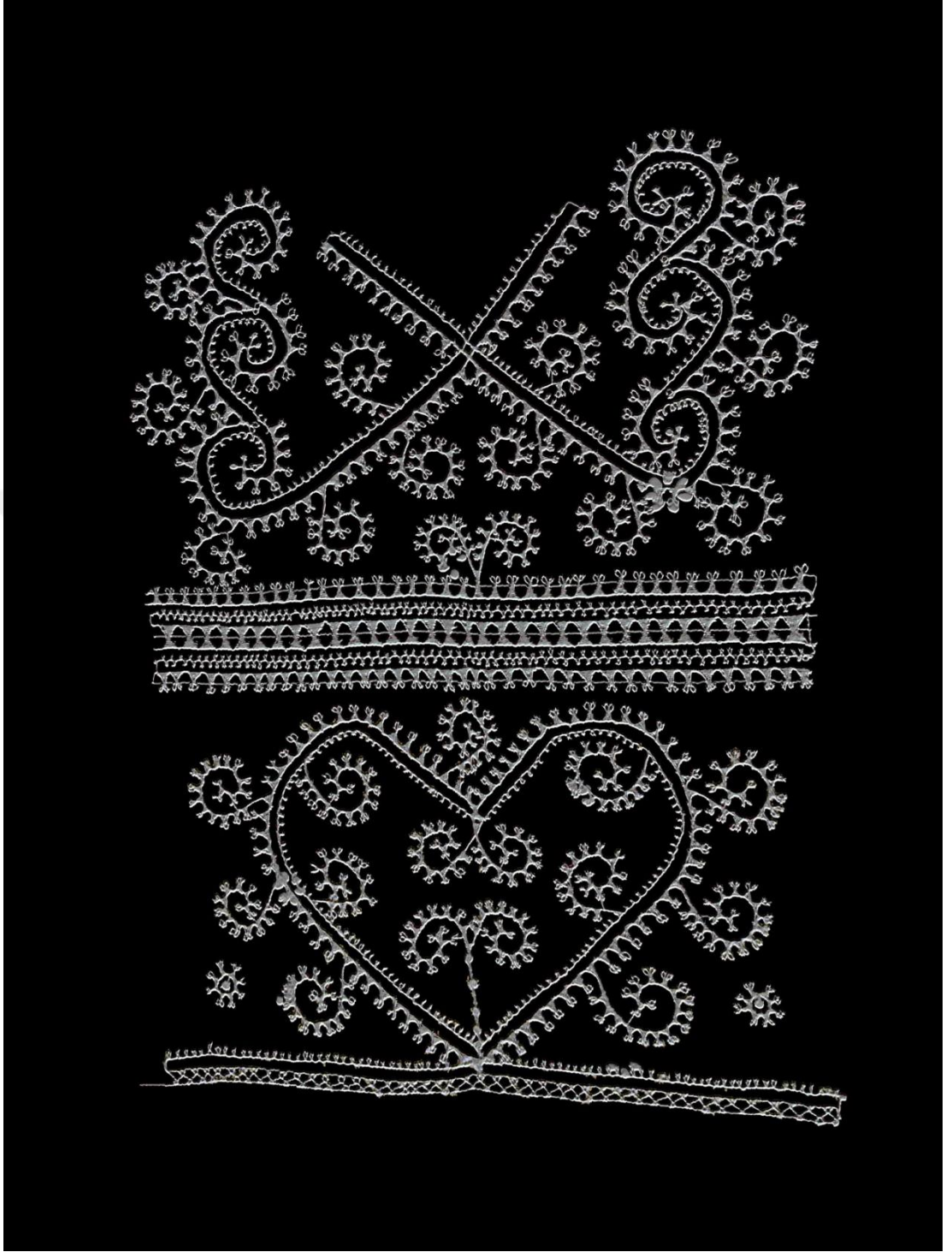
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına zıt yönlere bakan iki koçboynuzu motifi konurmuş. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş büyük bir kalp formundaki desen simetrik olarak yerleştirilmiştir. Ortaya çıkan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.31. İşlemeli göğüslüğün desen çizimi

BİLGİ FORMU 42

Resim 4.42. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer	: Goloşa
İnceleme Tarihi	: 10.01.2019
Ürünün Bugünkü Durumu	: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.
Ürün Sahibi	: Esmâ HARBİ
Ürünün Türü	: Göğüslük
Ürünün Yapım Yılı	: 1982
Ürünün Boyutları	: En: 32, Boy: 45
Kullanın Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde kutnu kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

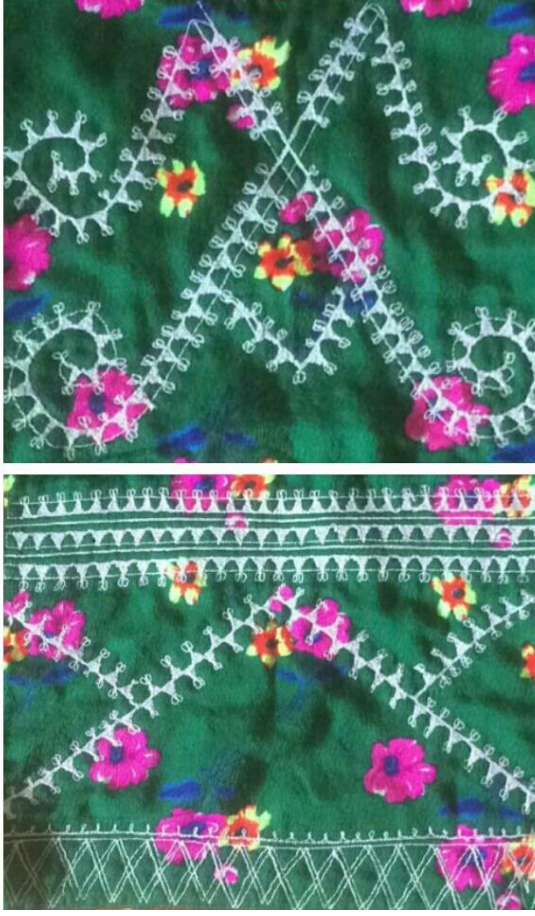
Kenar Temizleme : Kırmızı

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Fişek ağzı, baklava dilimi

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün boyun kısmı pıtırıcık motif ile ince bir şerit halinde süslenmiştir. Fişek ağzı motifi ile oluşturulan iki üçgen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Tek köşesi aşağıya bakacak şekilde oluşturulan başka bir üçgen simetrik olarak işlenmiştir. Ortaya çıkan kompozisyonun alt kısmına küçük üçgenlerle bağlantılı sıralama ile bordür oluşturulmuştur Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 43

Resim 4.43. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Esmâ HARBİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1979

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme

: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde yeşil, çiçekli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

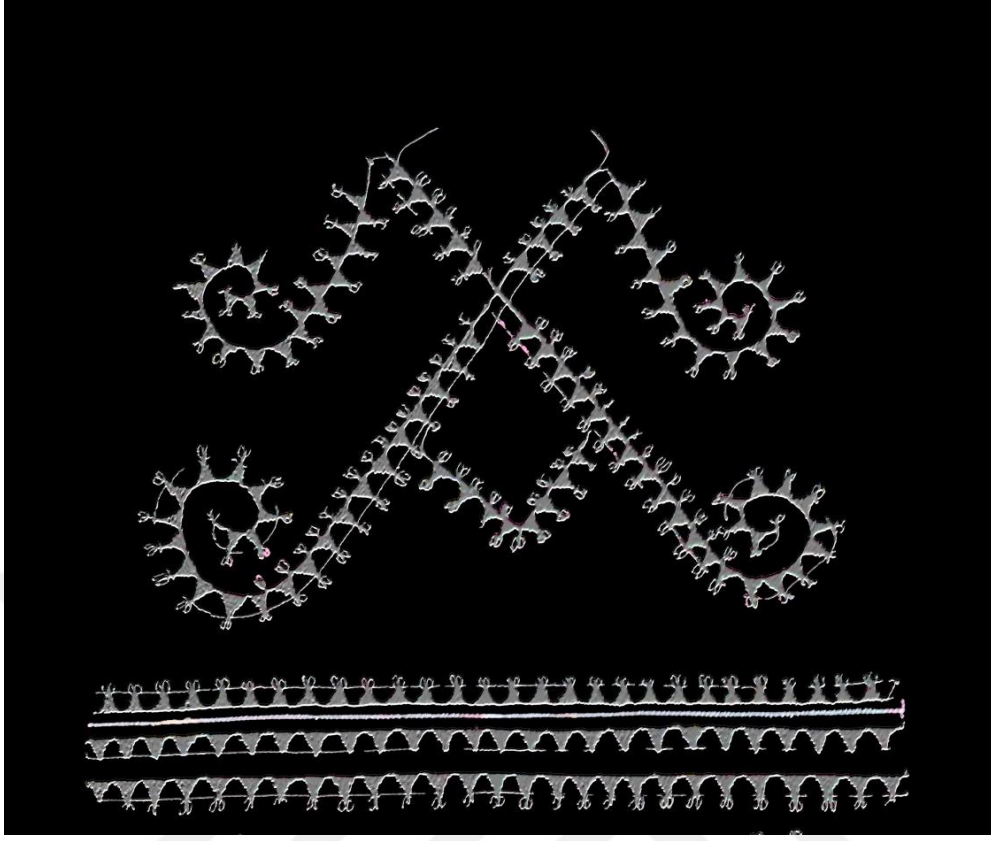
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

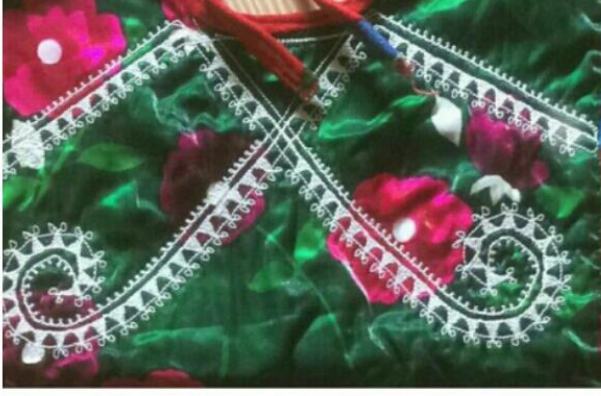
Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.32. İşlemeli göğüslüğün üst kısım desen çizimi

BİLGİ FORMU 44

Resim 4.44. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Yıpranmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Esmâ HARBİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1972

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanın Araç Gereçler

Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde ördek yeşili, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

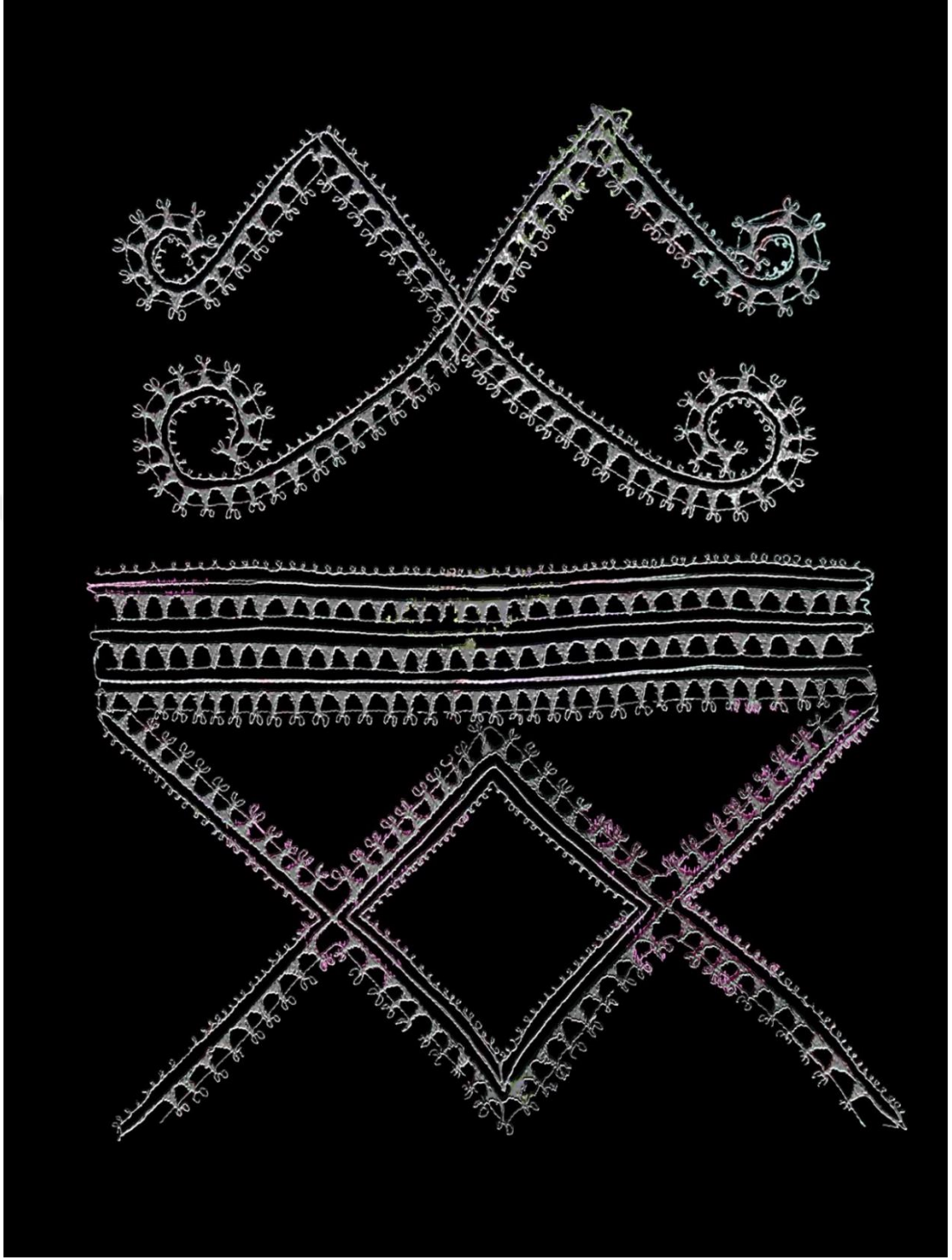
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.33. İşlemeli göğüslük desen çizimi

BİLGİ FORMU 45

Resim 4.45. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer

: Goloşa

İnceleme Tarihi

: 10.01.2019

Ürünün Bugünkü Durumu

: Yıpranmış olup sandıkta korunmaktadır.

Ürün Sahibi

: Esmâ HARBİ

Ürünün Türü

: Göğüslük

Ürünün Yapım Yılı

: 1972

Ürünün Boyutları

: En: 30, Boy: 40

Kullanın Araç Gereçler

: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde kırmızı, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık motifleri oluşturulan iki üçgen deseni simetrik olarak işlenmiş olup bu iki üçgenin alt ortasına zıt yönlere bakan iki koçboynuzu motifi yerleştirilmiştir. Oluşturulan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 46

Resim 4.46. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer	: Goloşa
İnceleme Tarihi	: 10.01.2019
Ürünün Bugünkü Durumu	: Çeyiz için yapılmış olup, sandıkta korunmaktadır.
Ürün Sahibi	: Esmâ HARBİ
Ürünün Türü	: Göğüslük
Ürünün Yapım Yılı	: 1982
Ürünün Boyutları	: En: 32, Boy: 45
Kullanılan Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde ördek yeşili, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi, üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, kalp motifi, sevgi çiçeği motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan desenin alt ortasına koçboynuzu motifi ile süslenmiş bereketi simgelen üçgen deseni yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı, pıtırıcık, baklava dilimi ve koçboynuzu motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Oluşturulan kompozisyon pıtırıcık ve fişek ağzı motifleri ile bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş bordür yatay şekilde işlenerek tamamlanmıştır. Göğüslüğün uç kısmını baklava dilimi motifi ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 47

Resim 4.47. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer	: Goloşa
İnceleme Tarihi	: 10.01.2019
Ürünün Bugünkü Durumu	: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.
Ürün Sahibi	: Esmâ HARBİ
Ürünün Türü	: Göğüslük
Ürünün Yapım Yılı	: 1972
Ürünün Boyutları	: En: 32, Boy: 45
Kullanılan Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler
İşleme	: 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır.

Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde patlıcan moru, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

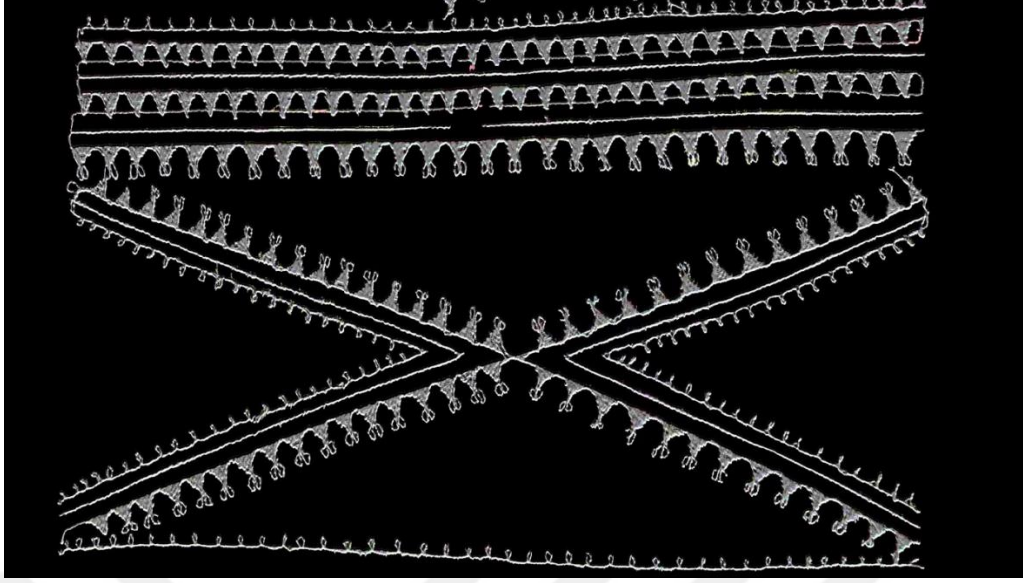
Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Üçgen

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını pıtırıcık ve baklava dilimi motifleri ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

Şekil 4.34. İşlemeli göğüslüğün alt kısım desen çizimi

BİLGİ FORMU 48

Resim 4.48. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer	: Goloşa
İnceleme Tarihi	: 10.01.2019
Ürünün Bugünkü Durumu	: Yıpranmış olup sandıkta korunmaktadır.
Ürün Sahibi	: Esmâ HARBİ
Ürünün Türü	: Göğüslük
Ürünün Yapım Yılı	: 1972
Ürünün Boyutları	: En: 32, Boy: 45
Kullanılan Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşların Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde kırmızı, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

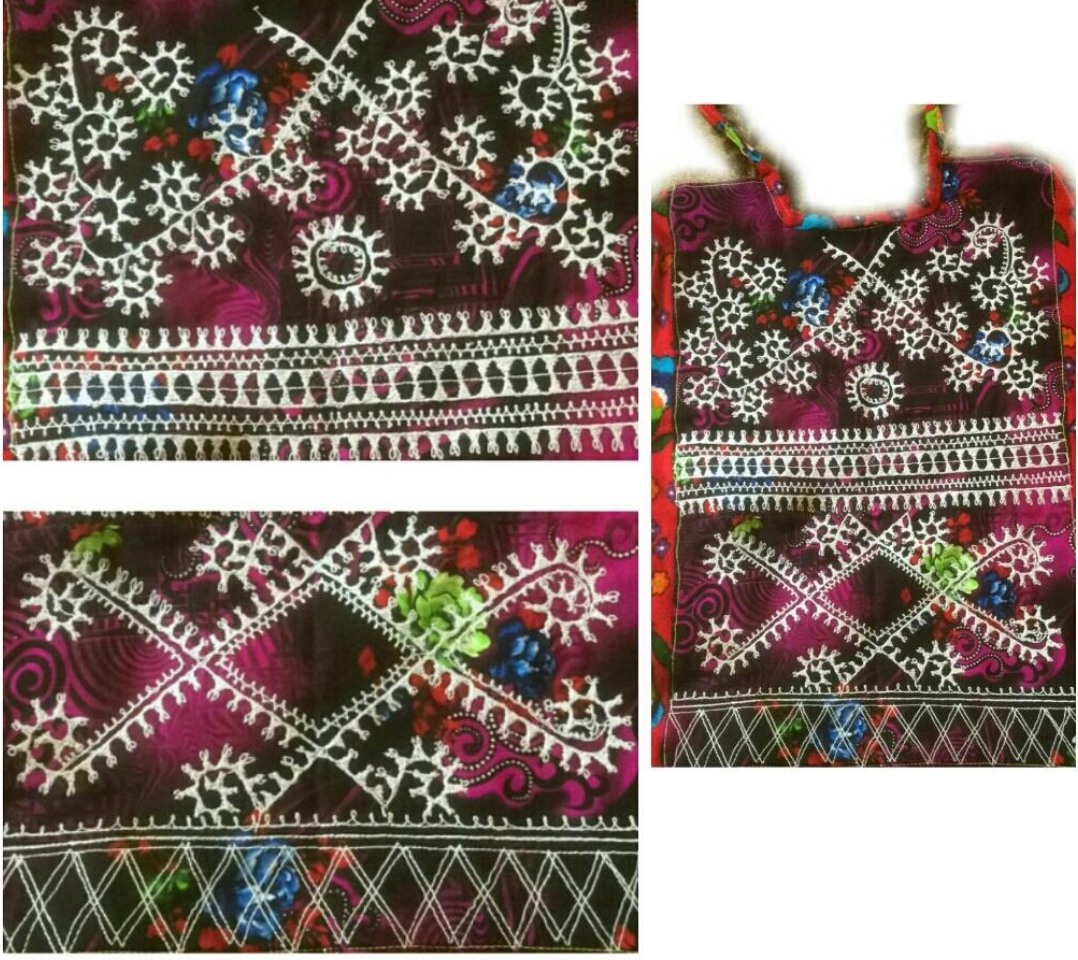
Motif Özelliği

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Bordürün alt kısmında ise fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını pıtırıcık ve baklava dilimi motifleri ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

BİLGİ FORMU 49

Resim 4.49. İşlemeli göğüslük

Bulunduğu Yer	: Goloşa
İnceleme Tarihi	: 10.01.2019
Ürünün Bugünkü Durumu	: Hiçbir hasar olmayıp sandıkta korunmaktadır.
Ürün Sahibi	: Hatice ABDİ
Ürünün Türü	: Göğüslük
Ürünün Yapı Yılı	: 1978
Ürünün Boyutları	: En: 32, Boy: 45
Kullanın Araç Gereçler	: Karabaş dikiş makinası, çeşitli kumaşlar ve iplikler

İşleme : 70 numara koton iplik

Zemin : Saten ve pazen kumaş

Kumaşın Temin Edildiği Yer : Türkmenistan

Kenar Temizleme : Dikiş ipliği

Kullanılan Teknikler

İşleme : Makine dikişi

Kenar temizleme : Düz dikiş

Kullanılan Renkler

Zemin : Zeminde iki çeşit kumaş kullanılmıştır. Alt katında sertlik oluşturması amacıyla kırmızı, desenli pazen kumaş kullanılırken, ana zeminde patlıcan moru, bitkisel bezemeli saten kumaş kullanılmıştır.

İşleme : Beyaz

Kenar Temizleme : Siyah

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme : Baklava dilimi

Nesneli Bezeme : Fişek ağzı, pıtırıcık, güneş motifi

Figürlü Bezeme : Koçboynuzu

Kompozisyon Özelliği : Dikdörtgen formdaki göğüslüğün ortasına pıtırıcık, fişek ağzı ve baklava dilimi motiflerinden oluşan bordür, bağlantılı sıralama ile yatay olarak yerleştirilmiştir. Bordürün üst kısmına koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulan geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay bir şekilde işlenmiştir. Oluşturulan ana desenin alt ortasına fişek ağzı motifi ile süslenmiş güneşi temsil eden bir daire yerleştirilmiştir. Bordürün alt kısmında ise koçboynuzu, fişek ağzı ve pıtırıcık motifleri ile oluşturulmuş geometrik formdaki desen simetrik olarak yatay şekilde yerleştirilmiştir. Göğüslüğün uç kısmını pıtırıcık ve baklava dilimi motifleri ile bağlantılı sıralama ile oluşturulan bordür süslemiştir.

4.2. Bilgi Formlarından ve Görüşme formlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. İşlemeli Göğüslüklerin Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler

Araştırma kapsamına alınan işlemeli göğüslüklere ait bilgi formlarından elde edilen ürünlerin yapımında kullanılan araç ve gereçler ile ilgili bilgiler değerlendirilmiş ve sonuçlar çizelge 4.1’de sunulmuştur.

ARAÇ VE GEREÇLER	Kenar Temizlemede		İşlemede		Zeminde	
	F	%	F	%	F	%
Dikiş makinesi	49	100	49	100		
Saten kumaş					49	100
Pazen kumaş					49	100
Pamuklu dikiş ipi			49	100		
70 numara koton iplik	49	100	49	100		
Dikiş ipi	49	100				

Tablo 4.1. İşlemeli göğüslüklerin yapımında kullanılan araç ve gereçlerin dağılımı.

Tablo 4.1 incelendiğinde işlemeli göğüslüklerin kenar temizlemede ve işlemede kullanılan araçların % 100’ünde dikiş makinası kullanılmıştır.

Tablo 4.1 incelendiğinde işlemeli göğüslüklerin kenar temizlemede kullanılan gereçlerin % 100’ünde dikiş ipi, % 100’ünde 70 numara koton iplik kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 4.1’de işlemeli göğüslüklerin işlemede kullanılan gereçlerin % 100’ünde 70 numara koton iplik, % 100’ünde pamuklu dikiş ipi kullanılmıştır.

Tablo 4.1’de zeminde kullanılan kumaşların % 100’ünde pazen kumaş, % 100’ünde de saten kumaş kullanılmış olduğu belirlenmiştir.

İşleme makinede yapıldığı için iki iplik kullanılmaktadır bu sebeple N sayıları aynıdır.

Göğüslüklere uygulanan işlemlerin çabuk eskimemesi ve sağlam olması için 70 numara koton iplik kullanıldığı düşünülmektedir.

4.2.2. İşlemeli Göğüslüklerin Zemininde, İşlemesinde ve Kenar Temizlemesinde Kullanılan Renkler

Araştırma kapsamına alınan işlemeli göğüslüklere ait bilgi formlarından elde edilen ürünlerin işlemelerinde, zemininde ve kenar temizlemesinde kullanılan renkler ile ilgili bilgiler değerlendirilmiş ve sonuçlar tablo 4.2’de sunulmuştur.

Kullanılan Renkler	İşlemede		Zeminde		Kenar Temizlemede	
	F	%	F	%	F	%
Pembe			4	8.1		
Kırmızı			33	67.3		
Beyaz	49	100			40	81.7
Koyu yeşil			7	14.2		
Deniz yeşili			7	14.2		
Turuncu			9	18.3		
Siyah			4	8.1	9	18.3
Lacivert			5	10.2		
Patlıcan moru			2	4.1		
Mavi			4	8.1		
Sarı			2	4.1		
Mor			3	6.1		
Vişneçürüğü			4	8.1		
Eflatun			3	6.1		
Bordo			9	18.3		
TOPLAM	49	100			49	100

Tablo 4.2. İşlemeli göğüslüklerin yapımında kullanılan renklerin dağılımı.

Tablo 4.2 incelendiğinde işlemeleri göğüslüklerin işlemesinde kullanılan renklerin % 100’ünde beyaz renk kullanılmış olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.2’de işlemeli göğüslüklerin kenar temizlemede kullanılan renklerin % 81,7’sinde beyaz, % 18,3’ünde siyah renk kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 4.2’ incelendiğinde zeminde kullanılan renklerin % 67,3’ünde kırmızı renk % 18,3’ünde bordo, % 18,3’ünde turuncu, % 14,2’si koyu yeşil, % 14,2 deniz yeşili, % 10,2’si lacivert, % 8,1’inde vişneçürüğü, % 8,1’i siyah ve % 8,1’inde pembe, % 8,1’i mavi, % 6,1’i mor, % 6,1’inde eflatun, % 4,1’i sarı, % 4,1’i patlıcan moru kullanılmış olduğu belirlenmiştir.

Geleneksel işlemeli ürünlerde kullanılan renkler seçilen desene işleme tekniğine ve yöreye göre değişmektedir. Goloşa yöresi kadınları işlemlerde kendine özgü bir renklendirme kullandıkları araştırma sonucunda görülmüştür. Bu bağlamda yörenin doğa zenginliğinin etkisinde kaldığı düşünülerek çok zengin bir renklendirmenin kullanıldığı söylenebilir.

4.2.3. İşlemeli Göğüslüklerde Kullanılan Bezeme Konuları

Araştırma kapsamına alınan işlemeli göğüslüklere ait bilgi formlarından elde edilen ürünlerin işlemlerinde kullanılan bezeme konuları ile ilgili bilgiler değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 3’te sunulmuştur.

Motifler	F	%
Pıtırıcık	49	100
Fişek ağzı	49	100
Baklava dilimi	49	100
Koçboynuzu	49	100
Kalp motifi	20	41
Güneş motifi	7	14.2

Tablo 4.3. İşlemeli göğüslüklerin yapımında uygulanan motiflerin dağılımı.

Tablo 4.3 incelendiğinde işlemeli göğüslüklerin yapımında uygulanan motiflerin % 100’ünde koçboynuzu motifi, % 100’ünde baklava dilimi motifi, % 100’ünde fişek ağzı motifi, % 100’ünde pıtırıcık motifi, % 41’inde kalp motifi, % 14,2’sinde güneş motifi kullanılmış olduğu tespit edilmiştir.

Pıtırıcık, fişek ağzı, baklava dilimi motifi ve koçboynuzu motifleri incelemeye alınan bütün ürünlerde kullanılmış olduğunu belirlenmiştir. İşlemeli göğüslüklerin karakteristik özelliklerine bağlı olarak nesnel ve geometrik bezemelerin bir arada kullanılmış olduğu belirlenmiştir. Pıtırıcık ve fişek ağzı motiflerinin bütün göğüslüklerde kullanılmış olmasından dolayı yöreye özgü geleneksel bir motif olduğu düşünülebilir.

4.2.4. İşlemeli Göğüslüklerde Kullanılan Kompozisyon Türleri

Araştırma kapsamına alınan işlemeli göğüslüklere ait bilgi formlarından elde edilen ürünlerin yapımında kullanılan kompozisyon türleri ile ilgili bilgiler değerlendirilmiş ve sonuçlar tablo 4.4'te sunulmuştur.

Kompozisyon Özellikleri	F	%
Bağlantılı sıralama ile oluşturulmuş kompozisyonlar	49	100
Düzenli sıralama ile oluşturulmuş kompozisyonlar	40	81.6

Tablo 4.4. İşlemeli göğüslüklerin yapımında kullanılan kompozisyonların dağılımı.

Tablo 4.4 incelendiğinde işlemeli göğüslüklerin % 100'ünde bağlantılı sıralama ile oluşturulmuş ve % 81,6'sı düzenli sıralama ile oluşturulmuş kompozisyon özellikleri kullanılmış olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.4'ten anlaşıldığı kadarıyla işlemeli göğüslüklerin tamamında bağlantılı sıralama ile oluşturulmuş kompozisyonlar uygulanmıştır. % 81,6'sında ise düzenli sıralama ile oluşturulmuş kompozisyon uygulanmıştır. Bundan anlaşılacağı üzere bağlantılı sıralama ile oluşturulmuş kompozisyon ve düzenli sıralama ile oluşturulmuş kompozisyon bir arada kullanılmıştır.

4.2.5. İşlemeli Göğüslüklerin En Boy Ölçüleri

Araştırma kapsamına alınan işlemeli göğüslüklere ait bilgi formlarından elde edilen ürünlerin en ve boy ölçülerine ait bilgiler değerlendirilmiş ve sonuçlar tablo 4.5'te sunulmuştur.

Ölçüler	F	%
32-45 cm	40	81.6
30-40 cm	9	18.4
Toplam	49	100

Tablo 4.5. İşlemeli göğüslüklere uygulanan en ve boy ölçülerinin dağılımı

Tablo 4.5 incelendiğinde işlemeli göğüslüklerin % 81.6'sı 32-45 cm ölçü kullanılmış olup %18.4'ünde ise 30-40 cm ölçü kullanılmıştır.

4.3. Görüşme Formlarından Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar

4.3.1. İşlemeli Göğüslük Yapan Bireylerin Yaş Durumları

İşlemeli göğüslük yapan bireylerin yaş durumları ile ilgili veriler değerlendirilerek tablo 4.5. te gösterilmiştir.

Yaş Durumları	F	%
30-37	2	25
37-45	3	37,5
45-58	3	37,5
Toplam	8	100

Tablo 4.6. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin yaş durumlarının dağılımı.

Tablo 4.5 incelendiğinde Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyünde işlemeli göğüslük yapan bireylerin yaş durumlarının %37,5'inin 37-45 yaş aralığında olduğu, %37,5'nin 45-58 yaş aralığında olduğu, %25'inin 30-37 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir.

4.3.2. İşlemeli Göğüslük Yapan Bireylerin Öğrenim Durumları

İşlemeli göğüslük yapan bireylerin öğrenim durumları ile ilgili veriler değerlendirilerek tablo 4.6'da gösterilmiştir.

Öğrenim Durumları	F	%
Okur-yazar	6	75
İlkokul mezunu	1	12,5
Ortaokul mezunu	1	12,5
Toplam	8	100

Tablo 4.7. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin öğrenim durumlarının dağılımı

Tablo 4.6 incelendiğinde Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin öğrenim durumlarının %75'i okur-yazar, %12,5'i ilkokul mezunu, %12,5'i de ortaokul mezunu olduğu belirlenmiştir.

4.3.3. İşlemeli Göğüslük Yapan Bireylerin Göğüslük Yapımını Öğrendikleri Yer

İşlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendikleri yerler ile ilgili veriler değerlendirilerek çizelge 4.7' de gösterilmiştir.

Göğüslük Yapan Bireylerin	F	%
Aile büyüğünden	4	50
Çevreden	4	50
Eğitim kurumlarından	-	
Toplam	8	100

Tablo 4.8. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendiklerin yerlerin dağılımı

Tablo 4.7 incelendiğinde Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendiklerin yerlerin %50'si aile büyükleri, %50'si de çevreden öğrenmiş olup eğitim kurumlarından kimsenin eğitim almadığı tespit edilmiştir.

4.3.4. İşlemeli Göğüslük Yapan Bireylerin Göğüslük Yapımını Öğrendikleri Yaş Durumları

İşlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendikleri yaş durumları ile ilgili veriler değerlendirilip tablo 4.8'de gösterilmiştir.

Öğrendikleri	F	%
10-15	3	37,5
16-20	4	50
21-25	1	12,5
Toplam	8	100

Tablo 4.9. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendikleri yaş durumlarının dağılımı

Tablo 4.8 incelendiğinde Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyünde işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendikleri yaşların %50'si 16-20 yaş arası, %37,5'i 10-15 yaş arası, %12,5'i ise 21-25 yaş arası olduğu tespit edilmiştir.

4.3.5. İşlemeli Göğüslükleri Yapan Bireylerin Göğüslük Yapma Amaçları

İşlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapmaktaki amaçları ile ilgili veriler değerlendirilip tablo 4.9'da gösterilmiştir.

Yapma Amaçları	F	%
Çeyiz için	4	50
Boş vakit değerlendirmek	1	12,5
Maddi kazanç	3	37,5
Toplam	8	100

Tablo 4.10. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapma amaçlarının dağılımı

Tablo 4.9 incelendiğinde Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapmasındaki amaçlarının %50'si çeyiz için, %37,5'i maddi kazanç sağlamak için, %12,5'i boş vakit değerlendirmek için yapmış olduğu tespit edilmiştir.

4.3.6. İşlemeli göğüslüklerin maddi değeri

İşlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslüklere verdiği maddi değer ile ilgili veriler değerlendirilip tablo 4.10' da gösterilmiştir.

Göğüslüklerin Maddi Değeri	F	%
50tl	3	37,5
60tl	3	37,5
70tl	2	25
Toplam	8	100

Tablo 4.11. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslüklere verdiği maddi değerlerin dağılımı

Tablo 4.10 incelendiğinde Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük maddi değerleri %37,5'i 50tl, %37,5'i 60tl, %25'i ise 70tl olduğu belirtilmiştir.

4.3.7. İşlemeli Göğüslükleri Yapan Bireylerin Göğüslük Yaparken Bulmakta Zorlandıkları Malzemeler

İşlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımında bulmakta zorlandıkları malzemeler ile ilgili veriler değerlendirilerek tablo 4.11' de gösterilmiştir.

Malzemeler	F	%
Kolon dokuma	5	62,5
Desenli saten	3	37,5
Toplam	8	100

Tablo 4.12. Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yaparken bulmakta zorlandıkları malzemelerin dağılımı

Tablo 4.11 incelendiğinde Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yaparken bulmakta zorlandıkları malzemelerin %62,5'ini kolon dokumalar, %37,5'inide desenli saten kumaşların oluşturduğu belirtilmiştir.

Kolon dokuma yapmayı bilen bireyler az olduğu için elde edilmesi sorunlu olduğunu belirtirken, desenli saten kumaşların temini ise eşleri Türkmenistan'dan çalışan kadınlar bu parlak ve renkli saten kumaşları sipariş ettiklerini söylemiştir. Bu nedenle ulaşımının zor olduğu belirtilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde yapılan araştırmalar, literatür taramaları ve incelemelere dayalı elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Trabzon ili Araklı ilçesine bağlı Goloşa köyünde yapılan işlemeli göğüslüklerin belgelenmesi ve üreticilerin giyim üretim alanındaki değişimlere göre yenilikler yapmalarının sağlanması amacıyla yapılan araştırmada, alt amaçlar doğrultusunda oluşturulan bilgi formları ve işleme yapan bireylerle yapılan görüşme formları ile elde edilen veriler incelenerek aşağdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

İşlemeli göğüslüklerde gereç olarak, bitkisel bezemeli saten ve pazen kumaşlar ile 70 numara koton iplik ve dikiş ipleri kullanılmıştır.

Yapılan işlemelerde baklava dilimi motifi, koçboynuzu, pıtırıcık, fişek ağzı, kalp ve güneş motifleri kullanılmıştır.

İşlemeli göğüslüklerin tamamında makine dikişi tekniği uygulanmıştır.

İşlemeli göğüslüklerin ebatları; 32cm. x 45cm. ile 30cm. x 40cm. ölçülerindedir.

İşlemeli göğüslüklerde bağlantılı sıralama ile oluşturulmuş kompozisyon ve düzgün sıralama ile oluşturulmuş kompozisyonlar uygulanmıştır.

Yapılan incelemelerde, ürünlerin bir kısmının kullanılmakta olduğu, bir kısmının da kullanılmadığı ve sandık içinde muhafaza edildiği tespit edilmiştir.

El sanatlarıyla ilgilenen kişilerin eğitim düzeyleri okur-yazar, lise ve ortaokul düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyünde işlemeli göğüslük yapan bireylerin yaş durumlarının 30-37, 37-45, 45-58 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir.

Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin öğrenim durumlarının %75'i okur-yazar, %12,5'i ilkokul mezunu, %12,5'i de ortaokul mezunu olduğu belirlenmiştir.

Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyü işlemeli göğüslük yapan bireylerin göğüslük yapımını öğrendikleri yerler, aile büyüklerinden ve çevreden öğrenmiş olup eğitim kurumlardan kimsenin eğitim almadığı tespit edilmiştir

Araştırmada Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyüne ait yöresel kıyafetin bir parçası olan işlemeli göğüslükler belgelenerek tespit edilmiştir; elde edilen veriler yöre tanıtımına katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

5.2. Öneriler

Trabzon ili Araklı ilçesi Goloşa köyünde geleneksel olarak yapılan işlemeli göğüslüklerin sürdürülebilir hale getirilebilmesi için sergilenerek tanıtılmalıdır.

Goloşa köyü merkeze uzak olması ve ulaşım şartları zor olması sebebiyle Trabzon Belediyesi ve Valilik kurumları tarafından yöre halkına malzeme temininde yardımcı olunmalıdır.

Göğüslüklerin üzerindeki işlemlerin herkesin giyebileceği giysiler üzerine yapılması için yöre halkına giysi kalıbı desteği sağlanmalıdır.

Göğüslük üzerindeki işlemler turistik ürünler (çanta, cüzdan, magnet vb.) üzerinde uygulanmalıdır.

Yörede üretilen ürünlerin şehir merkezlerinde pazarlanması için belediye tarafından destek verilmelidir.

Belediye ve Halk eğitimin iş birliği ile Goloşa köyü geleneksel giysileri ile ilgili bir proje geliştirilmelidir.

Başka yörelerde de yapılan göğüslükler incelenip belgelenmelidir.

KAYNAKLAR

- Alyüz, A. (2007). *Geleneksel Türk İşlemelerin Geleneksel Türk İşlemelerinden Türk İşinin Bilgisayar Destekli Nakış Makineleri İçin Desen Kalıbı Hazırlanması ve Öğretim Programı Önerisi*. Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Afşar, H. (2014). *Konya Karatay İlçesi Evlerinde Bulunan El İşlemeleri (19.-20. Yüzyıl)*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alpaslan, S. A. (2003). *Tasarım "Mesleki Resim"*. Ankara: Ya-Pa Yayın Pazarlama San. Ve Tic. A.Ş.
- Altun, G. (2004). Konya Meram İlçesi Karadığın Kasabasının'da Kanaviçe İşlemeler. *Selçuk Üniversitesi Sosyalbilimler Enstitüsü Dergisi*, 57-66.
- Atmaca, Y. D. Erzurum'da Geleneksel Kadın Giysilerinin Özellikleri. *Sanat Dergisi*, 11-17.
- Apak S. M. F. O. (1997). *Osmanlı Dönemi Kadın Giyimleri*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ağaç, S. Büyükyazıcı, M. (2016). Hemşin Yöresi Baş Bağlaması. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*(50), 203-216.
- Bakır, N. (2001). *Yozgat Yöresi Gelensek Giysileri Ve Teknik Çizimleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barışta, H. Ö. (2005). *Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Halk Plastik Saanatlari* . Ankara: Ankara Kültür ve Turizm Bakanlığı .
- Barışta, H. Ö. (1995). *Türk İşleme Sanatı Tarihi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Barışta, H. Ö. (1984) *Türk İşlemelerinden Teknikler*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Begiç, Nurgül. H. (2018). Ankara Çubuk Köylerinde Geleneksel Gelin Giysileri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 1113-1131.
- Begiç, Hacer Nurgül. Önal Çapık, Hamdiye. (2019) *Trabzon'da Geleneksel Kazaziye Sanatı*. Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 5/8, 175-190.
- Boyacıoğlu, H. (2012). *Malatya Müze Ve Halk Eğitim Merkezinde Bulunan Geleneksel Geleneksel Giysiler*. Konya: Selçuk Üniversitesi Giyim Endüstrisi Ve Giyim Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Giyim Sanatları Eğitimi Bilim Dalı.
- Can, M. (2017, Aralık). Anadolu Türk Kültüründe Kanaviçe. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 10(20), 319-334.
- Canalıoğlu, M. V. (2001). *Gelenek Ve Görenekleriyle Trabzon*. Trabzon İl Turizm Müdürlüğü.

- Koca E. Z. Kırgıncıoğlu. (2016). Uşak İli Omurca Yöresi Geleneksel Gelin Giyiminin Biçimsel Özelliklerinin İncelenmesi. *Sanat Dergisi*, 39, 55.
- E.Elhan Ö. F. E. (2016). Tokat Geleneksel Kadın Giysileri. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 205-218.
- Eronç, P. (1984). *Süsleme Teknikleri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Gargi, Z. (2007). *Ege Bölgesi Geleneksel Kadın Giyiminde Bel Aksesuarları (İzmir, Aydın, Manisa Örneğinde)*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü .
- Gören, S. Ç. (2015). *Tekirdağ İli Çorlu İlçesi El Örgüsü Patik ve Çorap örücülüğü*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- H. N. B. C. Ö. (2019). Trabzon ve Çevresinde Kullanılan Peştamal Dokumaları ve Günümüz Tasarımlarında Uygulanması. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 475-492.
- İnternet 1: <http://www.trabzon.gov.tr/tarihce-cografya>. Erişim Tarihi:11.11.2020
- İnternet 2: www.oktaydardokuma.com. Erişim Tarihi: 11.11.2020.
- İnternet 3: (<https://www.milliyet.com.tr/pembenar/pazen-kumas-nedir-pazen-kumas-ozellikleri-nelerdir-6195816>, Erişim Tarihi: 2020).
- Kaynak Kişiler: Asiye Hamza ve Asiye Haşılı, (2020).
- Korkmaz, M. A. (2010). *Trabzon-Ağasar Kadın Giysileri* . Diaweltdertuerken .
- Korkusuz, S. (1980). *Nakış*. Ankara: Tisa Matbaacılık Sanayi.
- Köklü, H. (2002). *El İşlemeleri*. İstanbul: YA-PA.
- Kartal Zerrin, N. Ö. (2014). *Isparta Yöresel Kadın Giysileri* . Isparta Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü .
- Kaldırım, D. (2015). *Türk Geleneksel Sanatında Yaprak Üzerine Minyatür Sanatı Uygulamalarında Ömer Faruk Atabek Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü. (2007). *Kalemde Gergefe Türk Nakışları Desen Kataloğu*. Ankara.
- Megep. (2007). *Giyim Üretim Teknolojisi "Makinede Düz Dikiş"*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Megep. (2007). *El Sanatları Ve Nakış Teknolojisi "Basit Nakış İğneleri"*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.

- Okuyay, G. (2008). *Trabzon Yöresi Geleneksel El Sanatlarından Hasır Örgüsü Ve Kazazlığın Araştırılması Ve Öğretim Programı Önerisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü El Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı
- Ögel, B. (1978). *Türk Kültür Tarihine Giriş* (Cilt 5). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Özcan, A. (1999). Sivas İli Yıldızeli İlçesine Bağlı Banaz ve Yağlı Dere Köylerinde Alevi Kadın Giysilerinin Değerlendirilmesi. *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*(72), 153-173.
- Özdemir, N. (2005). *Türk Eğlence Kültürü*. Ankara: Akçağ Yayınevi.
- Özel, M. (1992). *Folklorik Türk Kıyafetleri*. Ankara.
- Öztürk, İ. (2003). *Geleneksel Türk El Sanatları 2*. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.
- Özdemir M. A. G. (2017). *Anadolu Geleneksel Sıraç Kadın Giyimi*.
- Özdemir, M, Odabaşı, E. (2018). Deri Yüzey Süslemede Kullanılan Dival İşi Tekniği İle Yapılmış Bazı Deri Ürünler. *Vocational Education*, 13 (3) , 32-51.
- Öztürk, İ. (1998). *Geleneksel Türk El Sanatlarına Giriş*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Öztürk, İ. (1994). *Geleneksel Türk El Sanatlarına Giriş*. (1. Baskı). Ankara: Özdemir Basımevi.
- Sümerkan, M. R. (2008, Eylül). *Trabzon Yöresi Geleneksel El Sanatları* (Cilt 1. Baskı). Trabzon: Serender Yayınları.
- Şanlı N. A. D. Trabzon Yöresi Geleneksel Kadın Giyimi. 1145-1162.
- Salman, Y. D. (2007). Günümüzde Rize Ve Civarında Görülen Geleneksel Giysiler. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 177-202.
- Sökmen, S. (2015). Bitlis Etnografya Müzesinde Bulunan Geleneksel Giysiler. *Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*, 370-390.
- Türkoğlu, S. (2002). *Tarih Boyunca Anadolu'da Giyim-Kuşam*. İstanbul: Atılım Kağıt Ürünleri ve Tasarım San.A.Ş.
- Trabzon İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü*. Nisan 02, 2020 tarihinde Trabzon Yöresi Giyim Kuşam. adresinden alındı.
- T.C. Turizm Ve Kültür Bakanlığı*. Nisan 02, 2020 tarihinde Artvin İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü. adresinden alındı.
- Taciser O, F. A. (1998). *Tarsus El Sanatları (Dokumacılık, Örucülük, İşlemecilik)*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Tagı, S. Ö. Aydın, A. *Kastamonuda Geleneksel Kadın Kıyafetleri*. Türkiye/Tурция 1311-1324.

- Tufan M, F. Erden. Ö. (2014). Türk Giyiminde Konya İli Sille Yöresi'ne Ait Geleneksel Kadın Kıyafetleri Ve Süslemeleri. *International Journal Of Science Culture And Sport*, 284-301.
- Uşak, Y. (2008). *Türk El Sanatlarındaki Bitkisel Motifler ve Makine Halısı Baskı Desenlerindeki Kullanımı*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yavaş, E. (2009). *Çanakkale' Nin Yenice İlçesi Evlerinde Bulunan Geleneksel Türk Kadın Kıyafetleri*. Konya : T.C Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Giyim Endüstrisi Ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı Giyim Sanatları Eğitimi Bilim Dalı.
- Yılmaz, Ç. Trabzon'dan Bir Kadın ve Kültür Ekonomisi Örneği: Çarşıbaşı Keşanı. *III. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri*, (s. 261-268).
- Yılmazkurt, Y. D. (2002). *Makine Nakışları*. Ankara: Kozan Ofset Matbaacılık.
- Yetim F, H Kasaplı. M. Ö. (2008). Yeniçağa İlçesi ve Dereköy'de Geleneksel Kadın Kıyafetleri ve Süslemeleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 159-168.
- Zayıf N. (Eylül, 2013). *Kahramanmaraş İli Maraş İşi (Dival İşi) İşlemeleri*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü El Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı Nakış Eğitimi Bilim Dalı.

EK-1. Bilgi Formu Örneği

Resim 4.1.

Bulunduğu Yer:

İnceleme Tarihi:

Ürünün Bugünkü Durumu:

Ürün Sahibi:

Ürünün Türü:

Ürünün Yapım Yılı:

Ürünün Boyutları:

En: Boy:

Kullanın Araç Gereçler:

İşleme:

EK-1. (devam) Bilgi Formu Örneği

Zemin:

Kumaşların temin edildiği yer:

Kenar Temizleme:

Kullanılan Teknikler

İşleme:

Kenar temizleme:

Kullanılan Renkler

Zemin:

İşleme:

Kenar Temizleme:

Motif Özelliği

Geometrik Bezeme:

Figürlü Bezeme:

Nesneli Bezeme:

Kompozisyon Özelliği:

EK-2. Bilgi Formu Örneği

Şekil 4.1. işlemeli göğüslüğün desen çizimi

EK-3. Görüşme Formu Örneği

İşlemeli göğüslük yapan bireylerle görüşülmek üzere hazırlanmıştır.

1-) İşleme yapan bireyin yaş durumu

- a) 30-37
- b) 37-45
- c) 45-58

2-) Öğrenim durumunuz?

- a) Okur- yazar değil
- b) Okuryazar
- c) İlkokul mezunu
- d) Ortaokul mezunu

3-) Göğüslük dikimini ve işleme yapmayı nereden öğrendiniz?

- a) Çevremden
- b) Aile büyüklerinden
- c) Eğitim kurumlarından

4-) Göğüslük işlemeyi kaç yaşında öğrendiniz?

- a) 10-15 yaş arası
- b) 16-20
- c) 21-25

5-) İşlemeli göğüslükleri niçin yapıyorsunuz?

- a) Maddi kazanç sağlamak için
- b) Boş zamanlarımı değerlendirmek için
- c) Çeyize koymak için

7-) İşlemeli göğüslüğün maddi değeri nedir?

- a) 50
- b) 60
- c) 70

8-) İşlemeli göğüslük yapmak için istediğinizde hangi araç ve gereci bulmada sorun yaşıyorsunuz?

- a) Pazen kumaşı
- b) Desenli saten kumaşı
- c) İşleme için gerekli ipliği
- d) Kolon dokumada

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : HAMZA, Hatice
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri :
Medeni hali :
e-mail :

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Hacı Bayram Veli Üniversitesi	2021
Lisans	Gazi Üniversitesi El Sanatları	2017
Lise	Cevher Özden Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	2013

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2020	Ankara	Etimesgut Halk Eğitim Merkezi (Usta öğretici)
2016	Ankara	Elit Nakış (Stajyer)
2013	Araçlı	Klas Piko (Stajyer)

Yabancı Dil

İngilizce

